

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto . . . . . K 24—
pol leta . . . . . 12—
četrt leta . . . . . 6—
na mesec . . . . . 2—

v upravnistvu prejemam:

celo leto . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izhaja vsak dan s svojo izjemno modrolo in prazniko.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto . . . . . K 25—
pol leta . . . . . 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto . . . . . K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto . . . . . K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85

Naša nesreča.

Vse prebivalstvo avstro-ogrsko monarhije občuti bridko sedanjo denarno krizo, ki tlači in duši vse gospodarstvo, zlasti trgovino ter industrijo, in ki je tako huda, da je na primer v stavbinski obrti, pa tudi v drugih zavladalo popolno mrtvilo. To denarno krizo čuti na svoji koži vsak posameznik in vsak gleda s skrbjo v prihodnost.

Razvoj svetovnega gospodarstva je vzrok, da čutijo tudi v drugih državah to denarno krizo, v kolikor je splošna, toda v naši monarhiji je stvar še hujša in nevarnejša, ker tu postružuje to krizo še posebni, čisto avstrijski vzroki.

Naša nesreča se je začela z aneksijsko politiko grofa Aehrenthala, ki so ga za življenja proslavljali za državniškega velikanca, sedaj, ko je pokopan in so postali vidni sadovi njegove modrosti, za kratkovidnega, nezmožnega, trmoglavega borniranca. Aehrenthalova aneksijska politika je dala povod od tedaj vedno naraščajoči denarni krizi s tem, da je izzvala odpor Francije. Le-ta je hotela preprečiti vojno in v ta namen, je umaknila iz Avstrije in Nemčije ogromne milijone v teh dveh državah naloženega denarja.

Na ta način je nastala sedanja denarna kriza. Že koj takrat je nastal tako v Nemčiji, kakor v Avstriji gospodarski polom, milijoni so šli v zrak, in to v kratkem času. Razmere se od tedaj niso zboljšale.

Aneksijska politika grofa Aehrenthala je veljala 500 milijonov kron. Novo oboroževanje armade, nove vojske ladje in druge priprave zahtevajo milijone in milijone, in ves ta denar je vzet iz gospodarskega življenja. Ker porabi država toliko denarja, je seveda naravno, da ga povsod primanjkuje, da ni nikjer dobiti kredita ali le za trde pogoje, da hira trgovina in obrtnost, da se nič ne zida, da ni mogoče hiš prodati in da je vse postalo tako drago.

Po aneksijski krizi je naša vlada poskusila zopet pridobiti Francijo za to, da bi svoj denar dala v Avstro-Ogrsko. Najprej se je ogrska vlada obrnila v Pariz in je prosila za 500 milijonov kron posojila, potem se je dunajska vlada napolnila v Pariz in je

lepo prosila za tisoč milijonov posojila. Obakrat pa so Francozi rekli: Ne, Avstriji in Ogrski mi ne damo svojega denarja, z našim denarjem ne bo habsburška država kupovala topove, s katerimi bi danes ali jutri streljala na nas in na naše prijatelje.

Ostalo je pri tem in ostalo bo tudi še nadalje pri tem. »Oesterreichische Rundschau« je revija, ki izhaja na Dunaju z vladno pomočjo in ki zastopa vladne težnje. S posebno vneto se bori proti Slovanom, kar pa omenjamo samo mimogrede. V tej reviji je začetkom tega meseca izšel spis francoskega diplomata, v katerem je rečeno:

»Avstrija nam zamerja, da smo svoj trg (francoski) zaprli potrebam Avstrije po posojilih, in smatra se to za dokaz neprijaznosti. Priznam, da to na Dunaju in v Pešti trdo občutijo, a vprašal bi, če bi v takih okoliščinah kaka druga velesila drugače postopala. Moč Francije in Anglije ne tiči samo v njihovi mornarici in v njihovi krasni armadi, nego tudi v tem, da obvladujeta denarni trg, in kakor mi svojega vojaštva ne posodimo kake drugi skupini držav, ravno tako ji ne damo svojega denarja na razpolaganje. Vsaj tako dolgo ne, dokler je angleško-nemško nasprotje odločilno za svetovno politiko, in dokler je Avstro-Ogrska pripravljena s politiko Nemčije iti do skrajnih konsekvenc. Posledica tega, da dela Avstrija čez njene zavezniške dolžnosti, idočo politiko na korist Nemčije, je, da se ji je zaprl zapadni vir denarja. To je cena, ki jo plača (avstrijska) monarhija za to, da se ji je cesar Viljem »v blestečem orožju« postavil na stran: Avstro-Ogrska ima odločiti, če ji je ta blesk orožja več vreden, kakor blesk našega zlata, ki bi oplodil njeno gospodarstvo in mogel nospesiti njen ekonomični razvoj. Miroljubna tripelentente daje pač prednost temu, da z mirnim orožjem poravnava nasprotja in eno najboljši mirnih, a najzidatnejših je moč zlata. Naivno bi bilo od nas zahtevati, naj pustimo to orožje neporabljeno rjaveti v svojem arzenalu.«

Tako je zapisal francoski diplomat, v listu, ki služi avstrijski vladi. Dobil je takoj odgovor. »Oester. Rundschau« mu je odgovorila, da Avstrija sicer hudo čuti to finan-

jelno davljenje, da pa ostane Nemčiji zvesta, naj bo potem karkoli.

Ni minilo še 14 dni, kar je bilo poslano gorenje pojasnilo francoskega diplomata v svet, pa že čutimo moč francoskega denarja. Avstrijska politika je provzročila konflikt s Srbijo, iz katerega se lahko izcimi evropska vojna. Minolo nedeljo je priklopila kriza na vrhunec in v tistem trenutku so nevidne roke pritiskale na Nemčijo in na Avstrijo, da je vse zaškripalo. Nemška državna banka je morala zvišati obrestno mero in včeraj je sklenila avstro-ogrsko banka zvišati obrestno mero na 6%. Če velja denar pri avstro-ogrski banki 6%, potem velja v provinci najmanj 8%, po tudi lahko 9%. Kaj to pomeni, pač ni treba razlagati. Pri tem je treba še uvaževati, da je avstrijski državni kredit naravnost mizeren. Bivši ital. ministrski predsednik Luzzatti je v »Corriere della sera« s pravi običudovanjem pojasnjeval, da stoji grška renta na 9775. Mala Grška je v krvavi vojni s Turčijo, njena renta pa stoji na 9775, renta velike Avstro-Ogrske pa stoji na 8440, kakor renta kake južnoameriške republike. Bolgarska, ki je vendar zapletena v strahovito vojno, ima več kredita kakor Avstrija, zakaj bolgarska renta stoji celo na dunajski borzi višje kakor avstrijska, celo na Dunaju imajo več zaupanja do Bolgarske kakor do Avstrije.

To so sadovi avstro-ogrsko politike. Mi pa čutimo te sadove na ta način, da manjka denarja na vseh koncih, da hira trgovina in obrt, da moramo plačevati velikanske obresti, da moramo prenašati nezno draginjo in da nam država nalaga vedno hujše davke. Koliko časa bo to izkravljanje sploh mogoče, je postranska stvar; to pa uvidi vsak, da je naša politika tudi naša nesreča.

Poglejmo še Italijo. Ta je imela celo leto vojno s Turčijo. Takih bitk, kakor pri Kumanovem in Lozengradu, pri Lule-Burgasu in Cataldži, seveda v Tripolitani ni bilo. Toda italijansko-turška vojna je stala okroglo 400 milijonov frankov, in za pokritje teh stroškov Italija ni zvišala davkov in ni napravila niti vinarja dolga, iz rednih dohodkov je vse to plačala, njena renta pa stoji na italijanskih borzah na 9912. Kaki reveži smo v primeri z Italijo mi!

Jaz: »Kaj mislite, gospod Žabar, kaj bode vzrok strašnim porazom turške armade, ki jo balkanske države tako raztepajo, kakor naši mladiči pri mlatvi rumeno pšenico?«

Gospod Žabar: »To smo slovenski javnosti povedali že preteklo soboto v našem vodilnem glasilu. Turcesarstvo se ima za svoje strašne poraze zahvaliti edino le svoji razdrapani in razcapani armadi, katero so popolnoma pokvarili takozvani Mladoturki s svojimi liberalnimi sčeparjaji. Mladoturki so se pa liberalnega strupa nalezli pri slovenskih liberalcih, s katerimi so bili že desetletja v najožjem stiku in prijateljstvu. Zveza liberalnih Mladoturkov s slovenskimi liberalci je prvi in poglavitni vzrok propadanja otomanske države na celi črti in ž njim v zvezi stoječim izginjevanjem pravega vojaškega duha v turški armadi. Prvo zlo je rodilo drugo zlo in tako je prišlo in je moralo priti, da dobivajo turške armade dan na dan take po grbi, da bo skoro konec evropske Turčije. Naša zasluga, to je zasluga naše S. L. S. pa je, da je odkrila prave vzroke turškega propadanja in porazov in s tem vnovič pokazala strmečemu svetu, da je to stranka, ki povsod zadene pravo.«

Jaz: »Popolnoma vam pritrjujem, gospod Žabar in sem z vami v vsem enih misli. Naravnost občudujem vašo stranko in njene čudovorne sile. Še bolj pa občudujem njeno iznajdljivost, ker pač ni bilo lahko poizvedeti za vse tajne zveze mej Mladoturki in liberalnimi Slovenci,

Zakaj?

Iz razgovora z nemškim avstrijskim politikom.

Dunaj, 15. novembra.

Obrnil sem se na nemškega politika ter ga prosil, da mi raztolmači vprašanje »avstrijskega interesa«, ki brani Srbiji pot na Jadransko morje. Odkrito sem izjavil, da avstrijski Slovani zmiramo tajnosti tega »interesa« in ne najdemo nikjer upravičenega vzroka. Povedal sem mu tudi, da bi rad izvedel predvsem nekatere politične argumente.

Nemški politik je tej prošnji ustregel, toda pod pogojem, da z molčim njegovo ime.

»Dogodki na Balkanu so avstrijske državne ravnotako presenetili, kakor večino evropskih diplomatov. Mi smo vstrajali pri principu statusa quo, ne da bi vedeli kako preperelo in gnilo je to načelo, ne da bi slutili, da ga mogočni sunek balkanskih armad za vedno pokoplje. Ves naš, kako naj se izrazim, »balkanski politični instrument« se je naenkrat razbil in naša diplomacija je popolnoma zmedena iskala novo melodijo. Dogodki so se odigrali s tako naglostjo, da je imel grof Berchtold komaj toliko časa opustiti pravočasno in brez blamaže dosedanj orientalski program, ni pa imel časa premisliti in postaviti nova načela in nove smeri za našo balkansko politiko. Beseda o »legitimnih interesih monarhije« je bila za časa Berchtoldovega ekspozija morda v bistvu še fraza, ali pa vsaj brez določene vsebine.

Naš takozvani balkanski »minimalni program« se je še le tekom časa izcimil ter je seveda navezal predvsem na naše odnose napram Srbiji.

Avstriji ne more biti vse eno kako se razvija njen neposredni sosed. Razmerje med našo monarhijo in Srbijo je sicer korektno, toda ni prijateljsko in ni pristržno. Ni treba vzbujati reminiscenc in rekriminacij, dejstvo stoji. Zlasti v dobi, ko so postale niti med Dunajem in Petrogradom silno »tenke« in ko se Evropa vedno ostreje loči v dva nikakor si prijazna tabora tripelentente in trozveze, ne more biti Avstriji vse

eno, da velja v Belgradu le beseda ruskih diplomatov. Čim bolj narašča Srbija, tem silnejši postaja preko Petrograda vpliv tripelentente na evropskem jugovzhodu. Srbska obal ob jadranskem morju bi bila torej, dovolite izraz, »tuje«, da, »neprijateljsko« ozemlje sredi sfere, v kateri vlada dosedaj trozveza popolnoma neomejeno. V zunanje-političnem oziru se torej ne boje naši državniki toliko Srbije, kakor Rusije, ki bi z dobila s pomočjo belgradskih prijateljev silno oporo neposredno ob vratih našega morja ter bi nas vedno znova vznemirjala.

Zato smo s pomočjo balkanskega gesla rešili kosček starega statusa quo ter sklicujoč se na stare pogodbe z Italijo postavili zahtevo po avtonomni, neodvisni Albaniji.

Pride pa še nekaj. Velika Srbija, ki z nami ni zvezana politično in gospodarsko, ni naš prijeten sosed. Hočem vam navesti analogon. Zveza z Nemčijo je za nas življenjska potreba, ker bi vsako drugo razmerje tvorilo za Avstrijo vedno nove kali vznemirjenja. Silna jugoslovanska država ob naših mejah nam iz istega vzroka ne more biti dobrodošla, ker imamo sami močan jugoslovanski element, kar naravno izkiva aspiracije sosedu in nam dela neprijetnosti in zmešnjave. Nočem preikavati, v koliki meri je to naziranje upravičeno, reči pa smem, da se naši državniki ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi plule lade iz ene naše jugoslov. luke prosto v drugo inozemsko jugoslovansko pristanišče.

In z našega nemškega stališča ne more biti vse eno, da naraste s Srbijo vred tudi samozavest avstrijskih Slovanov in da zadobijo zlasti jugoslovanske aspiracije, ki so razvijene deloma tudi proti obstoječemu dualističnemu ustroju monarhije novih moči.

Brani dualizem pa ni le v največjem interesu nemškega in madžarskega naroda, temveč tudi dolžnost naših državnikov.

Moja izjavljanja ne nameravajo izčrpano pojasniti politične argumente naših politikov, smatrate jih marveč le kot prispevek, ki nikakor ni poln, pač pa morda nekoliko interesanten.«

LISTEK.

Gospod Žabar o balkanski vojski.

Spisal Luigi Calco.

Ko smo vzeli v roko sobotno številko (9. novembra 1912) nekega ljubljanskega dnevnika, ki se pri vsaki priliki rad pobaha, da je najboljši informiran slovenski list, smo kar ostrmeli nad skrajno zanimivimi poročili o vzrokih turških porazov in turškega propadanja. Z nepresegljivo logiko se je v ti sobotni številki dokazalo, da so vseh nesreč, ki so zadele turškega slutana in njegovo, doslej nepremagljivo armado, krivi edino le strupeni slovenski liberalci, ker so oni zanesli v dotlej verno turško državo ono gnjilobo, ki je izpodjedla vse dotedanje zdrave korenine turškega cesarstva. Ostrmeli smo nad temi veleznimivimi poročili in obledeli zelene zavisti, napegnili svoje možgane, da bi dognali, odkod ima naš častniški kolega svoja pretresljiva poročila o vzrokih turškega nezadovoljanja, propadanja in porazov. Čeprav smo pa premišljali na vse stvari in ugibali to in ono, vendar nismo mogli nič pravega zadeti. V ti naši stiski nam je kot rešilni angelj priskočil na pomoč naš lokalni poročevalec Ivan Izvo-

haj, ki se nam je ponudil, da bode na zvit način poskusil intervjuvati našega starega znanca gospoda Žabarja, o katerem je našim čitateljem že znano, da igra veledolžilo vlogu v taboru S. L. S. Poročevalec Ivan Izvo-

haj je tudi skoro in srečno rešil svojo težko nalogo, o čemur je živa pričja sledeče njegovo izvirno poročilo.

Poznavajoč navade in običaje v taboru in pod zastavo S. L. S. zbranih vzor - obrtnikov nisem šel gospoda Žabarja iskat niti v njegovo delavnico, niti v kako cerkev, temveč naravnost v svetovnoznano gostilno pri »Stari kukavici«, ker se dobe ob ti uri v ti gostilni najboljše jeterca. Bistri moj razum me ni ogoljufal, ker sem pri Stari kukavici tudi resnično zjel gospoda Žabarja, ko je z globokozamišljenim obrazom in odprtimi ustni basal v se neznanško dobro dišeča kislina jeterca. Ker je gospod Žabar sedel sam pri svoji mizi, sem urno in spretno porabil ugodno priliko ter se s prijaznimi »Dovolite« prisedel k njegovi mizi.

Ker je gospod Žabar jako ljudomil človek, sva bila kmalu v prijaznem razgovoru, katerega sem skoro s posebno spretnostjo tako zasakal, da sva začela govoriti o stvareh, o katerih sem mislil ravno gospoda Žabarja intervjuvati.

Razgovor mej menoj in gospodom Žabarjem se je pa razpletal nekako tako-le: »Gospod Žabar,

ker so gotovo oboji vsemu svetu skrbno prikrivali svoje pobratimstvo.«

Gospod Žabar: »Dobro ste povedali. Res ni bilo lahko dognati, kaj se plete mej Mladoturki in našimi slovenskimi liberalci. Prav zaupno vam povem, da bi mi tega tudi ne bilo tako hitro poizvedeli, če bi nam ne bil priskočil na pomoč prav srečen slučaj. Če bode znali molčati kot grob in če bode pri ti priči plačali za literček iz onega soda, na katerem sedi maček, vam bodem, popolnoma zaupno seveda, odkril in pojasnil, kako smo prišli na sled tajni zvezi med Mladoturki in našimi liberalci. Torej predvsem meni besedo, da bode te molčali, potem pa besedo naši lepi Ančki, da bode postavila na mizo literček!«

Segel sem v roko gospodu Žabarju in se svečano zakel pri Mohamedovi bradi, da bodem molčal kot grob in na to pomignil okroglolični Ančki, da naj postavi na mizo literček iz onega soda, katerega je poprej omenil gospod Žabar. Ko se je dražestna Ančka vrnila z litrom penete vinske kapljice in ko sva z gospodom Žabarjem podkrepila najino znanstvo s polno kupo došlega okrepčila, mi je pa začel gospod Žabar odkrivati svoje tajnosti.

Gospod Žabar: »Če bi liberalci na Kranjskem ne bili s tako slepoto udarjeni, bi morali že zdavnaj slutiti, da smo mi zvedeli za njihove tajne spletke in zvezo z Mladoturki. Toda naši liberalci so tako glupi, da

naj kaj takega ne pridejo. Da smo pa mi zasledili tajno zvezo med Mladoturki in našimi liberalci, zgodilo se je pa tako-le: Znano vam bode, da se je pred malo leti izvršil v otomanski državi silen preobrat tedaj, ko so dobili državno krnilo v roke s strupenimi liberalnimi idejami prepričani Mladoturki. Ko so prišli Mladoturki do moči in vlade, so seveda s Staroturki naredili prav kratko sodbo. Kar Staroturkov ni ušlo čez meje turške države, padli so v roke Mladoturkov, ki so ž njimi prav po turško postopali, jih pred vsem oropali njihovega, imetja in haremov, potem pa jih pobesili ali jim na kak drug podoben način pomagali v Mohamedova nebesa. Seveda je bil med Staroturki strašen jok in stok. Oni srečni Staroturki, ki so še pravočasno ušli čez meje otomanskega cesarstva, so se razpršili po celi Evropi, kjer so pri raznih prijateljih turškega polumeseca našli varno zavetje. Nekaj teh nesrečnih Staroturkov pribražalo je tudi v našo belo Ljubljano, ker so iz tedanje pisave našega vodilnega glasila lahko posneli, da goji naša vsemogočna S. L. S., ki si je pa tedaj pridevala še drugo ime, posebno gorke simpatije za usodo ubogih Staroturkov. Ti staroturški ubežniki se tudi niso motili v nas, ker smo jih sprejeli z odprtimi rokami.«

Jaz: »Veleznanimivo, gospod Žabar, kar mi pripovedujete. Kdo bi si bil mislil, da je imela naša bela Ljubljana pred leti take eksotične goste! Čudno se mi le zdi, da teh zanimivih gostov, čeprav sem že nekaj let v

Interpelacija

poslanca dr. Ravniharja in tovarišev do njega ekselence gospoda pravosodnega ministra glede zaplemb prakse c. kr. državnega pravdnštva v Ljubljani.

Državno pravdnštvo v Ljubljani je zaplenilo ljubljanski dnevnik »Slovenski Narod« št. 253 zaradi članka:

Žabje-mišja vojska v ptujskem brlogu končana.

Uns will es schier bedünken
dass sie alle Dreie stinken.

Heine.

Na balkanskem polotoku divja srdita vojska med krščanskimi državami in polumesecem. V Ptuj je divjala istotako srdita vojska skoraj poldrugeto leto med I. Ornigom, državnim poslancem in Vinc. Malikom, državnim poslancem, kakor tudi med dr. Plachkijem in Vinc. Malikom radi žaljenja časti. Pred kratkim so nemški listi objavili vest, da je ta vojska končana — pred c. kr. okrajnim sodiščem v Gradcu s poravnavo, ki je uzadovoljila vse tri junake te borbe. Slovenska javnost bi lahko to dejstvo, spominjajoč se izreka: sodrga se — klati, sodrga se brati, z zaslužnim molkom prezrla, da niso te pravde na dan spravile toliko gnilih razmer pri ptujskih uradih, ki naravnost smrde do neba. Bodi nam torej dovoljeno tej žabje-mišji vojski pridati sledeči epilog:

I. Že delegacija okrajnega sodišča v Gradcu za razpravo Ornig-Malik ima svojo zgodovino in svoj tendenciozni značaj. Delegacija se sme dovoliti po § 62 k. r. iz oziroma na javno sigurnost ali iz drugih važnih vzrokov. Tukaj je bil vzrok za delegacijo graškega sodišča edino ta, da se smradljive razmere, ki vladajo v Ptuj že 10 let, kolikor možno prikrijejo in potlačijo in da se kritika slovenske javnosti kolikor najbolj mogoče omeji in prepreči. Spominjamo se slučaj, v katerem se je v resnici iz važnih vzrokov prosilo za delegacijo druge porote: toda c. kr. deželno nadsodišče v Gradcu je ni dovolilo, ker je bila tožiteljica Slovenka, toženi pa Nemci, med njimi V. Blanke, svak I. Orniga.

Mladolletna Julijana Mustafa iz Hajdine je tožila urednika »Pettauer Zeitung« in »Marburger Zeitung«, V. Blanke, Ornigovega svaka kot tiskarja radi pregreška žaljenja časti s tiskom. Obtožba je bila utemeljena, ker je c. kr. nadsodišče v Gradcu ugovor obtožencev zavrnilo.

Med preiskavo je »Marburger Zeitung« hujskala in direktno vplivala na mariborske porotnike, pred katerimi bi se morala obravnava vršiti, tako strastno v neprilog tožiteljice, da je c. kr. drž. pravdnštvo v Mariboru urednika M. Jahnja radi tega hujskanja pod obtožbo radi pregreška po čl. VIII. zak. z dne 17. decembra 1862, št. 8, drž. zak. d. 1863 stavilo. To okolnost je porabil zastopnik mladolletne Julijane Mustafe ter prosil za delegacijo druge porote. (Primeri uvodnik: Gleispachova justica v »Slovenskem Narodu« z dne 3. julija 1905 št. 149.) Toda — glej! Isto nadsodišče, ki je ugovor obtožbenih odbilo, je zavrnilo tudi ta predlog, ne glede na to, kaka nesmisel je

to, pravdo in sodbo prepustiti nahujskanim in mogoče tudi podkupljenim porotnikom.

Vsled hujskanja so porotniki obtožene oprostili, mladolletna Julijana Mustafa je morala ogromne stroške plačati. Te stroške je pupilarni sodnik v Ptuj zagovornikom toženih iz pupilarnega sklada koj nakazal, a obenem pa začel preganjati Blaža Osenjaka, varuha mladolletne Julijane Mustafe, češ, zakaj se je ta za čast mladolletne varovanke zavzel ter tožbo vložil. Zgodilo se je celo, da so ga v pravdi radi zastopniških stroškov tožiteljicega zastopnika silili v krivo pričanje, kakor da bi bil tožiteljčin zastopnik obljubil brezplačno zastopstvo. To je seveda bedastoča, kajti po sedanjih nazorih odvetniške zbornice bi bila taka obljuba disciplinarni pregrešek. Poštenjak Blaž Osenjak se temu pritisku ni vdal, ampak se je pred pričevanjem — ustrell. Moralno odgovornost za ta samomor nosi c. kr. okrajno sodišče v Ptuj, kojemu je takrat načeloval najboljši prijatelj I. Orniga, dr. Franc Glas in c. kr. nadsodišče v Gradcu. To se je v javnosti tudi že naglašalo in se mora sedaj povodom pravde Ornig - Malik tem bolj poudarjati, da merodajni faktorji poznajo, kako c. kr. nadsodišče v Gradcu postopa glede delegacij sodišč, če prosi Slovenec, ali če prosi Nemec za delegacijo, odklanjajoč pristojno sodišče radi — pristranosti. Pripomni se, da je obravnava dokazala, da je žaljivi napad na poštenje mladolletne Julijane Mustafe izviral posredno od c. kr. okrajne sodnije v Ptuj. Priča pl. Kalchberg je izpovedal, da je neki uslužbenec sodnije proti majhnemu honorarju bil podkupljen za to, da izda urednikom nemških listov (»Pettauer und Marburger Zeitung«) uradno tajnost. Ni čuda, če se je potem samomorič in bivši kancelist Bartsch lotil v velikem štilu pupilarnega denarja, ter po rokovanjsko kradel sirotinske hranilnične knjižice, ko je videl, kako je ptujsko sodišče skrbelo za imetje in čast mladolletne Julijane Mustafe.

II. Sodniku dr. Bauerju, ki je vodil razpravo dr. Plachki-Malik, ter slednjega obsodil na 500 K, oziroma mesec dni zapora, se je očitalo (primeri »Slovenski Narod« z dne 8. oktobra 1912 št. 231), da je potlačil kaznivo dejanje (i. e. volilno sleparijo) dr. Plachkega, svaka višjega državnega pravdnika namestnika Rudolfa Tschecha v Gradcu s tem, da je pri javni razpravi odvezal dr. Delpina, načelnika »Volksratha« v Ormožu od dolžnosti pričevanja o nekem posojilu, ki se je slovenskemu tržanu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah dovolilo iz ptujske nemške hranilnice, koje načelnik je I. Ornig, pod tem pogojem, da ne gre s Slovenci volit pri občinskih volitvah. Take volilne goljufije podpira nemško-nacionalni sodnik v Ptuj s tem, da s plaščem krščanske ljubizni zakrije volilno goljufijo v prid nemškoturske stranke, storjeno, ne da bi se gosp. Pittreich s prstom ganil; narobe, ker se je dr. Plachki zavezal prositi za znižanje denarne globe v prilog Vinc. Malika, bo menda ta tudi svoj nujni predlog, ki ga je v državnem zboru radi teh lumparij stavil, umaknil. Potem mirna — Bosna. Tako se reže kruh pravice v Ptuj in v Gradcu v prid Nemcev in Slovencev. Na tak način se da vsako kaznivo dejanje potlačiti in abolirati.

III. Nemško-nacionalnemu sodniku dr. Maliju, ki je vodil prvo razpravo ca. Ornig - Malik, je zastopnik slednjega očital in dokazal falsifikacijo zapisnika. Vložil je proti njemu personalno pritožbo na justično ministrstvo. Ta pritožba je bila doslovno objavljena v »Marburger Zeitung«, ker ta stoji ob strani Vincenc Maliku. Tudi ta pritožba se bo sedaj vrgla ad acta, dr. Malij pa ostane vseeno v Ptuj kot »nepristranski« sodnik. Vprašanje nastane, kako zupanje morejo imeti Slovenci do tega sodnika, če mu Nemec Malik kot političen nasprotnik dokazuje take nepostavnosti, ki tvorijo zlorabo uradne oblasti?

IV. Pridemo k tretjemu junaku c. kr. finančnemu tajniku Elsbacherju, ki je sicer sin slovenskega očeta, toda renegat in nemškutar in folio. Ta se je oženil s hčerjo žganjarskega velefabrikanta S. Hutterja, konkurenta M. Straschilla, Ornigovega svaka v Ptuj. I. Ornigu ni bilo po volji, da je Elsbacher baje prehod z davčnim vijakom pritiskal na žganjarja M. Straschilla. Zahteval je od Vinc. Malika, naj ta na Dunaju izposluje, da se Elsbacher iz Ptuja odstrani, ker krivično Ornigovo žlahto obdavi. Vincenc Malik se je za to zavzel in — Elsbacher je bil v Lipnici premeščen. Ko sta se Ornig in Malik sprla, je Malik S. Hutterju povedal, zakaj da je bil njegov zet iz Ptuja premeščen in kako da je Ornig proti njemu intrigiral. To razkritje je povzročilo strašno razburjenje duhov v Ptuj ter je v nemškem taboru izzvalo neizprosno opozicijo proti I. Ornigu. Ta sedaj to taji in imenuje Malika kot podlega lažnjivca. Nemški listi, ki so javili spravo med Malikom in Ornigom, zamolče, kaj se je ukrenilo glede tega slučaja. Ker je pa V. Malik nastopil dokaz resnice, mora slovenska javnost zahtevati pojasnila; če je res, kar Vinc. Malik trdi, je to korupcija in svinarja najhujše vrste. Če pa c. kr. finančni tajnik Elsbacher ni proti Ornigovi žlahti krivično nastopal, se mora tak človek, kakor je Ornig, ki ima celo dva reda, na Najvišjem mestu razkrinkati in njegovo falotstvo primeroma v Makedoniji vrgel pod mizo. Turški sultan je nastopil mogočno in ošabno in njegov odgovor je bil zaničljiv. Reklo se je tedaj, da je govoril o balkanskimi državami, kakor govori gospod s svojimi hlapi, da je govoril, kakor velikan s pritlikavci. In dunajsko časopisje mu je ploskalo in dunajski diplomatje so se veselili, da bodo balkanske države neusmiljeno tepene.

V. V volilnem boju, ki se je vršil proti Vincencu Maliku in ki je povzročil to nečuvno korupcijo, je neki ptujski sodni uradnik — govori se, da predstojnik sam dr. Doleželj — na volilnem shodu proti V. Maliku govoril: »Die ganze deutsche Bevölkerung müsste ein Interesse daran haben, dass möglichst viele deutsche Beamten in die vorhandenen Stellen einrücken; die deutschen Beamten haben auch immer stramm zu ihrem Volke gehalten.« (»Grazzer Tagblatt« z dne 2. aprila 1911 št. 113.)

V istem času, ko so se vsi nemško - nacionalni uradniki v Ptuj vrgli s tako ljutostjo in s tako frivolno nesramnostjo v volilno agitacijo, je nemško - nacionalni c. kr. kancelist Bartsch kradel in ropal slovenskim sirotam pri sodnji naloženi denar, ne da bi ga kdo nadzoroval, tako, da je škoda znašala nad 10.000 kron. To se pravi: immer stramm zum deutschen Volke halten!

Za danes smo pri koncu, kaj ne, g. dr. Doleželj? Če se je tudi za sedaj posrečilo, pred graškim sodiščem spravo med takimi poštenjaki,

da la Ornig, Plachki in Malik dognati, se s tem slovenska javnost ne bo pomirila in molčala o vseh zločinih in lumparijah, ki so prišle na dan. Mi smo mnenja, da je razum dr. Glasa, c. kr. sodnega svetnika v Gradcu in njegovega, sedaj pri najvišjem sodišču na Dunaju službujočega prednika, pod kojih egido in patronanco so se te lumparije pričele in inaugurirale, še nekaj sedanjih nemško-nacionalnih ptujskih sodnikov za — kazensko preiskavo. Dr. Hochenburger, ki te razmere trpi, je pa zrel za obtožno klop v parlamentu. Če se motimo, naj se nam to v uradnim popravku, ali pa z oficijalno izjavo od kompetentne oblasti v Gradcu, dokáže. Sicer smo neizprosni.

Verus.

Članek razmotriva gotove dogodke in zadeve pri oblastnih, posebno sodiških in Spodnjem Štajerskem, ki jih je ta visoka zbornica — z nemške strani poslanec Malik — opetovano že obravnavala. Članek vsebuje torej le dejstva ter iz teh izvedene posledice. Ako dejstva ne odgovarjajo resnici, tedaj naj si prizadeži krogi dobe zadoščenja bodisi potom popravka, bodisi s tožbo. Ni pa stvar državnega pravdnštva, dajati zadoščenja potom prav enostavne zaplembe; zakaj, ako so dejstva resnična, kar se v našem slučaju mora smatrati za dano, tedaj je državno pravdnštvo nainespobnejše mesto, taka dejstva s konfiskacijo odtegniti najširši javnosti, marveč je v državnem interesu, v interesu nepristranske justice, da se taka dejstva prepušča javni presoji in obsodbi.

Zategadelj si dovoljujemo podpisani Vašo ekscelenco vprašati:

»Kaj namerava Vaša ekscelenca ukreniti, da se take zaplembe v bodoče ne bodo več vršile?«

(Slede podpisi.)

Vojsna na Balkanu.

Premagana Turčija.

Mesec dni je tega, kar je turški sultan naznanil balkanskim državam, da je njihove želje po reformah v Makedoniji vrgel pod mizo. Turški sultan je nastopil mogočno in ošabno in njegov odgovor je bil zaničljiv. Reklo se je tedaj, da je govoril o balkanskimi državami, kakor govori gospod s svojimi hlapi, da je govoril, kakor velikan s pritlikavci. In dunajsko časopisje mu je ploskalo in dunajski diplomatje so se veselili, da bodo balkanske države neusmiljeno tepene.

Tekom enega meseca se je to temeljito premenilo. Tekom enega samega meseca so balkanske države razbile teli proslavljeno turško armado, in danes leži sultan na kolenih in prosi miru. V enomesečni vojni so mlade balkanske države premagale veliko turško cesarstvo.

Turčija je zaprosila za premirje in prosi za mir. S tem je Turčija priznala, da je popolnoma poražena, tako poražena, da se ne more dalje braniti.

Pred nekaj dnevi se je Turčija obrnila do veselih in jih prosila za njihovo posredovanje. Predno so se pa diplomatje zedinili, so balkanske armade Turke tako stisnile, da je Nazim-paša prosil za premirje. Čim so Bolgari prebili turško linijo pri Čataldži in se je general Dimitrijevič pripravil za novo bitko, je prišel v

bolgarski tabor oficir turškega generalnega štaba in je v imenu Nazim-paše prosil za premirje. Bolgari so bojevanje ustavili in začela so se pogajanja.

Med temi pogajanjimi so prišli zastopniki veselih in so pri balkanskih vladah ponudili svoje posredovanje. Balkanske vlade so odgovorile, da tega posredovanja ni treba, ker se že vrše direktna pogajanja med zmagovalci in med Turki.

Zaeno s prošnjo Nazim-paše za premirje je došla na bolgarskega carja od velikega vezirja Kiamil-paše prošnja, naj se začne pogajanja za mir. Razmere so take, da bo morala Turčija ukloniti se vsem pogojem balkanskih držav in je pričakovati, da bo že v najkrajšem času konec vojne.

Avstrija in Srbija.

Nasprotje med Avstrijo in Srbijo še ni poravnano, kajti srbska vlada še ni odgovorila na zahteve Avstrije, nego se še dogovarja z — drugimi veselimi. Vendar vlada občno mnenje, da bo konflikt poravnana potem kompromisa. Avstrija se je postavila na stališče, da Srbija ne sme dobiti pristana ob Jadranskem morju, da mora biti Albanija neodvisna in da mora Srbija dovoliti Avstriji posebne gospodarske privilegije ter dati garancijo, da bo delala Avstriji prijazno politiko. S temi zahtevami pa se vesile ne strinjajo. Italija in Nemčija sta z Avstrijo samo v tem oziroma solidarni, da mora Albanija ostati neodvisna, sicer pa hočeta kakor vse druge vesile, da naj se Srbiji dovoli »okno« na Jadransko morje, to je pristan, ki naj služi srbski trgovini, ki pa ne sme biti utrjen. S tem se strinja celo Ismael Kemal, vodja Albanecv. Vse vesile so pa proti temu, da bi Avstrija dobila v Srbiji kake ekonomske privilegije, in hočejo, da ostane Srbija politično neodvisna. Lahko se reče, da delajo vse vesile na to, da se doseže med Avstrijo in Srbijo kompromis. Avstrijsko nemško časopisje seveda neče z resnico na dan in razširja gorostasne laži in izmišljotine. Na čelu tem listom koraka krščanska »Reichspost«, ki bi najraje videla vojno ter je postala pravo glasilo iste stranke, ki ščuje na vojno, o kateri stranki se trdi, da ji je duša bivši šef generalnega štaba Conrad-Hetzendorf.

Dunaj in Balkan.

Piše profesor Anton Bezenšek

Sofija, 9. nov.

Bilo bi povoda strmeti nad tem, kako je dunajsko časopisje obrnilo naglo plašč po vetru, ako ne bi sumjali o njegovi iskrenosti.

Sploškom vojske so bili vsi dunajski listi, židovski in tudi krščanski s Turčijo. Zdaj pa, ko orožje odločuje zmago za zmago balkanskim zveznim državam, in je zavel drug veter po Balkanu, premislili so si in so začeli pisati nam Slovincem prijazno.

Kaj bi nasprotovali mladim, a čilim državam, ki se bore za svojo samostalnost in se hočejo med seboj združiti, tako so počeli umovati — saj je tudi Avstrija pravzaprav balkanska država, torej naj so vse države balkanske v dobrih, vzajemnih razmerah. Mi nočemo nič drugega,

Ljubljani, nisem nikoli videl in da mi tudi nihče ni nič črnil o njih...

Gospod Žabar: »Nikar me ne motite s svojimi nepotrebnimi opazkami! Kar bodete hoteli zvedeti, vam bom vse povedal kar sam od sebe. Ko so pribežali torej pobegli Staroturki v našo belo Ljubljano in ko so nas začeli milo prositi, da bi smeli pri nas tudi ostati, smo jim to dovolili takoj, toda pod gotovimi pogoji. Prvi pogoj je bil, da so morali sleči svojo turško obleko in se obleči po naše. Drugi pogoj je pa bil, da bodo morali kruh, katerega bodo prejemali od nas, tudi odslužiti, kar jim ne bode težko, ker so vsi znali srbsko govoriti. Tretji pogoj je bil, da morajo počasi spoznavati svoje muzemanske verske zmote in se pripravljati, da prestopijo v okrilje naše edino zveličevalne vere. Končno smo pa še od njih zahtevali, da morajo za toliko časa, dokler bodo uživali našo gostoljubnost, odložiti svoja muzemanska imena in si privzeti naša. Ko so ubegli Staroturki sprejeli vse te pogoje in storiili svečano prisego pri Mohamedovi bradi, sklenili smo z njimi pobratinsko zvezo...«

Jaz: »Ali se vam ni zdelo malo čudno, da zahtevate od svojih gostov prisego pri Mohamedovi bradi namesto pri križanem bogu...«

Gospod Žabar: »Prosim vas enkrat za vselej, ne motite me s takimi neslanimi vprašanji! Naši turški ubežniki so bili tedaj še pravi pravcati muzemani, ki so verovali v svojega alaha in v njegovega krivega preroka Mohameda, vsled česar smo

jih morali po njihovi veri zapriseči in ne po naši. To je jasno kot beli dan in mora razumeti vsak otrok. Ko smo tako svoje staroturške goste in pobratime priklenili na se, smo jih pa nekoliko prideliili našemu deželnemu odboru, ki smo ga malo poprej dobili v svoje roke, nekoliko smo jih namestili pri raznih naših podjetjih, ostale smo pa utaknili v našo tiskarno in k našemu vodilnemu glasilu. Vstop Staroturkov v deželno službo, v naša podjetja, v našo tiskarno in v uredništvo našega vodilnega lista rodil je takoj blagodejne sadove. Ko so se naši Staroturki ugnjezdili pri našem deželnem odboru, zavladale so le - tam takoj prave turške razmere, ki trajajo še do današnjega dne. Po turško delamo z deželno imovino in z dohodki naše dežele. Prav po turško razmetujemo deželni denar za razne nepotrebne stvari, po turško pitamo z njim svoje zveste koritarje in prav po turško odrekamo vsako trohico deželnega denarja kranjski raji — slovenskim naprednjakom. Enake turške razmere so se pa po vstopu staroturških beguncev pojavile tudi pri naših podjetjih. Tudi tukaj se je začelo na debelo »loviti s tujo roko gade« in se prav po turško spuščati v najbolj vratolomne spekulacije. Od našega dobrega in vernega ljudstva od ust pritržani denar je romal izven dežele, ta težko prištedeni denar se je metal v najraznovrstnejše in skrajno nevarne kupčije! Postopalo se je tako turško, da je nastopila v vseh blagajnah strašna suša. V ti sili je priskočil našim

podjetjem na pomoč naš deželni odbor in z deželnim denarjem zamašil one velike luknje, ki so nastale pri naših podjetjih. Ravno take turške razmere so pa zavladale tudi v naši tiskarni in pri našem listu. Tedaj je naš vodilni list proglasil kot temeljno načelo, da je in političis za nas vera postranska stvar in da sprejmemo vsakogar pod svojo zastavo, kdor z nami voli in najsi tudi ne hodi nikdar v cerkev in najsi je tudi očiten brezverec. Tedaj je tudi naš list javno razglasil, da nam je Nemec ljubši od rodnega brata, če poslednji prisega na liberalne zmote. Tedaj se je tudi pri našem listu udomčila in ukoreninila lepa turška navada, da smo začeli napredne svoje slovenske brate črniti in ovajati kot državne nevarne elemente. S tem sem vam pač zadostno dokazal, kako lepe turške razmere so nastopile pri našem listu potem, ko smo namestili v uredništvo pribegle Staroturke.

Jaz: »Dam vam popolnoma prav, gospod Žabar, da vladajo res prave turške razmere pri našem deželnem odboru, pri vaših podjetjih in pri vašem vodilnem glasilu. Vendar mi pa doslej še niste povedali, kako ste dognali, da so liberalni Slovenci zvezani z Mladoturki...«

Gospod Žabar: »Kako vam morem to povedati, ko mi vedno segate v besedo. Le malo več potrpežljivosti, bodete že še vse zvedeli. Ko so se torej naši pobratimi Staroturki polagoma popolnoma pri nas udomčili, začeli smo jih seveda izpraševati o njihovih razmerah in pose-

bej še o razmerah otomanskega cesarstva. To bi jih vi morali slišati, kako so zabavljali čez Mladoturke in njihovo vladanje. Niti enega dobrega lasu niso pustili na njih. Vzlic vsemu svojemu sovraštvu nam pa tedaj vendar še niso hoteli izdati onih tajnih zvez, ki vežejo Mladoturke z našimi strupenimi liberalci. Ko je pa izbruhnila vojska na Balkanu in ko je turška armada bašibozukov, albanskih, arnavtskih, kurdskih in drugih roparjev začela dobivati strašne batine po svoji grbi, se je pa razvezal tudi našim Staroturkom njihov jezik. V svoji brezmejni žalosti nad turškimi porazi in v svojem silnem ogorčenju nad propalami Mladoturki so nam izdali, da so naši slovenski liberalci že dolgo let najtesnejše zvezani z mladoturškimi mogotci in da so ravno slovenski liberalci okužili Mladoturke s svojim gnjilim liberalizmom in tako posredno povzročili vso gnjilobo v otomanskem cesarstvu in v posledici te tudi vse silne turške poraze v balkanski vojski. Vsa ta svoja odkritja so pa podprli tudi z neizpodbitnimi dokazi. Ko smo to zvedeli, storiili smo le svojo sveto dolžnost, da smo odkrili to novo sramoto slovenskega liberalizma vsi poštteni javnosti. Tako je, moj prijatelj, in nič drugače!«

Jaz: »Hvala vam lepa, gospod Žabar, za vašo temeljito in prepričljivo pojanilo. Le še eno prošnjo bi imel, če se vam z njo ne zamerim. Poprej ste povedali, da ste namestili mi svojem vodilnem monitorju tudi več Staroturkov. Mene pa sedaj

strašno zanima, katere in kako so se prei pisali, predno ste jih prekrstili.

Gospod Žabar: »To vam pa nič kaj rad ne povem ali vsaj zastoj ne. Poglejte literček se je med tem izpraznil in moja žepa še ni ugašena. Če pokličete še en literček na mizo, vam bodem pa tudi to povedal.«

Poklical sem hitro dražestno Ančko in ji ukazal še en liter vina. Ko je stal liter vina na mizi, sva ga z gospodom Žabarjem pred vsem poskusila, če je vino pravo in če naju zapeljiva Ančka ni uknila. Ko sva se pa prepričala, da nisva uknjena, je pa gospod Žabar nadaljeval s svojimi razkritji.

Gospod Žabar: »V uredništvu našega vodilnega glasila imajo danes prvo besedo trije Staroturki in sicer Mahmud Štefendi paša, Hasan Trdobuč paša in Mojbeg Škrice aga. Danes se seveda pišejo ti možje malo drugače — čeprav se ja pišejo malo drugače, je vendar njihova pisava še danes popolnoma turška in bo ostala večno, ker velja tudi za njega pregovor: Kar se je Janez ne učil, to pa tudi zna Janez. Vendar so pa vsi trije prav imenitni gospodje in zaslužijo, da izpijeva ta kozarec do dna na njihovo zdravje!«

To sva tudi storiila in potem do dejanje še enkrat ponovila, na kar sem plačal naročena dva litra in svoj račun ter telok domov, da sem si še v svežem spominu zapisal ta svoj zgodovinski intervju z gosp. Žabarjem.

kakor da si varujemo na Balkanu svoje trgovske interese.

Tako pišejo dunajski merodajni listi, in to se zdi Bolgarom, kakor tudi drugim balkanskim narodom čisto prav, samo da se pod pojmom »trgovski interesi« ne krije kakšen drug — recimo — bolj »masten interes«.

Balkanski narodi bodo sicer kmalu imeli priliko se prepričati, kam to meri.

Medtem, ko piše dunajsko časopisje, da morejo vsi balkanski narodi v slogi in soglasju med seboj živeti, pa že začenjajo nekateri dunajski listi Romunijo, ki je vendar tudi balkanska država, proti Bolgariji čuvati, češ, Bolgarija bo svojo teritorijo povečala, a Romunija bo ostala v svojih prejšnjih mejah.

Na Dunaju mislijo, ako prideta Romunija in Bolgarija navskriž, potem je dobro za nas. »Divide et impera!«

Na Balkanu poznajo to devizo žalibog le predobro iz nedavne prošlosti.

A vprašajo pred vsem: kje pa je tukaj doslednost dunajskih »velikih« politikov?

Stari, slaboglasni devizi postavljajo čili balkanski narodi nasproti: »Sojedinjenje pravi sila!« (V edinstvi je moč!)

Po prepričanju bolgarskih in drugih balkanskih politikov bilo bi za Romunijo mnogo koristnejše, ako se ona oklene balkanske zveze: Naj bodo v Bukarešti prepričani, da Bolgari za Dobrodošo ne mislijo posegati; dalje naj pomislijo, da je prijateljstvo med Romunci in Bolgari, dotično med njimi in balkansko zvezo neobhodno potrebno z obzirom na trgovske, politične in narodnostne interese. Romunci bodo v balkanski zvezi dobro došli, tako zagotavljajo merodajni časopisi tukaj v Sofiji, a sigurno ne bodo rekli protivno niti v Belgradu, niti v Atenah, niti na Cetinju.

Romunci tudi nimajo nobenega vzroka, zavidati povečanje teritorija Bolgariji in drugim zveznim državam na Balkanu, kajti močan in nepremosten sosed je vedno boljše kakor pa slab in siromašen. Saj imajo Romunci tudi svoje velike ideale in aspiracije za bodočnost, in tedaj se morejo na koga naslanjati. Tako svetujejo resni balkanski politiki Romuncem.

Ne vemo, kakšen odmev bodo našli ti nasveti v Bukarešti. Tam stoje zdaj kakor Heraklej na razpotju: ali Dunaj, ali Balkan?

Morajo se odločiti, dokler je še čas.

Ko je bil ta članek že napisan, čitam v romunskem listu »Univer-sal«, da je imel romunski minister Take Jonesku v bukareškem konservativno-demokratskem klubu govor, v katerem se je izrazil o romunsko-bolgarskih odnosih tako-le:

»Velik narod se vzdiguje ob naši meji. To me ne navdaja z nobeno zavistjo; nasprotno, z radostjo in začudenjem gledam na njegova dela, na epopejo, katera se tam zdaj dogaja. Ta epopeja je plod ene narodne zavesti, katera nadomestuje armado s celim narodom, a zmaga s čudeži.«

Te krasne besede so velikega pomena za smer romunske politike v bodočnosti.

Mala Turkinja.

Turške rodbine beže povsod pred bolgarsko armado, noseč seboj kar premoro, četudi bi se jim nič ne zgodilo, ako bi prišle med bolgarske vojake. To dokazuje sledeči resnični primer, a takih bi še lahko več povedal:

Ko so prišle prve bolgarske vojne čete v Svilen (tako se imenuje po bolgarsko mesto Mustafa-paša zaradi mnoge svile, ki se tam prideluje), bežale so iz mesta matere z otroci, boječ se sovražnikov. A v naglici se je izgubil marsikateri otrok. Tako je ostalo tudi več dojenčkov; ležali so sredi ulic po tleh. Bolgarski vojaki so skrbno pobirali jokajoče otroke in potem iskali matere po mestu. Ako jih niso mogli najti, pošiljali so otroke domov k svojim materam, sestrkam ali ženam, da jih skrbno vzgojujejo.

A tudi častniki so tako milosrdno postopali z otroci.

Neki kavalerijski podpolkovnik, čegar družina stanuje tukaj v Sofiji v naši ulici, je pomnožil na ta način svojo rodbino, ki šteje sedem otrok, še za eno osebo, namreč s triletnim turškim otrokom ženskega spola.

Ko je isti podpolkovnik med bojem pri Svilenu jahal proti mestu, obstoji nenadoma njegov konj pred otrokom, ležečem sredi ulice. Podpolkovnik stopi s konja, pobere otroka in ga vzame v naročje. V tem trenutku prileti in razpoči granata na samem sedlu vrh njegovega konja, kateri je bil pri njej ubit.

Otrok je torej slučajno rešil podpolkovniku življenje.

Polkovnik je dal otroka neki Bolgarki v Svilenu, da ga pestuje.

Ko se je tam boj končal in so bili Turki potolčeni, a v mestu se je začelo svobodno življenje, zapovedal je podpolkovnik, da iščejo mater tega deteta. Po dolgem iskanju pa le niso mogli najti prave matere Turkinje.

Zato je podpolkovnik te dni poslal otroka sem k svoji rodbini. Tukaj ga njegova gospa skrbno vzgojuje, drugi njeni otroci pa imajo veselje z majhno tovarišico, katera za zdaj še nima imena, a ga dobi v kratkem pri krstu.

Te dni hodijo sosedje iz naše ulice in bližnjih hiš gledat malo mohamedanko. Videl sem jo tudi jaz; dete je zdravo in čilo, pa gleda veselo okoli, češ, da se dopade v novi sredini.

Tako milosrdno postopajo bolgarski častniki in vojaki s turškimi otroci. Kaj pa delajo Turki s krščanskimi otroci? Na bodala jih natikajo ter nosijo kot »trofeje« okoli, ali jih pa na mestu, kjer jih najdejo, neusmiljeno pobijajo. Tu se vidi, kaj je krščanska omika in kaj je barbarstvo.

Sofija, 7. novembra.

Prof. Bezenšek.

Pozdrav in odzdrav.

Von der Goltz-paša.

A. B.

Sofija, 8. nov.

Znani nemški general, obenem turški ustvaritelj lozengradske trdnjave, je predmet bridkih šal, odkar je padla ta »nepremagljiva« trdnjava.

Ne samo, da ga smešijo karikaturnisti po raznih časnikih, ampak najdejo se v teh slabih časih še ljudje, ki plačajo drage telegrame, da ga brzojavno »pozdravljajo«. En tak brzojav priobči bolgarski časnik »Utro« (»Jutro«), poslan generalu iz Stare Zagore: »Danes je padel Kirk-Kilis, trdnjava, utrjena od vas, katera vam je pridobila častni naslov »paše« in slavo nedosežnega genija pri Turkih. Lozengrad, kateri bi po vašem prerokovanju mogel pasti po trimesečnem obleganju od armade, kakoršna je pruska, padel je po tridnevem obleganju od armade, kakoršna je bolgarska. Prusi se bodo jezili, da imate tako slabo mnenje o njih. Naše sožalje!« — Na to je baje odgovoril brzojavno von der Goltz-paša tako-le: »Vašega telegrama nisem dobil...«

Črnogorci v vojni.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 11. novembra.

Obleganje Taraboša in Skadra.

Obstreljevanje Taraboša in Brdic se nadaljuje s prekinjenji. Temu je brezdvomno — kot smo že včeraj poročali — vzrok grdo vreme in sneg, ki ovira črnogorsko akcijo. Toda ne samo Črnogorci, nego tudi Turki občutijo silo zime in slabo odgovarjajo s svojo artilerijo. Razmere v Skadru so se glasom današnje brzojavke iz Muričanov zopet za precej poslabšale: prelaz preko mosta, ki pelje iz Skadra preko reke Drina je sedaj nemogoče, ker je pod ognjem črnogorskega topništva, kot tudi mesto samo in predmestje Bakčeni. V Skadru vlada velika sila, kot se čuje iz zanesljivega vira, veliko pomanjkanje živil in vsega najpotrebnejšega. Že precej davno je, kar smo poročali o ceni kruha v obleganem mestu. Gotovo je, da se je sedaj vse še bolj podražilo in nič bi se ne čudili, ako bi izbruhnila v Skadru revolucija. Lakota in težki oblegovni topovi bodo zapečatili usodo Skadra, pa naj so njegovi branitelji še tako hrabri. Najbolj pa dokazuje silo razmer, pod katerimi ječi skadrsko stanovništvo, črnogorska uradna vest, da je posadka s Taraboša, ki je pokrit s snegom, poskušala zapustiti svoje postojanke na najmočnejših utrdbah, ki se upirajo črnogorski vojski in hoteli, gnana od gladi in Skadru. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nečuvnega: turška artilerija iz Skadra je napadla taraboško turško posadko nazaj. Vidi se, da imajo Turki v Skadru namen braniti se do skrajnosti, kajti s padcem Taraboša pade tudi Skader. Občudovanja vredna je ta hrabrost, toda koristila ne bo, kajti mesto in trdnjava morata pasti, pa naj so žrtve na obeh straneh še tako velike. Danes prihaja vest, da hiti srbska vojska oblegovalcem na pomoč in da ima kmalu dospeti do Skadra, kar bi se bilo morda že zgodilo, da niso vremenske razmere tako neugodne. Brezdvomno je, da pride general Živković iz Djakovice pod Skader. Živković se je pred tremi dnevi (8. t. m.), kot se iz uradne črnogorske brzojavke razvidi, nahajal v Djakovici, kjer so istočasno taborile tri velike vojske, 100.000 mož, ki imajo nalog korakati dalje in očistiti zemljo od »nekrsta«. Tej sili se Skader ne

bo mogel več upirati in gotovo temelji na tem vest, ki kurzira med arbanaskim prebivalstvom, da se Skaderčani pripravljajo za predajo, ki ji baje katoliški menihi-frančiškani nasprotujejo, kakor so ji — kot se trdi — nasprotovali v Djakovici, medtem ko so hodje svetovali, naj se mesto brez boja uda.

General Živković gre na Kosovo.

Iz Djakovice poroča 8. t. m. oddana in danes prispela brzojavka, da je dobil general Živković naredbo, da se vrne z ibarsko vojsko na Kosovo. Komandant drinske divizije ostane v Djakovici, toda dela priprave za pohod. Črnogorska vojska zbira orožje od prebivalstva, ki se predaja.

Druga naslednjega dne oddana brzojavka poroča, da je šel general Živković z ibarsko vojsko nazaj v Mitrovico in da se je znani arbanaski prvak Sulejman Batuš predal generalu Vukotiću. Istotako se je predalo mnogo sel in se predaja nadaljuje. Arbanasi so se razpršili. — Ti dve brzojavki izključujeta toraj prihod Živkovića pod Skader, toda poudariti moramo, da je od dneva njiju oddaje v Djakovici preteklo 3, odnosno 2 dni in da se je v tem času načrt morda izpremenil.

Prestolonaslednica v bolnici.

Ker je vsled snega še vedno prekinjen tovorni promet s Kotorom, — pisemsko pošto se prinaša in odnaša z — niso mogli prejeti češki zdravniški svoje prtljage, med katero se nahajajo tudi za operacije potrebni instrumenti in drugi zdravniški pripomočki. Je ponudila kneginja prestolonaslednica vse potrebno iz bolnišnice v kadetskem korpusu, ki sta jo ustanovila ruski veliki knez Peter Nikolajevič in velika kneginja Milica.

Turški napadi na Skader, njegov padec in poznejša usoda.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 12. novembra.

Leta 1474. je na nepričakovano vest, da je Skader v nevarnosti pred turškim napadom, beneški senat — Skader je že leta 1396. Džordže II. Stracimirovič Balša odstopil benečanski vladni — hitro zbral svoje brodogovje na Bojani, a albanskega prodeditura Bolto je poslal v Zabljak k Ivanu Crnojeviću z mislijo, da pregovori »gospodarja zemlje na Skaderskem jezeru in človeka velikega upliva in oblasti, da pohiti kot prijatelj in zaveznik sinjorije na pomoč Skadru.« Tako piše eden od benečanskih admiralov, zbranih s svojimi ladnjami na Bojani, ki je kot očividec opisal ta prvi turški napad na Skader in pozneje tudi njegov padec. Kako resno je bilo to podvzetje proti Skadru, se razvidi iz tega, da je bila v turški vojski stotina rokodelcev, ki so na lico mesta lili topove od medij, ki so jo v veliki množini prinesli seboj. Ko je došel Bolto v Zabljak, je našel tam 8000 pešcev, že pripravljenih, da priskočijo Skadru na pomoč, ker je Ivan Crnojević vedel, kaj čaka Zabljak, ako pade Skader. Ker so Turki onemogočili benečanskim galeram primakniti se k Skadru po Bojani, je oblegano mesto upalo samo v pomoč Crnojevića, ki se je utrdil na Tarabošu (Monte di S. Marco) in je na jezeru oborožil osemnajst manjših in večjih ladij. Turška vojska je dospela v pričetku junija, a koncem julija je glavni zapovednik Sulejman-paša po brezuspešnih poskusih prenehal s obleganjem Skadra. Turki so razbili svoje topove, natovorili medij, iz katere so bili vlti, in so se pričeli brzo umikati. Toda oddelki Crnojevićeve vojske so umikajočo se turško armado napadali tako, da je enega dne poginilo 3000 Turkov. Tako je bil Skader zopet svoboden. Zasluga zato gre pomoči Crnojevića in boleznini, ki je zavladala v turški vojski.

Temu prvemu oblegovanju Skadra je prav kmalu sledilo drugo, katerega uspeh je bil padec Skadra. Sam sultan Mehmed II., osvojitelj Carigrada, je došel po padcu Kroje v juniju 1478 s svojo silno vojsko in obsedel Skader. Oddelki njegove armade se je napotil proti Zabljaku, da oropa Skader pomoči Crnojevića. To se je sultanu tudi posrečilo, ker je bil Crnojević prisiljen zapustiti Skader in hiteti na pomoč svoji prestolnici, katero je čuvala trdnjava s trideset topovi, ki se še danes vidi. Skader se je moral udati v decembru 1. 1478. V miru, ki ga je sklenila Turčija z benečansko republiko, je odstopila republika razun Skadra še Skenderbegovo Krojo, a na Orškem otoku Negropont in Lemnos. Tako je postal Crnojević osamljen, brez tuje pomoči proti turškemu viharju, zaupajoč na Boga in na hrabrost svoje vojske. Da je bila borba okoli Zabljaka, Crnojevićevega glavnega

mesta, junaška in obupna, priča sultan Mehmed II. sam, ki je 10. junija 1479. pisal beneškemu senatu, da je z božjo pomočjo in veliko silo premagal Crnojevića, zetskega gospodarja, ki je nato prenesel srbsko državno misel v zetske planine pod Lovčen in osnoval Črno goro.

Pod benečanskim in turškim pritiskom je srbski pravoslavni živel, ki je v polovici petnajstega stoletja osnoval v Skadru lastno tiskarno, lep dokaz nacionalne energije, ki je počasi pričela slabeti in je nazadnje gotovo popolnoma propadla, prestopil deloma h katolicizmu, deloma k veri Mohameda in odstopil mesto arbanaskemu bojnemu plemenu, tako da ima dandanes Skader popolnoma lice arbanaska mesta, akoravno ni v dobi Jurja Skenderbega Kastrita, ko se je privkrat pojavila arbanaska narodna težnja za svojo nezavisnost, ta narodni voditelj niti ni mislil na posest Skadra.

Toda v narodni duši je ostal živ spomin o veliki vlogi Skadra v srbski zgodovini, kot to priča znamenita pesem o »Zidanju Skadra na Bojani«, ena izmed najstarejših srbskih narodnih pesmi, ki se razlega povsod, kjer se čuje srbski jezik, ker se v nji čuva srbsko historijsko pravo na Skader.

Bolgari pred Carigradom.

Poročali smo v snočni številki, da se je posrečilo Bolgarom predreti turško glavno obrambno črto pri Čataldži in zavzeti tudi turško glavno taborišče pri Hademkeju. Iz Sofije poročajo k tej veliki zmagi, ki pomeni končni poraz turške armade, še sledeče: Bolgari so zavzeli v črti pri Čataldži 6 utrdb, med njimi tudi najvažnejše in take, ki so moderno zgrajene in oborožene z najmodernejšimi topovi. Bitka, ki je prinesla Bolgarom te velike uspehe, je bila baje nepopisno krvava in ljuta. Bolgari pa so žrtvovali svoje moštvo in smrt je imela bogato žetev v bolgarskih vrstah, predno se jim je posrečilo predreti turške pozicije.

Bolgarom se je posrečilo pregnati Turke tudi iz tretje obrambne črte.

Prošnja Turčije za premirje ni ustavila zmagovitega prodiranja bolgarskih čet proti Carigradu. Bolgari so predrl turške pozicije na severu in v sredini, kjer napravi železnica proti Čorluju skoro pravo kotno kolo. Tam ob železnici so se vršili najhujši boji. Tu so Bolgari zavzeli z naskokom tri glavne turške utrdbе, med njimi tudi utrdbо Hamidije ter prodrli do Hademkeja.

Bolgarsko glavno vodstvo je bilo sklenilo, da vrže tur. armado pri Čataldži nazaj, predno se sklene premirje. Bolgarska armada hoče dospeti tik pred Carigrad.

V ponedeljek so se začeli glavni boji in že prvi dan so zasedli Bolgari Čataldžo. Zadnja dva dneva so Bolgari postavili vso svojo artilerijo, ki so jo imeli v svoje srednje pozicije, kjer so hoteli predreti turško vojsko. In ta izborna bolgarska artilerija je delala prave čudeže. Posrečilo se ji je, da je lahka bolgarska poljska artilerija premagala težko turško trdnjavo artilerijo.

Na severu so predrl makedonski četaši, kakor smo že poročali snoči, turške pozicije med jezerom Derkos in Črnim morjem ter zavzeli Derkos, Akbunar in Agazlo. S tem so Bolgari v posesti vodovoda za Carigrad.

Na južnem krilu imajo Bolgari mnogo težko, zlasti na skrajnem jugu, kjer podpira turško armado tudi turška vojna mornarica z Marmarskega morja sem. Tudi jih ovira zaliv pri Čekmedži v hitrem prodiranju. Vendar so Bolgari tudi tu zmagovali, dasiravno so se morali enkrat umakniti pri Dragonkeju vsled močnega streljanja turških vojni ladij.

Sedaj je Bolgarom pot v Carigrad odprta in niti najmanjšega upanja ni več za urško armado, da bi mogla ustaviti zmagovito prodiranje bolgarske armade proti Carigradu. Tudi zadnja vrsta majhnih utrdb okrog Carigrada Bolgarov ne bo več zadrževala. Sploh pa se trudijo Bolgari na vso moč, da odrežejo premagani turški armadi pot v Carigrad in vse kaže, da vsaj severni del turške vojske ne bo došel v Carigrad.

Car Ferdinand je s svojim štabom že došel v bivše turško glavno taborišče v Hademkeju. Splošno se sodi, da bo bolgarska armada zmagoslavno korakala v Carigrad, kjer hočejo Bolgari diktirati mirovne pogoje.

Že stoje Bolgari tik pred Carigradom. Tako poroča brzojavka iz Carigrada samega, ki je šla v London. Turki so morali zapustiti svoje zadnje obrambne pozicije pri Čataldži.

V San Stefanu se že sliši grmenje topov.

Že za danes se pričakuje, da bodo Bolgari zasedli Carigrad.

V Carigradu.

V Carigradu vlada strahovita panika. K vsem grozovitostim vojne prihajajo še grozote kolere, ki se od dne do dne bolj širi v Carigradu. Med turško vojsko, ki se umika proti Carigradu, je izbruhnila kolera z vso silo, tako, da so Turki, kakor poročajo iz Carigrada, že zaradi kolere same prisiljeni prositi za premirje. Uradno se sicer še vedno skuša prikriti, da je kolera z vso silo izbruhnila tudi že v Carigradu, vendar priznava, da se številni bolniki veča od ure do ure. Več kakor sto bolnikov, pri katerih je opaziti vse znake kolere, so poslali iz Carigrada v San Stefan, kjer so jih izolirali.

Med tem beži skozi Carigrad mohamedansko prebivalstvo v okolice.

Narod na begu.

Renzo Larca, eden izmed poročevalcev »Corriere«, je poskusil na lastno roko priti iz Carigrada na bojišče, pri Čorluju pa se je moral ustaviti in od tam zopet nazaj. »Zmaga je prihrumela in žene pred sabo razbito armado in pogin,« tako opisuje svoje vtiske. »Armada beži, več kakor armada, cel narod je na begu ter je zapustilo ljudstvo svoje pozicije, svoje zemljo, svoje imetje, in beži, beži, kakor da bi to ljudstvo gnala pred seboj neizogibna usoda na poti v pogin. Narod, ki je prišel pred tisoč leti kot osvojevalec, se umika tja nazaj, od koder je prišel, za seboj pa pušča opustošene pokrajine in praznoto.«

Larco je zapustil Carigrad dne 30. oktobra popoldne. Že se je blizala veličanska bitka pri Lile Burgasu svojemu koncu, on pa seveda v Carigradu ni izvedel ničesar o tem. Vlak proti Čorluju se je naenkrat ustavil na progi. Uradniki so stopili z vlaka in položili uho na zemljo ter slišali od daleč zamlomko tulenje topov. To je bilo prvo poročilo o velikanski bitki. Ko so dospeli v Čorlu, so začeli v sredo med bežečo vojsko. Sto in sto jih je prihajalo, deloma sami se plažeči, deloma od drugih podpirani. Bili so to prizori groze, ki jih ni mogoče opisati, doživljati, ki ga ni mogoče doživeti dvakrat v življenju. Celo taki so bili med bežečimi, ki so se plazili po vseh štirih. Drugi so zasedli vozove ali pa so se obesili krčevito za kak voz in so se dali vleči, da, Larco je videl begunce ležati celo med kolesi železniških vozov, kjer so iskali zaščite v svojem strahu. Larco je ostal čez dan na kolodvoru v Čorluju. Vso noč je moral poslušati vzdihovanje ranjenecv, ki so se bili naslonili na žid postaje in v svitu bakelj so se zdele njih postave kakor duhovi. Iz teme se je slišalo vzdihovanje in vpitje drugih ranjenecv, ki jih ni bilo mogoče videti. Nekaj ranjenecv je dospelo še na svojih konjih, ko pa so razjahali konje, so se nemo naslonili na žival in obstali, kakor da bi jim bila izginila vsa zavest. Vsi so čakali v topem obupu prihoda vlakov, ki naj bi jih popeljali v Carigrad. Pozno ponoči je končno došel vlak, ki naj bi sprejel ranjence. Takrat se je zdelo, da se premika armada ranjenecv v strnjenih vrstah. Kdor ni mogel več vstati, tega so drugi suvali in mu klicali, slišati je bilo vzdihovanje in vpitje, prošnje in kletve, in nober glas ni bil več podoben človeškemu glasu. Končno se je vlak odpeljal ter pustil veliko množino ranjenih v blatu in na tiru, ki niso imeli več moči, da bi stopili na vlak, ali pa niso dobili več prostora...

Drugi dan je Larco jahal po okoličih Čorluja. Ves dan in vso noč je bilo deževalo in kamor je prišel, se se udirala tla, povsod pa je bilo videti sledove beguncv. Ob potih se ležali predmeti, ki so jih bili na svojem begu vrgli od sebe. Tu so ležale trupa vojakov, tam konji, vsi zatekli in napihneni. Bežečim vojakom so se pridružili sedaj tudi prebivalci iz okolice. Bilo je 3. novembra, ko je Larco jahal po teh pokrajinah. Ne pregledne so bile vrste bežečih. Vojaki in kmetje so jahali, korakali in se vozili v strašni gneči. Kmetje so imeli vozove pokrite s slamo ter so jih pretvorili v vozeče se hiše za svojo družino. Šlo je čez travnike in polja, skozi doline in čez holme — od vseh strani so prihajali ljudje in zadaj je ostala praznota. Med temi bežečimi ljudmi so bile tudi domače živali, goveda in koze, moški v dolgih zamazanih haljah so skušali napraviti red med živino. Na tisočih in tisočih šteje prebivalstvo Thrakije, ki je bežalo skupaj z vojniki izpred Lozengrada, iz Lile Burgasa in izpod Vize kakor plaz, ki se je utrgal, proti Carigradu. Cel narod je, ki zapuša svojo zemljo. Kraji pa ostanejo zadaj brez prebivalcev in kdor se ozre, ne vidi za seboj ničesar drugega kakor opustošenje in dim gorečih vasi.

S črnogorskih bojišč.

Iz Rjeke poročajo, da je v zadnjih dneh odšlo kakih 3000 prosto-

voljcev na bojišča. So to večinoma stari možje in skoraj še otroci, tedaj prava črna vojska.

S Skadrski jezera se sliši neprestano grmenje topov. Kljub obupnemu položaju Skadra pa je izjavil Hasan Riza beg, da hoče držati Skader do zadnjega moža tudi tedaj, če bi Carigrad zapovedal predajo. Živega ga Črnogorci ne dobe v roke.

Med Malisori in Črnogorci je vladala v zadnjem času napetost, ki jo je pa odstranil premišljeni nastop kralja Nikola. Malisori so obljubili, da bodo pri prihodnjem spopadu s Turki zopet pomagali Črnogorcem. Pri Dristi, severnovzhodno od Skadra, se je zbrala večja četa Malisorov, da napade Kirifer, ki pa so ga Turki hitro utrdili.

Iz Skadra poročajo v Kotor z dne 12. t. m., da se vrši velikanski artilerijski boj med Obliko in Tara-bošem.

Bolnišnice v Podgorici.

V Podgorici je obiskal včeraj avstro-ogrski vojaški ataše stotnik Hubka avstrijsko bolnišnico za ranjence in bolnike. Povabil je s seboj tudi italijanskega vojaškega atašea majorja Montefinale. Iz avstrijske bolnišnice sta šla atašea v italijansko bolnišnico. V obeh bolnišnicah vlada vzoren red in ranjenci se glasno in prijazno zahvaljujejo zdravnikom in strežajkam za pomoč in tako prijazno in dobrohotno postrežbo.

Z grških bojišč.

Grška armada pod poveljništvom prestolonaslednika Konstantina koraka iz Soluna proti Bitolju, kjer se združijo s srbsko armado. Večji del prestolonaslednikove armade prodira čez Florino proti Bitolju, en del pa je bil odposlan proti Janini, da odreže tamošnji turški vojski povratek. Pri armadi, ki operira proti Bitolju, je tudi prestolonaslednik. Kralj ostane v Solunu, kjer je pridržal veliko število vojaštva.

Grške spominske medalje.

Iz Pariza poročajo, da je grška vlada vprašala v Parizu, če bi ji hotela tamošnja državna livarna kovancov denarja vliati iz zaplenjenih turških topov spominske medalje na vojno s Turki. Tudi napis je grška vlada že vposlala.

Odrin.

Oficijozno se dosejda še ne potrjuje vest, da je Odrin padel, dasi ravno vse zadnje brzojavke zatrjujejo, da se Odrin ne more več držati. Verjetnost je vest, da je Odrin že v bolgarskih rokah, potrjena pa še ni. Vse okoliščine govore za to, da je Odrin že padel. Neka brzojavka, ki jo je oddal angleški vojni poročevalec Burleigh v nedeljo ali v ponedeljek na bojišču pred Odrinom, poroča o napredovanju obleganja in o zadnjih izpadih Turkov. Turki so napravili izpad proti severozahodu, kjer so prodrli do reke Tanga ter dosegli neko vas ob tej reki. Tu pa so jih ustavili Bolgari in jih nogali v Odrin nazaj. Pozneje so Turki napravili izpad proti severovzhodu ter se je tedaj vršila prava bitka. Turki so se bojevali z veliko drznostjo. Bolgari, ki so ravnokar gradili oblegovalne baterije, se izprva niso dosti zmenili za Turke, potem pa, ko so spoznali resnost napada, so v teku udru proti Turkom. Preprečili so, da bi Turki zasedli vrhove gora. Turki so imeli najbrže namen združiti se z utrditvami ob Marici in Ardi, za to veliko nalogo pa jim je očitno manjkalo poguma in moči. 500 bolgarskih rezervistov je prišlo Turkom v desni bok in poglavo turško vojaštvo v bez kakor čredo ovac. Turki so izgubili v tem boju nad 1000 mož ranjenih in mrtvih. V soboto ponoči so začeli Bolgari bombardirati mesto. Turki so poskusili odgovorjati, nepopolna energija bolgarske artilerije pa je v kratkem dosegla, da so utihnilli turški topovi. V jutranjih urah so Bolgari poglavo Turke na vseh straneh nazaj in več turških utrdb na zahodni strani je padlo Bolgarom v roke. V nedeljski noči so Bolgari pripravili bajonetni napad. Ko so spoznali Turki nevarnost, so se umaknili, zasledovala pa jih je bolgarska pehota, ki ni poznala pardona.

Stajersko.

Iz Ptuj. (Politika na pevski slavnosti.) Dne 10. novembra so se sešla pod egido zveze nemških pevskih društev v Ptuj nemški pevski društva iz Sp. Stajerskega in priredila veliko — politično demonstracijo mesto kake skupne prireditve, ki bi služila le kulturnim, umetniškim ciljem. Pri pozdravu se je razkorajal »slavni politik« Ornig in je dejal, da je to

slavje dokaz, da se ne sme vojvodine Stajerske deliti! Čuden dokaz, ki ga doprinašajo nepolitična pevka društva! In Ornig je govoril dalje o bojih, ki jih bijejo (seve proti Slovenem) nemški pevci na Sp. Stajerskem! Odgovarjal mu je neki vitez Schmeidel iz Gradca, kateri je tudi dejal, da je naloga nemške pevke zveze na Stajerskem braniti razdelitev Stajerske. ... Slavil je Ptuj kot nemško trdnjavo in heilalo se je brez konca in kraja. Zanimivo je, da se je vzdignila za tem govornikom žena majorja Ellericha in pripenjala trakove na zastave teh nemških pevsko-političnih društev. Na Spodnjem Stajerskem je pač marsikaj mogoče!

Iz Celja. Narodna čitalnica ima svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 23. novembra, in sicer ob 8. zvečer v društvenih prostorih. Ako bi ne bil ta občni zbor sklepčen, se skliče glasom pravil eno uro kasneje drugega, ki sklepa ob vsakem številu navzočih društevnikov. — Celjska »Dijaška kuhinja« ima svoj letni občni zbor v petek, dne 22. novembra ob 6. popoldne v posojilnični posvetovalnici. — Dramatično društvo priredi v nedeljo, dne 17. novembra v veliki dvorani »Narodnega doma« družinski večer s petjem, plesom in koncertom salonskega orkestra. Osobito na ta skrbno pripravljen koncert opozarjamo prav posebno naše občinstvo. — Zveza narodnih društev je sklicala minulo sredo zastopnike celjskih narodnih društev na sestanek, na katerem se je razpravljalo o prireditvah raznih celjskih in okoliških društev v letošnji zimski sezoni, dalje o prirejanju družinskih večerov in o oživljenju v Celju nam toliko potrebne dobrega pevškega zbora. Na sestanku, ki je bil obiskovan od zastopnikov malodane vseh celjskih narodnih društev, so se storili glede vseh teh zadev konkretni sklepi. Kar se tiče okolice, se je splošno poudarjala potreba večjega gledališkega odra v »Sokol-skem domu«. — Slovensko gledališče v Celju. V nedeljo, dne 1. decembra se uprizarji burka »Veleturista«. Zeleti je prav obilnega obiska, ker je naravno, da morajo vsled slabega obiska predstave izostati. — Društvo slovenskih odvetniških in notar-skih uradnikov v Celju uvede zimski tečaj za tesponis, strojepis in knjigovodstvo. Udeležba je dovoljena tudi nečlanom. Prijavit se je pri društvenem predsedniku gosp. Ignaciju Založniku v Celju do 20. novembra.

Moška podružnica »Branibora« v Celju naznanja: Na prodaj je v večjem trgu na Spodnjem Stajerskem lepa vila v jako dobrem stanu, posebno pripravna za penzioniste, cena 24.000 K; v istem kraju več priprostil hiš, lepa lega, primerne cene; stavbišča za hiše; posebno pripraven kraj za obrti in podjetja. V večjem mestu na Spodnjem Stajerskem je naprodaj več hišk, se kapitalu primerno obrestujejo. V manjšem mestu na Spodnjem Stajerskem je naprodaj hiša s pekovo obrtjo, ki jako dobro uspeva, cena 56.000 K. V Gradcu je naprodaj lepa hiša v mirni ulici, cena primerna. Za večje kraje na Spodnjem Stajerskem išče mesarja, peka, krojača, ključavničarja in mizarja. Pojasnila daje moška podružnica »Branibora« v Celju.

Iz St. Jurja ob J. ž. nam poročajo: V nedeljo, dne 24. novembra se vrši tu ustanovni občni zbor naprednega političnega in gospodarskega društva za St. Jur, trg in okoličico, Dramlje. Kalobije in bližnje kraje. Ob tej priliki se vrši večji politični shod, na katerem se bode razpravljalo tudi še o drugih aktualnih političnih vprašanjih. Somišljeniki, na noge! Lokalno in čas zborovanja bodemo pravočasno naznanili.

Iz Vuzenice. Dne 7. oktobra se je vršil na tukajšnjem pokopališču pogreb nezakonskega otroka. Jako ha Pernata. Pogreb je vodil g. kaplan Mihael Umek iz Vuzenice. Po končanem cerkvenem opravilu pokliče naenkrat g. kaplan gospoda Alojzija Grubelnika, krčmarja iz St. Janža nad Dravčami, predse in ga nahuja na pokopališču pričo pogrebevec z besedami: »Pozivam vas v imenu tega mrtvega otroka, kajti otrok je nedolžen, da mi pod prisego obljubi-te in mi roko podate, da se v vaši hiši nikdar več ne bo plesalo.« Ko je gospod Grubelnik odgovoril, da tega ne more, je gospod kaplan izrekel to-le prokletstvo: »Prokletstvo nad vami in vašo hišo!« Vsi pogrebeci so se zgražali nad takim početjem duhovnega gospoda pri svetem opravilu. Gospod Grubelnik, miroljuben človek, od katerega bi se gospod kaplan lahko naučil krščanske prizanesljivosti, si je sprva poiskal zadostnjo pri knezoškofjskemu ordinarijatu v Mariboru, in je šele potem, ko ga tam ni dobil, nastopil sodniško pot. Dne 13. novembra 1912 se je vršila o tem pri c. kr. okrajnem

sodišču v Marenberku razprava. Gospod kaplan Umek je vse priznal z edino spremembo, da ni rekel »prokletstvo nad vami in vašo hišo« — temveč le »prokletstvo vam in vaši hiši.« Z nepričakovano bistroumnostjo je nato razložil strmečim poslušalcem, da je v tem bistvena razlika: Prvo bi bilo res prokletstvo, drugo pa le »opomin« (!?), češ, to pomeni le toliko kakor »prokletstvo preti vam in vaši hiši« in on se ni mogel krajše izraziti. Ko ga je še vse občudovalo radi njegovih izvanrednih duševnih zmožnosti, je presenetil poslušalce s svojimi nazori o poštenem, spodobnem obnašanju, kajti na sodnikov opomin, da pogreb in pokopališče ravno ni bil srečno izbran prostor za opomin v taki obliki, je razložil strmečemu sodniku, da se je čutil poklicanega javno pohujšanje tudi javno ožigosati. Pohujšanje pa je bilo zares strašno! Gospod kaplan so bili dvakrat v Grubelnikovi gostilni kot gostilniški gost in pri teh prilikah so se mladi pari spustili v ples; da se bi bilo nesodobno ali pa prešerno plesalo, tega si gospod kaplan niso upali trditi, njegovi dve lastni priči, oha cerkvena ključarja, sta pa pod prisego izjavila, da je bil ples dostojen in da se gospod kaplan takrat prav nič niso pritožili radi tega. Gospod kaplanu je sodnik priporočal, naj se z g. Grubelnikom poravnata, nakar se je odrezal, da je on — kaplan — že sam Grubelniku nasvetoval poravnavo; vsled tega ga je zastopnik Grubelnikov, odvetnik dr. Sernec iz Maribora, podučil, da sodnik njemu priporoča poravnavo, ne g. Grubelniku. Vendarle je ostal gospod kaplan Umek, ki nikakor ne zasluži svojega umnega imena, trmast in ni hotel sprejeti precej milih pogojev g. Grubelnika, je še veliko govoril o tem, da on duše lovi in ne uspehov, da ni prvi duhovnik, ki ga sodišče preganja, se skliceval na svoje duhovne dolžnosti in tako dalje. Od dr. Serneca je moral na to prav bridke slišati: da ples ni pre-povedan po cerkvenih postavah, le ples ob prepovedanih časih, kakor ob postu, da se v klerikalnih društvih prav pridno pleše, da so njegovi predniki v isti gostilni plesali: ples ni greh, pač pa je preklinjanje greh, posebno pri svetem opravilu in na posvečenem prostoru in kaj slabo se noča duhovniku one cerkve, čegar Rožni ustanovitelj je učil ljubezen do bližnjega in celo do sovražnika, da se tako prežreši. Tudi duhovnik je vezan na postave in ne sme pri izvrševanju poklica nikogar zasramovati, pred vsem ne tako neopravičeno in na prostoru, ki zahteva že sam ob sebi posebno spodobno vedenje. Po predlogu dr. Serneca je sodnik obsodil g. kaplana na denarno globo 50 K, za slučaj neizterljivosti pa na pet dni zapor, in je poudarjal v razlogih, da je bilo posebno obtežljivo, da se je žaljenje izustilo na prostoru in ob priliki, ko se bi moral gospod kaplan posebno spodobno obnašati. No, gospod Umek so po razglašeni razsodbe stisnili sodniku in gospodu Grubelniku roko, menda v znak temu, da jima odpustijo vse storjene krivice. Gospodu Umeku pa prav toplo priporočamo knjigo »Olikani Slovenec«, ki se dohiva v vseh knjigarnah po prav nizki ceni.

Občinske volitve v Mariboru. Z ozirom na to, da ni za sedaj nobene zupanja, da bi Slovenci s svojimi kandidati pri občinskih volitvah prodrli, priporoča politično društvo »Maribor« vsem mariborskim Slovincem, da se ne udeležijo letošnjih občinskih volitev.

Iz Maribora. Vloga, ki jo igrajo naši socialisti pri občinskih volitvah, ni baš častna. Stranka, ki je izgrala že v mestu vodilno politično vlogo, bi morala pokazati tudi v komunalni politiki svojo moč, svoje znanje in število svojih pripadnikov. Lani so doživeli socialisti tako hudo poraz pri državnozbornih volitvah, letos pri občinskih: kajti neudeležba je v tem slučaju docela enaka porazu. Po mestu se govorijo razne stvari o prečudnem obnašanju socialistov; eni pravijo, da jih hočejo nemški nacionalci za njihovo pasivnost v mestu odškodovati v Studencih (?), drugi sodijo, da je nastal v rdečem taboru pravcati — narodnostni spor. Nemški elementi pričenjajo igrati isto vlogo, kakor smo jo videli n. pr. pri socialistih v Ptuj, Slovenci pa tudi zgubivajo vero v nemško internacionalno stajerskega socializma in se pridružujejo narodnemu slovenskemu taboru nazaj. Posebno očividno je bojda ta preobrat pri železničarjih. V Mariboru se utegnejo pripravljati vse drugačne razmere, tako da bodemo Slovenci naenkrat zavzemali čisto drugačno vlogo kakor sedaj. Ali bodemo pa duh in tok časa pravočasno razumeli in izkoristili?

Podobno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu vabi p. n. društvenike na redni občni zbor in sicer na soboto dne 30. novembra t. l. ob

8. zvečer v Hamerlinggasse 4, I. nadstropje (Restaurant »Neu Graz«). Spored običajen. Prijatelji in gostje dobrodošli!

Drobne novice. Iz Ptuj. Poročajo, da je pogorel del tamošnjega Nemškega doma, ki so ga šele pred kratkim povečali in prenovili. No, stavbarjeve račune bodo sedaj ptujski nemškutarji z zavarovalnico pokrili; previdnost božja je hotela, da je pogorel zadnji, stari in ne veliko vredni del hiše. — Iz Gaberje pri Celju poročajo, da je imelo »nemško« delavsko društvo za Celje in okolico nekako zborovanje v gostilni Lederer blizu Westrove tovarne. Na tem zborovanju so se ustili nekateri govorniki, da bo treba slovenskim delavcem vzeti kruh, kjer le moreče. In nekateri zaslepljeni delavci še silijo v to renegatsko »delavsko« društvo, v katerem ima, zdi se nam, veliko besedo od Slovencev vzdrževani branjevec Find-eisen! — Iz Konjic poročajo, da se je opeknel neki 4 leta stari dečko v Zrečah do smrti. Prelil se je nani z ognjišča lonec kroga. — V Loku pri Zidanem mostu so občinske volitve, kakor ve povedati »Slovenski Gospodar«, na celi črti razvejavljene. — V Murščaču — Novem s a d u so bili pri občinskih volitvah izvoljeni slovenski kandidati. — V Račah pod Mariborom je zgorelo dne 11. t. m. zvečer gospodarsko poslopje posestnika Zrnka. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Frama, Hoč, Hotinje vasi in Podove, ki so zabranile, da niso zgorela še sosednja poslopja.

Roroško.

Smrt starcev. V Spitalu ob Dravi so pokopali minoli teden tri najstarejše prebivalce enega za drugim. Najprej je umrl posestnik in ključavničar Avg. Roškot, star 88 let, za njim Terezija Bruner, stara 85 let in takoj drugi dan Katarina Ertl, stara 84 let.

Železniška nesreča pri Labudu. V petek zvečer je peljala izven voznega reda pomožna lokomotiva iz Volšperka proti Dravogradu. Pri Labudu je zadela lokomotiva v čredo, ki jo je peljala neka dekla na vodo, ker seveda ni vedeja o izredni vožnji te lokomotive. Eno kravo, ki je vredna svojih 500 kron, je lokomotiva popolnoma zmečkala, več govedi je ranjena. Dekla se je rešila v zadnjem hipu s tem, da se je vrgla v jarek, pri čemer se je tudi nekoliko poškodovala. Strojevodje ne zadene na nesreči nobena krivda.

Pod snegom v nizki gnojnični jami so našli pri Volšperku mrtvo 43letno vdovo Katarino Weisflekerjevo. Žena je po smrti moža začela piti in je padla bržkotte v pijanosti v jame, kjer se je zadušila, in jo je ponoči zapadel sneg pokrili. Ležala je tam gotovo že delj kot štiri dni.

Primorsko.

Promocija. Na graški univerzi je bil promoviran za doktorja prava tajnik Lloydove družbe, Matevž Bojanovič.

Za »Rdeči križ« balkanskih držav. Včeraj je dospela v Trst sanitetna kolona iz Ruske. Ta kolona ki šteje 9 zdravnikov in 25 strežajev ter je bogato oskrbljena z zdravili, živili in obleko se pridruži danes angleški sanitetni koloni, ki šteje 3 zdravnike in 6 strežajev in se odpeljeta skupaj obe koloni z Lloydovim parnikom »Princ Hohenlohe« v Kotor, odkoder odpotujeta na črnogorsko bojišče.

Aretiran tržaški bankir. Iz Trsta poročajo, da so aretirali v Florenci tržaškega bankirja Sigmunda Neumana, ki je pobegnil avgusta meseca iz Trsta. Neuman je oškodoval svoje stranke za najmanj pol milijona kron. Prepeljali ga bodo v Trst, kjer ga izroče deželnemu sodišču.

Samomor gostilničarja. Zaradi slabih kupcij in finančnih težkoč se je zastrupil v Trstu gostilničar-najemnik v gostilni na cesti Crowsada št. 13, 46letni Maks Magnani. Moža so prepeljali v bolnišnico, kjer je v nekaj urah, ne da bi se zavedel, umrl.

Vlom. Zasebnik Anton Ferluga v Trstu je ovadil policiji, da mu je ukradenega iz stanovanja za 250 kron zlatnine in srebrnine. Policiji se je posrečilo, da je izsledila tatuta, ki je 18letni delavec Ivan Ferluga. V njegovem stanovanju so našli za 62 kron zastavnih listov in vse ostalo ukradeno blago.

Družinska tragedija. Na cesti Media v Trstu v hiši št. 24 so slišali predsončnjem stanovanca tri strele iz revolverja in sicer iz stanovanja delavca, 43letnega Petra Pelka. Strele so čuli tudi pasanti na cesti in so vdrli v hišo, kamor je prišla tudi policija. Pred stanovanjem Pelkovim so našli ženo delavca Pelka v srjci in vso krvavo. K njej so se stiskali

trije otroci, vsi otrpli od strahu in glasno jokali. Žena je kazala v sobo. Ko so vstopili sosede in policija v stanovanje, se jim je nudil strašen prizor. V revno opravljivi delavski spalnici so videli dve postelji polni krvi. Ena otroška postelja je bila prevrnjena. Pod posteljo pa je ležal v mlaki krvi Pelko v zadnjih zdihljajih ranjen v prsa, v desnici pa je krčevito stiskal revolver. Ko je prišel zdravnik, je bil Pelko že mrtev. Odpeljali so ga v mrtvašnico, ženo pa v bolnišnico, ker je težko ranjena. Otroke so vzeli dobrosrčni sosede, stanovanje pa so zaprli. Žena je izpovedala sledeče: Moj mož je bil silno ljubosumen. Ker je malo zaslužil in sem vedno tarnala, da nimam dati otrokom jesti, da stradam sama doma, in ker mu nisem mogla vedno postreči, ko se je vrnil z dela, je postajal vedno bolj zakrknjen in sirov in se je končno spozabil in začel krasti. Seveda so prišli njegovim tatvinam kmalu na sled in pred enim tednom je prišel iz 3 mesečne zapora. Med tem časom sem se živela in preskrbovala otroke s silno napornim delom in s pomočjo dobrih sosedov. Ko se je mož vrnil iz zapora, so mu dobri prijatelji začeli pri-povedovati, da sem nezvesta. Oprejel se je te misli in postal skoro blazno ljubosumen. Tepel me je, nadziral in zasledoval, toda kljub temu, da se ni mogel uveriti o moji krivdi, je postajal vedno bolj ljubosumen. Pretepal je mene in otroke. Snoči se je vrnil domov, po večerji je bil miren in šli smo spat. Že na pol v snu sem čutila, da je vstal, zasmejal se je na glas in rekel, kaj ne, ni ti všeč, da sem tu. V tem je počil strel, čutila sem holecino v prsih, otroci so zajokali, planila sem nokonci, v tem sem videla, ko je padel mož zadet od kroglice pod otroško posteljo in zdiralja sem na hodnik, kjer sem našla na sosedo in policijo.

Avstrija proti manifestacijskim shodom za zmago balkanskih držav. Iz Reke poročajo, da je izpustila policija na prosto onih 6 demonstrantov, ki so bili aretirani povodom od žandarmerije razgnanega manifestacijskega shoda za zmago balkanskih držav vsled protiaustrijskih klincev. Kljub temu pa se preiskava nadaljuje in nemški listi hočejo seveda na vsak način napraviti iz te brezposlemne malenkosti veliko afero in nahuškati vlado, češ Avstrija je v nevarnosti. Naprtiti hočejo tem mladim ljudem veleizdajo ali bog zna kaj, samo zaradi tega, ker so navdušeni vsled zmage svojih bratov na Balkanu proti Turkom klicali javno živeli zmagovalci, ker niso smeli svojih bratskih simpatij dokumentirati parlamentarno na javnem shodu. Naj si ne podoja ti zagrizeni in zavistni hujskači desnice s Turkom, toda avstrijska vlada bo gotovo uvidela, da taka nesramna hujskanja gotovo niso niti v njenem niti v interesu drugih, posebno slovanskih narodov v naši državni celoti.

Dnevne vesti.

+ Občinski svet ljubljanski bo imel v torek, 19. t. m. ob 6. zvečer sejo z dnevnim redom, ki smo ga že priobčili.

+ Hohenburgerjeva justica. V državnem zboru smo doživeli veliko debato o justici ministra Hohenburgerja. Najbolj resnične besede o tem ministru je govoril moravski poslanec dr. Stransky. V debato je posegel tudi slovenski poslanec dr. Verstovšek. Naravno je, da so mu stajerske razmere bližje, kakor kranjske, a če pride slovenski poslanec pri taki razpravi do besede, je vse-kako njegova dolžnost, da se ozira na celo domovino. Vemo, da se klerikalci ne smejo oglašati ne proti Elsnerju in ne proti Luschanu, saj sta bila ta dva imenovana na podlagi kravje kupčije med vlado in slovenskimi klerikalci, to bi pa bili pač lahko spravili na razgovor, da sedaj pod Elsnerjem sploh ne sprejemajo več Slovencev v sodno službo, nego dosledno odklanjajo slovenske juriste. Vemo, da v tem oziru klerikalci nimajo vezanih rok, a vendar se to važno vprašanje ni sprožilo, dasi je bila prilika nad vse ugodna. Klerikalci so bili od svojih lastnih ljudi opozorjeni, naj pri debati o Hohenburgerjevi justici vzgostajo to početje in primejo poleg graškega višjesodnega predsednika tudi Elsnerja, a vendar se to ni zgodilo in to bodi priobito, kajti v tem tiči dokaz, kako zametavajo klerikalci narodne interese tudi, če ni njih strankarska korist nič prizadeta.

+ Nemški listi posvečajo sedaj zaradi klerikalne obstrukcije v drž. zboru posebno pozornost dr. Susteršiču in pisarju o njem tako, da bomo nazadnje še mi, ki dr. Susteršiča vendar dobro poznamo, mislili, da je res kaj na njem. »Grazar Tagblatt« se od samega strahu delajo turi v možganih. Ta list pripisuje dr. Su-

steršiču, da hoče zanetiti plamen, ki bo iz cele Evrope napravil konglomerat uničenih držav in da sploh ne misli več na to, da bi postal minister v Avstriji, marveč hoče postati kancelar bodočega ilirskega cesarstva. Štrašno — kaj? Upamo, da se bo dr. Šusteršič za to reklamo hvaležnega izkazal.

Ali naj Avstrija nadaljuje z aneksijami? Grof Adalbert Sternberg je sprožil predlog, naj napravi Avstro-Ogrska konec vsem krizam s tem, da kratkim potom anektira Srbijo. Dasi mali Kohn Sternberg ni povedal, kako si to aneksijo pravzaprav predstavlja, vendar je njegov predlog povzročil v gotovih nemških krogih velikansko navdušenje. Zakaj in čemu so navdušeni, o tem si nemška gospoda seveda ni na jasnem. Zato je čisto umestno, ako to nemško gospodo »Arbeiter Zeitung« tako-le poučuje: »Čisto neumljivo je, da se nemško meščanstvo nikdar ne vpraša, kam pravzaprav vodi pot, na katere se ga izvablja, in kakšen bo končni cilj, ki se ga lahko na tej poti doseže. Nezadostno samospoznanje je, ako velesila, ki boluje na narodnostnem kaosu in kateri povzroča množičnost njenih narodnosti težke krize na znotraj in nevarne zapletaje na zunan, še vedno neče opustiti svojega stremljenja po ekspanziji, marveč skuša oslabele državnemu telesu dovajati vedno nove narode, nove kulture, nove ideologije ter je obremenjuje tako, da tega bremena ne more več prenašati. In ali ni težka zmota Nemcev, ako se vdajajo stremljenju po ekspanziji, ki se mora preje smatrati za izraz slabosti, kakor pa za izraz moči, in mu slede brez prevdanka? To stremljenje po ekspanziji se more nanašati samo na slovanske pokrajine in uspeh tega stremljenja more biti samo ta, da se slovanske sile v Avstriji pomnože in okrepe. Kdor ni slep, vidi že danes, kako močno je aneksija Bosne spremenila vladajoče ravnotežje, kako se mlado jugoslovansko grozeče združuje ter s krepkimi udarci trka na vrata dualistične države. Bedasti »nationalverbändlerji« tega seveda ne vidijo! — Nemci so res slepi: vedno kriče, da jim grozi nevarnost od Slovanov, sami pa na vse kripelje delujejo na to, da bi se naj Avstro-Ogrski priključilo čim največ slovanskih dežel. Nam je to prav, tem preje bomo potem lahko strmoglavili nemško nadvlado v Avstriji! Nemška gospoda le naj anektira, ako hoče, da sama šabi zavije vrat!

Samo mir zahtevajo nemški šmoki! Sam bog ve, kaj je uboga Srbija gosposdom nemškim šmokom zlega prizadejala, da so ji nekaj časa sem tako gorki, da bi jo najraje v žlici vode potopili, seveda ako bi to šlo. Menda so tako silno jezni nanjo, samo zatezadelji, ker hoče tudi ona živeti in dihati in zreti med svet skozi Jadransko okno. Razni nemški žurnalisti so ubogo državo že obsodili na smrt, drugi, kakor Sternberg, so ji prisodili aneksijo, med vsemi temi »velesilami« pa je najbolj ljudomila tetka »Neue Freie Presse«. Ta milostno daruje Srbiji življenje, piše: »Mi ne zahtevamo od Srbije ničesar, kakor mir in jamstvo, da bo ta mir trajen.« To je vsekakor silno velikodušno, samo vprašili bi, kakšen mir in kakšna jamstva naj da Srbija tetki »Neue Freie Presse«? Odgovor na to vprašanje nam daje tale stavek: »Srbija se ne sme polastiti pokrajini, v katerih stanujejo — Bolgari in Arnavti. Torej to je tisti »mir«, ki ga zahteva »Neue Freie Presse« od Srbije! Tako, tako! Doleg smo od nemških listov dobivali zgolj navodila, da se moramo Avstriji navduševati in zavzemati zgolj na Arnavte, sedaj pa moramo budno paziti še na to, da ne bo Srbija pozobala še kakšnega Bolgara. Res, človekoljubni smo mi do ekscesa. Še Bolgare moramo braniti proti Bolgarski sami, ker jih hoče le - ta brezvestno prodati Srbiji. Ali bi ne kazalo samo bolgarsko vladno obtožiti radi, recimo, — »veleizdaje«? Morda bo takšna obsodba potem zagotovila nemškim šmokom »mir« in dala »jamstvo«, da bo ta »mir« trajen tako, da ga ne bo mogla kaliti ta preklicana Srbija, ki ni za drugo na svetu, kakor da dela nemir in zdražbo! Kako je že tista povest »vom bösen Nachbar«?

Katoliški menihi za Turke. S Cetinja poročajo: »Ko so Črnogorci obkolili Djakovico, so za njeno obrambo največ storili odnotni frančiškani, ki so Arnavte navduševali k odporu celo takrat, ko so že turški hodže (duhovniki) priporočali, naj se mesto preda črnogorski armadi.« — K temu pripominja spljetsko »Naše Jedinstvo«: »Frančiškani za Turke! In za krvoločne arnavtske! To je nekaj tako odurnega in gnusnega, da človeku obstaja pamet. Sinovi reda sv. Frančiška, nasledniki sv. Ivana Kapistrana, oni so za Turke, da ubijajo, in vendar je pisano za nje, ako za koga: ne ubijaj! Ti frančiškani to-

rej nimajo solza za bedno rajo, pač pa pritajeno plamti v njih dušah navdušenje za azijskega nasilnika! Te nesrečnike bi moral red iztirati iz svoje srede in cerkev bi jih morala prokleti. Koliko škode povzročajo nji sami! Do sedaj je bilo tam med frančiškani mnogo takih, ki so porabili vse sile, da bi se ne spuščali v nobeno akcijo za svobodo. Sklicevali so se na izrek »Kraljestvo moje ni od tega sveta« ter so neprestano zabičevali ljudem, da je treba trpeti ter mirno prenašati vse krivice, nasilstva in zločine. Tako so govorili svojim vernikom, da bi pomagali turškim oblastem. Res pisano je: »Ako ti kdo vzame plašč, daj mu še obleko!« Toda mi ne poznamo kristjana, ki bi bil to storil. Vse do svoje meje, pa tudi oni nauk, da je vsaka oblast od boga, ker bi sicer še danes imeli takšne oblasti, kakršne so bile Neronove v času sv. Pavla. Toda frančiškani propovedujejo, da je »vsaka oblast od boga«, samo za to, da s tem upravičujejo svoj nastop za Mohameda v. Potemtakem so vsi križarji vseh križarskih vojn, vsi papeži, Bogomiri in Rdečebračdi v peklju, ker so nastopili proti vladni sultanu! Frančiškani v Djakovici z Arnavti za Turke! To je nekaj tako strašnega, da si človek kaj takšnega niti misliti ne more! — Stvar je sicer strašna, a presenetljiva ni, saj so žalobno vsi katoliški redovniki po vsi Stari Srbiji in Makedoniji postopali tako. V Skoplju na primer so vse kristjanske cerkve — srbske, bolgarske in grške — razobesile zastave, ko so Srbi zasedli mesto in s tem rešili mesto pred pokoljem, ki ga je pripravljala arnavtska in turška soldara, samo ondodna katoliška cerkev je bila brez vsakega okrasa, ker je tudi tamošnja katoliška duhovščina hotela javno pokazati, da ji je ljubše turško, kakor pa kristjansko gospodstvo!

V proslavo padca Carigrada in Odrina bi kazalo tudi v Ljubljani kaj primernega ukreniti, saj se bo ta zgodovinski dogodek prav gotovo praznoval po vsem slovanskem svetu. V tem oziru tudi Ljubljana ne sme zaostati. Naj poklicani faktorji ukrenejo, kar se jim zdi prav in primerno, če mogoče v soglasju z vsem slovanskim prebivalstvom.

Zakaj uporabljajo klerikalni župani občinske pečate. Dobrunjski župan Korbar bi utopil nekega naprednega akademika najrajši v žlici vode. Ker možakar vseučilišča še ni videl ni, ampak je le slišal o njem govoriti, si je mislil, da bo padel ves profesorski zbor kar na trebuh od samega strahu, če jim piše on, župan dobrunjske občine. Zato se je vsedel in napisal denunciacijo, da je dotični akademik doma. V zadnjem trenutku pa se je spomnil, da morda na vseučilišču le ne vedo, kak imeniten možakar je on, zato je pritisnil, da bi boljše držalo, na denunciacijo občinski pečat in odposlal denunciacijo uradno. Z vseučilišču je pa dobil tak odgovor, da ga bo pomnil. Zdi se nam pa umestno vprašati g. dr. Pegana, ali spadajo take uradne denunciacije v delokrog kranjskega župana.

Volitev prečinskega župana je, kakor se nam iz Novega mesta poroča, definitivno določena na danes, soboto 16. novembra ob 10. dopoldne. Volitev se vrši v Prečini. Bi je se hud boj med dvema kandidatom, na eni strani Turk iz Bršlina, na drugi znani Vintar iz Hruševca. Zmago bo odločil prečinski župnik, ki je vsled ukaza od klerikalne stranke primoran se zavzemati za Vintarja, ker je le - tega kot kandidata postavila stranka sama. A na drugi strani se župnik zopet boji zamere ne le pri naprednjakih, ki največ prispevajo za cerkev, ampak tudi v lastnih vrstah onokraj Prečine, kjer zahtevajo, da bodi sedaj župan v Bršlinu, kakor je bil poprej. Župnik je v nasprotju z voljo klerikalne stranke pred volitvijo občinskega odbora na račun Turka kot župana ob svojo agitacijo ljudi zavajal na to, da se dosedanja podžupan izvoli županom. Smo torej radevedni kako bo župnik držal to pot svoje besede, njegova navada sicer ni, da bi se pozneje spomnil kaj je preje obljuboval.

Glas iz občinstva. Piše se nam: Stoletja so divjali po Evropi in plenili in ropali tudi po Kranjskem, klali moške in ženske in otroke, ter odvajali najlepša dekleta v haremsko sužnost. Spomin na Turke je med našim narodom še danes živ in vredno je, da se ta spomin ohrani. Najprimernejši način bi bil, da se uvede navada, ki je med Mohamedanci običajna. Trikrat na dan, zjutraj, opoldne in zvečer se prikaže turški mašnik — muezzin — vrh cerkvenega stolpa — minareta — in kliče vernikom v spomin koranove zapovedi. To je lepa navada in pri nas bi bila toliko bolj na mestu, ker ljudje dolgih pridig že sploh več ne poslušajo in jim je treba vse kratko in jedrnat povedati. Vse drugače bi vplivalo, če bi naši duhovniki trikrat na dan iz cerkvenih

lin klicali »Alah il Alah, rassul Alah — in Jegli je njegov prorok.« Prosimo slavni ordinarijat, naj to uvažuje. Tako bi imeli trajen spomin na zmago križa nad polumesecem in obenem novo pomoč za utrjevanje cerkvenih zapovedi.

Splošno slovensko žensko društvo priredi v ponedeljek zvečer ob 8. javno predavanje v »Mestnem domu«. Predaval bo gospod profesor dr. Fran Ilesič o kraljeviču Marku, junaku jugoslovanske pesmi in zgodovine. Vstop je vsakomur prost, prostovoljni prispevki pa se pošljejo v podporo zavoda sv. Nikolaja v Trstu. Od leta 1898. obstoja v Trstu po zaslugi človekoljubnih slovenskih žen ta zavod, ki je zavetišče brezposelnih in v Trst došlih, razmer nepoznajočih slovenskih služkinj, ter obenem posredovalnica za poštno službo. Okoli 15.000 Slovenk se je že zateklo v ta zavod v svoji bedi, kjer so našle strehe, hrane, sveta in pomoči. Na tisoče slovenskih deklet je že rešil ta zavod moralne in telesne propasti. Zavod sv. Nikolaja pošilja namreč na kolodvore svoje zastopnice, ki prevzemajo slovenska dekleta v svoje varstvo, ako pridejo v Trst še brez službe. Med temi dekleti je tudi prav veliko številu Kranjčic, zato bi morale vse kranjske občine podpirati ta sila važni in koristni zavod. Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani stori za ta človekoljubni zavod kar more, zato se tudi prostovoljni prispevki pri predavanju gosp. dr. Ilesiča obrnejo v podporo namenov tega zavoda.

Slovenski umetniki se pozivljajo, da se odzovejo povabilu »Splošnega slovenskega ženskega društva« ter nemudoma dopošljejo svoja dela, ki so namenjena za dobrote pri dobrodelni loteriji na korist podpore potrebnim slovenskim umetnikom. Doleg se je odzvalo že precej slikarjev in štirje kiparji, a mnogo jih je, ki še niso odgovorili na poslano jim pismo. Ker se izdaja že v kratkem srečke, je zadeva nujna. Slikarji Jakopič, Jama, Strnen, Šantel, Žmitek, Kobilčeva, Magolič, Franke, Vavpotič; kiparji Berneker, Zajc, Stefic in Repič ter še drugi umetniki so poslali že velika in krasna dela v pisarno »Splošnega slovenskega ženskega društva«. Ker čas poteka, naj se odzovejo še ostali! V slogi je moč in uspeh.

Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj je omislilo za društveno javno knjižnico reklamni izložbi, ki kaj uspešno dosega svoj namen. Okusni izložbi si ogleda lahko vsakdo, ki gre slučajno po Rimski cesti mimo knjižnične sobe Pred igriščem št. 3. Iz izložbe je tudi razvidno, da je društvena knjižnica javna, t. j. vsakemu dostopna in odprta občinstvu vsako sredo od 1/4. do 8. zvečer in ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. dopoldne.

Ubegla maj. Žalostno sliko iz življenja nam podaja usoda, ki jo je vrtinjarji pri pokopališču sv. Križa in njegovim otrokom pripravila — njegova žena. Ko se je Luka Tomšič poročil s Polono Miš, pač ni kaj takega pričakoval. V petih letih je Polona spravila moža na beraško palico in mu takorekoč uničila življenje. Izbrala si je ljubimca, s katerim se je klatala po raznih krajih ter ne meneč se za otroke in za moža zapravljala. Z raznimi spletkami se ji je posrečilo doseči, da je bilo možovo premoženje prepisano nanjo in je potem začela delati dolgove. V »Mestni hranilnici« je na posestvo dobila 7000 K, drugod je najela 1000 kron, v prodajalnah pa napravila 200 do 300 K dolga. Tako je spravila moža in četrto otrok v revščino. Zaradi njenih dolgov so morali otroci iz hiše in nesrečni oče mora zdaj pri tujih ljudeh zanje plačevati živč. Ubogemu možu preti zdaj rubežen pohištva in prodaja. S svojim zadnjim ljubimcem Edvardom Kukmanom je malopridna žena pobegnila v Ameriko in se nahaja zdaj v Clevelandu. Naj bodo ameriški Slovenci posvarjeni pred to žensko.

Kako postopajo nemški podjetniki s slovenskimi delavci. Zglasil se je pri nas delavec, Slovenec, ki se je pred kratkim vrnil iz Solnograda. Mož nam je pripovedoval sledečo značilno anekdoto, ki jo je doživel pri vodstvu nekega nemškega rudokopa. Mož je prošil za delo. Tozadevni referent, neki nemški inženir, ga je zavrnil, prebravši njegovo delavsko knjižico — ki je bila seveda slovenska — da tega sicer ne zna brati, pač pa ve, da išče on dela, toda pri rudokopu ne potrebujejo sedaj delavcev. Proti svojemu tovarišu je pa rekel inženir: »Naj gre delat na Slovensko. Mož je že hotel oditi, ko so stopili v pisarno trije nemški delavci. Postal je pri vratih in bil priča, ko je ta oholi nadutež sprejel vse tri nemške delavce takoj v delo in jim obljubil tudi lepo plačilo. Mož se je brez opazke vrnil domov, s trdnim sklepom, da pove povsod, kako ravna Nemci s slovenskimi delavci, in kako ravnaajo Slovenci z nemškimi

delavci, ki so pri nas skoro povsod z odprtimi rokami sprejeti.

Nič ne pomaga — najboljši kavni pridelatek je vendarle Kolinska kavna primes, ki si je zaradi svoje izborne kakovosti pridobila vse slovenske gospodinj. To izpričujejo brezštevilni priznalni dopisi, ki jih dan na dan dobiva Kolinska tovarna iz vseh koncev in krajev od slovenskih gospodinj. Slovenske gospodinjne v teh dopisih ne hvalijo samo izvrstne kakovosti Kolinske kavne primesi, temveč z zadovoljstvom poudarjajo tudi to dejstvo, da je Kolinska kavna primes pristno domače blago. Izvrstno in pristno domačo Kolinsko kavno primes tudi mi prav toplo priporočamo vsakemu, ki hoče piti dobro kavo in ki mu je tudi na tem, da kupuje domače blago.

V Trebči vasi pri Dvoru je bil, kakor smo že poročali, dne 8. novembra velik požar, ki je uničil 15 števil in kakih 40 postranskih poslopij. Vse do tal je pogorelo in nič, prav nič se ni dalo rešiti. Pravijo, da je škoda okoli 80.000 K. Ljudje še obleke nimajo in so nujno potrebni pomoči. Obupno gledajo na svoje klerikalne poslane, pa ti nimajo časa, da bi se zanje zmenili; ti poznajo ljudi le pred volitvami, v nesreči pa ne. Naj pa drugi ljudje po svojih močeh pomagajo!

Elektrodiograf »Ideal«. Spored za soboto 16., nedeljo 17. in ponedeljek 18. novembra 1912: 1. Romunske pokrajine. (Krasna kolorirana potov. slika.) 2. Kako se maščuje kinematograf. (Velekomična učinkovitost.) 3. Most čez prepad. (Senzacijska drama iz življenja v 2 delih. Zruši se most z vlakom vred.) Pri vseh predstavah! 4. Komična novost. — Samo zvečer. 5. Izvor človeka. (Psihološka komedija, ki se nanaša na Darwinovo teorijo! Zelo zanimivo!) — Samo zvečer. 6. Avguštin in detektivski slon. (Velekomično.)

Žalostna pot je pač pot v Rožno dolino, dasi leži v mestnem kraju ljubljanskem. Ali bi se je ne hotel magistrat nekoliko ogledati in potrebno ukreniti? Nobene luči, nobene prave poti, voda - snežnica vse okrog. Ali mora nas stanovalce od dr. Košeninove vile do Učakovih hiš res vrag vzeti? Isto velja za Tržaško cesto.

Nesreča. Ko je včeraj v tobačni tovarni s strehe metal sneg Kornov pomočnik Anton Oven, je zdrčal s snegom vred raz streho na tla ter si pri padcu zlomil levo nogo.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 60 Slovencev in 20 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 130 Bolgarov in 50 Hrvatov. — 60 Hrvatov je prišlo iz Prusije, 80 Lahov se je povrnilo pa s Kranjskega.

Naša je gospa Alojzija Kneiflova denarnico z manjšo vsoto denarja.

Vinska klet št. 5. Na Sv. Jakoba trgu št. 5 se odpre v nedeljo 17. t. m. vinska klet, kjer se bodo točila najboljše vina deželne vinarske zadruge po jako nizkih cenah. Gorka in mrzla jedila zlasti pristne kranjske klobase na razpolago. Več v inzeratu.

Narodna obramba.

Odbora šentpeterskih Cirilmetodovih podružnic vabita na Martinov večer, ki se vrši jutri v gostilni »Štrakej« v Kolodvorski ulici. Začetek ob 7. Vstopnine ni.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in Sokol v Mostah vabita na Martinovo veselico v nedeljo, 17. t. m. v Novem Vodmatu pri Peklaju, ker ni vstopnine in spored zelo zanimiv, se pričakuje mnogobrojne udeležbe.

Družba sv. Cirila in Metoda razpošilja svoj koledar - vestnik za l. 1913. Prosimo, da ga vsak naslovljenec vsprejme, prešturira in širi misel naše šolske družbe na vse strani, kamor sega njegov vpliv. Družba je v velikih potrebah in potrebuje poleg starih tudi novih prijateljev in podpornikov. Kdor bi koledarja ne prejel, naj si ga blagovoli naročiti v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.

Gospod knjigovodja I. Kilar je poslal družbi sv. C. in M. lepo zbirko hroščev in metuljev za šolo pri Sv. Jakobu v Trstu. Gdč. Amalija Ogrizek in Cika Konšek na Trojanah zaslužita za lepo poslatev starega denarja, rabljenih znank in štanjola najlepšo zahvalo. G. Fr. Pišek, tajnik posojilnice v Mariboru, je poslal 10 kron, katere mu je izročil g. Armin Haler iz Varaždana za C. M. družbo mesto venca na grob pokojnega Antona Kropela v Mariboru. G. J. Ferenc, gost pri Sv. Barbari poleg Maribora je nabral na Martinovem v svoji gostilni 2 K 96 v. Hvala!

Pomoč iz Amerike. G. Fr. Sakser v New Yorku je nakazal 50 K po naročilu g. Alojzija Pirca iz Clevelanda. C. M. podružnica št. 24 v Clevelandu je zelo marsikaj, iskrena zahvala njej in njenemu odboru

in načelniku g. Pirca. Vojsko na Balkanu čuti družba sv. Cirila in Metoda hudo, hudo, misli Slovencev so obrnjene na jug k bratom mučenecem, junakom in tem v pomoč se zbirajo po naši domovini darovi z vnuemo, ki pozablja na domače obrambne potrebe. V teh težkih časih se priporočamo cenjenim rojakom v Ameriki za podvojeno pomoč.

Društvena naznanila.

»Sokol I.« prične s češkim tečajem prihodnji tork 19. t. m. zvečer ob četrti na 9. uru na Ledini I. nadstropje. Tečaj vodi dr. Pestotnik, obisk je brezplačen. Namen tečaja bo omogočiti razumevanje češke knjige osobito sokol. slovstva. Prisnite se seboj za prvo uro bilježke in 56 v, da naročimo primerno čtivo. — Lepa društvena prireditev z koncertnim, promenadnim in plesnim programom se vrši 7. grudnia v Mestnem domu.

»Političnemu in izobraževalnemu društvu za dvorski okraj« so v zadnjem času darovali knjige: gg. hranilničarja oficijala Vilko Trtnik (3. dar) in Joško Mešek, bančni uradnik g. Anton Drofenik, gdč. Magda Štražar in posebno lepo zbirko narodni mecen, ki noče biti imenovan. Odbor izreka vsem darovalcem najiskrenejšo zahvalo za njihovo naklonenost in se obrača do vseh p. n. okrajanov in somišljenikov z udano prošnjo, da blagovole po svojih močeh in čimprej še v nadalje podpirati našo javno knjižnico, da bode v vsakem oziru lahko zadovoljila množičnim se zahtevam čitajočega občinstva, katerega število se množi od tedna do tedna.

Napredno politično gospodarsko in izobraževalno društvo za Moste vabi na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 17. novembra 1912 ob 3. uri popoldne v kavarni pri Malem slonu, Zaloška cesta. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. poročilo tajnika in blagajnika. 3. Dopolnilna volitev odbora. 4. Raznosterosti.

»Narodno soc. Zveza« priredi v nedeljo, dne 17. t. m. sestanek svojih članov povodom otvoritve čitalnice. Vabimo tovariše, da se sestanek in otvoritve čitalnice zanesljivo in polnoštevilno udeležijo, ter pripeljejo seboj tudi somišljenike! Sestanek se vrši ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih v »Narodnem domu«. Po sestanku se vrši seja agitacijskega odbora in nadzorstvenega sveta! Opozorjamo tudi vse tiste, ki se hočejo včlaniti v N. S. Z., da to storijo v nedeljo po sestanku, ker so uradne ure od 9.—12. ure dopoldne, lahko se pa tudi udeležijo sestanka! Vsak član naj smatra to kot vabilo, ker posebnih vabil se ni razposlalo! — Odbor N. S. Z.

Čitalnica v Šiški priredi v nedeljo, dne 17. novembra »Martinov večer«, in sicer v prostorih gostilne pri »Kankertu« v Spodnji Šiški. Ta večer obeta biti jako zabaven. Spored je bogat in zelo raznovrsten. Med petjem in godbo, nastopil bo čitalniški pevski zbor in tamburaši, se bodo vrstili razni komični prizori, končno pa pride na vrsto imenitna »Martinova gos«. Čitalnica vabi, da se te prireditve udeležijo vsi, ki se radi v poljudnem in veselem krogu zabavajo. Vstopnina je malenkostna, znaša samo 40 vin. za nečlane. Člani pa so prosti. Začetek je ob 7. zvečer.

Prosveta.

»Slovenska Matica«. Odborova seja bo v ponedeljek 18. novembra ob 6. uri zvečer.

»Glasbena Matica« v Ljubljani. V torek, dne 19. novembra 1912 zvečer ob pol 8. uri v veliki dvorani hotela »Union« koncert pod vodstvom koncertnega vodje »Glasbene Matice« g. M. Hubada in kapelnika »Slovenske Filharmonije« g. P. Teplega. Sodelujejo: koncertni pianist »Glasbene Matice« g. Anton Trost; virtuoz na harfi g. Alfred Holý, c. kr. dvorni glasbenik in I. solist na harfi c. kr. dvorne opere na Dunaju; g. prof. dr. Pavel Grošelj (deklamator); pevski zbor »Glasbene Matice« in orkester »Slovenske Filharmonije«. Začetek točno ob pol 8. uri.

Razne stvari.

* Ruski špijon obsojen. Iz Berolina poročajo: Ruski stotnik Kostevič je bil včeraj zaradi špionaže obsojen na dve leti trdnjavske ječe.

* Velikanske sleparije. Iz Pariza poročajo: Bankir August Max se je javil državnemu pravdniku, da je po neveril deset milijonov frankov, ki jih je v raznih spekulacijah izgubil.

* Čuvaj izom. Zadnja številka časopisa »Český List«, ki izhaja kot glasilo Čehov v Zagrebu, je bila od zagrebške policije konfiscirana, ker je objavila poziv za nabiranje prispevkov za jugoslovanske ranjence.

* **Noblova nagrada.** Švedska akademija je oficijelno razglasila, da je podelila Noblovo nagrado nemškemu pisatelju Gerhartu Hauptmannu.

* **Poslanec — tat.** Iz Petrograda poročajo: Tajna policija je aretirala bivšega poslanca druge dume, Kusnecova, ki je bil poglavar tolpe vlomilcev in roparjev. Pred kratkim so vlomili v palačo grofa Strojanova ter ukradli za 80.000 rubljev dragocenosti.

* **Največja ladja.** Parnik „Imperator“ bo v najkrajšem času končan. Že začetkom prihodnje pomladi bo začel ta parnik družbe Hamburg-Amerika proge voziti iz Hamburga v Novi Jork. Ladja je dolga 879 metrov, široka 98 metrov. Moštva je 1100 mošt. V prvem razredu je prostora za 700 potnikov, v drugem za 600 potnikov, v tretjem za 940 in v četrtem za 1750. Na ladji je torej prostora za 5100 oseb.

* **Iz Belgrada.** Po ulicah se je premikal žalosten sprevod. Iz mrtvašnice belgradske bolnice so peljali k večnemu počitku padle junake, Srbe, ki so žrtvovali svoje življenje za osvoboditev svojih bratov iz azijskega suženstva, krutega turškega jarma. Za duhovniki so se vrstili vozovi s krstami, pokriti z venci in z napismi padlih žrtev. Ob nekaterih krstah so stopali mirno, z žalostnimi obrazi sorodniki padlih, več junakov pa so peljali k zadnjemu počitku brez spremstva svojcev. Za krstami se je vil dolg sprevod domačinov, v ulicah in na cestah kjer se je pomikal žalostni sprevod, pa se je trlo občinstva, ki se je poslavljalo v navdušenih klicih ob padlih junakov, ki so pustili domove in družine, žene in otroke za blagobit svoje domovine. Na eni glavnih cest pa se je ta sprevod ustavil. Iz množice gledalcev, med katerimi so bili tudi deželani, ki so prišli v mesto, da izvedo kaj o usodi svojcev, je prodrla nenadno mlada lepa žena in se vrgla na krsto na mrtvaškem vozu. Brala je na krsti ime svojega moža. Duhovnik, voditelj žalostnega sprevoda, je stopil k njej, ukazal, da se sprevod ustavi in jo vprašal, kdo je ta žrtev, ki leži v rakvi. „Moj mož je, še enkrat bi ga rada videla“ je odgovorila objokana vdova. Odprli so krsto in res je ležal v njej njen mladi soprog. Poljubila ga je in brez solz zakričala, ko so zaprli zopet krsto: „Tu ležiš mrtve, greš počivat, žrtvoval si se za domovino. Prav, mirno počivaj, vedi pa, da Te Tvoja sinova, ki sta še nedorasla doma, kruto maščujeta nad tiranskim gospodarjem, nasilnikom Turkom. To jima sporočim.“ Zaprli so zopet krsto, žena je stopila za voz, sprevod se je pomikal naprej na pokopališče. Vrnila se je žena brez solz domov in povedala sinovoma, kaj je obljubila mrtvemu očetu.

* **K umoru Canalejasa.** Kakor smo že poročali, je bil umorjen španski ministrijski predsednik Canalejas. Glede tega umora so se razširile v Parizu vesti, ki so prispale iz Španije, da so v zvezi z umorom Canalejasa španski anarhisti in da se je posrečilo španski policiji, da je aretirala 5 anarhistov, katerim so dokazali, da so soudeleženi pri umoru predsednika Canalejasa. Policijska prefektura v Madridu varuje glede umora in glede aretacije dozdnevni krivcev strogo tajnost.

* **Eksplodizija v nemški tovarni za vojaške patrone.** V petek 15. t. m. je eksplodiralo skladišče vojaških patronov v nemški tovarni za strelivo in patrone. Eksplozija je bila strašna, vnelo se je več kot pol milijona patronov. Velikanski plamen, ki se je dvignil nenadoma več sto metrov visoko je grozil, da uže celo tovarno in vsa delavska stanovanja v bližini. Ogrožena je bila tudi cela sosesčina, ki je bila razsvetljena v bajni razsvetljavi. Pogorelo je skoro celo skladišče patronov in streliva, rešili so samo patrone, ki so bile naložene že v vozovih, ki so bili namenjeni v Bolgarijo. Škoda znaša več milijonov kron. Kako je nastala eksplozija, še ni znano.

* **Pod Cuvajem.** Iz Zagreba poročajo: V tukajšnjem preiskovalnem zaporu so internirane tri učenke liceja, ki so osumljene, da so sodelovale pri poskusu Jukića oprostiti. Dijakinje so v celici, v kateri se nahajati tudi dve ciganki.

* **Najnovejša žalivka.** V Parizu sta se dva izvoščka sprla in se krepko prerekala. Končno je eden zaključil preprič s tem, da se je vsedel na kozla svojega voza in zaklical tovariš: „Ti šema, ti tepec, ti osel, ti... ti... diplomat.“ Ta najnovejša žalivka je tako zalegla, da napadelec ni našel nobenega odgovora.

* **Napad hčerke podpolkovnika na kornega poveljnika.** Svoječasno smo poročali, da je napadla hčerka podpolkovnika Härtla v častniški obednici kornega poveljnika Borojevića — jila je to velika afera — ker je ta preganjal njenega nezakonskega očeta zaradi občevarja z njeno materjo, češ, da tako občevarje ne pristojno dostojanstvu podpolkovnika.

Njen oče je bil na tem, da ga vpokojje. Hčerka nezakonske matere je prosila opetovano za svojega nezakonskega očeta, toda zaman. Končno je šla v častniško obednico, poklicala je iz dvorane kornega poveljnika, češ, da bi rada zaupno govorila z njim. Ker se ta temu pozivu ni odzval, je vdrila pogumna hčerka v krog častnikov v obednici in vprašala v njihovi navzočnosti kornega poveljnika, če odpusti njenemu očetu in ga pusti na miru. Ker je korni poveljnik Borojević to zanikal, je skočilo dekle na njega in ga vpricho vseh častnikov udarila v obraz, pljunila pred njim in odšla iz dvorane. Včeraj se je vršila pred sodiščem v Munkaču tozadevna obravnava. Härtlova je nastopila brez zagovornika. Izjavila je tudi predsedniku senata, da se hoče zagovarjati sama. Pred sodiščem dekle ni tajilo svojih dejanj, kar bi bilo tudi brezuspešno. Na vprašanje sodnika, zakaj da je to storila, je odgovorila Härtlova odločno: Moj nezakonski oče je bil popolnoma potr, ko je izvedel, kaj se namerava proti njemu. Posebno pa ga je potrla vest, da ga hočejo vsled občevarja z mojo nezakonsko materjo vpokojiti. On si ni bil v svesti kake krivde proti častniškemu stanu, kajti pri vsem tem, da je občevar z mojo materjo, je varoval svoje častno stališče kot častnik. Prosila sem trikrat kornega poveljnika, da naj puste mojega očeta v miru zaradi tega, češ, on je kljub temu vester častnik in izpolni v vsem svoje dolžnosti, ki mu jih nalaga stan. Toda tudi četrti, ko sem to svojo prošnjo ponovila v pričo zbranih častnikov, je poveljnik mojo prošnjo zavrnil. Bila sem tako ogorčena vsled tega nastopa, da sem se spozabila in udarila na sovražnika očeta. Po kratki obravnavi je bila obtoženka Härtlova obsojena samo — zaradi razžaljenja časti na 360 K globe. Zastopnik kornega poveljnika Borojevića in obtoženka Härtlova sta prijavila vzklic.

* **Ogri, izpuščaji, mozolji in marsikatero druge nečistosti** kose izhajajo od slabe prebave. Pol vinske kupice prirodne Franc Jožefove grenčice, zaužite vsak dan zjutraj, ureja želodec in črevo ter trajno poživlja prebavljanje. Kdor redno rabi od tisočev zdravnikov priporočano Franc Jožefo grenčico, bo kmalu imel zdravo, čisto polt. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Razpošiljalno ravnanje v Franc Jožefovih zdravilnih vrečev v Budapešti.

Za „Rdeči križ“ balkanskih držav.

Uredništvu našega lista so izročili:

Gdč. J. Zemljanova 5 K, nabranih med gojenkami gospodinskega tečaja po vinarjih za vsako nemško spačko v slovenski govoric; g. Viktor Meden 20 K; g. M. Milavec 20 K; g. Marija Gosar 3 K in g. A. Bernik 5 K; uslužbenici mestnega užitninskega zakupa na Dunajski mitnici 12 K 30 vin.

Spedijska družba „Baikan“ nam naznanja, da ji je poslal za črnogorski „Rdeči križ“ g. lekarnar G. Piccoli v Ljubljani 200 steklenic železnatega vina in 500 steklenic ribizljevega soka, da odpošlje darilo na Cetinje. Steklenice, ki reprezentujejo vrednost okroglih 1400 K, so bile v 25 zabojih odposlane na svoje mesto. — Plemenitim darovalcem iskrena zahvala!

Pri včerašnji seji odbora za „Rdeči križ“, se je sklenilo, da se nakupi 1 „avtoklav“, ki bo stal okrog 1500 K, ter se ga pošlje v Beograd in da se pošlje perila in obleke v Bolgarsko za 3000 K, v Srbijo pa za 2000 kron. Nadalje je odbor sklenil, da pošlje 3 zdravnike v Sofijo.

Gosp. dr. Fran Šabec je že v Sofiji, gg. dr. Mavricij Rus in dr. Gabrijel Hočevnar pa odpotujeta v Bolgarsko jutri v nedeljo.

Beda ranjenec je nepopisna, Slovenci, spominjajte se siromakov, ki so prelivali kri za svobodo domovine!

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik dr. Tone Gosak.)

Dne 14. novembra: Ivan Gantar, učitelj, St. Jernej, nabral 75 K 54 vin.; neimenovan učitelj nabral 13 K 90 vin.; Starman Fran, učitelj v Kuteževem, nabral 13 K 36 vin.; klub „Narodni pipec“ v Mariboru, 30 K 30 vin.; Janko Košmerl, pristav Juž. želez., Borovnica, izročil nabranih 16 K; Josip Petrič, k. kr. poštini kontrolor, Ljubljana, nabrano med osebjem poštne urada, Ljubljana, 115 K 50 vin.; M. Aleš, Moravče, 47 kron; uredništvo „Slovenskega Naroda“ 9 K; Feliks Stare, graščak, Kolovec, 50 K; pri prodaji lepa iz

gozda posestnika Bole Leop. Ivanu Simiču v Lazah, mesto likofa, 23 K; „Učiteljska tiskarna“ 42 K 40 vin.; Marija Jesih, Medvode, 40 K 90 vin. — Dne 15. novembra: Milj. Kovčič, nabral od gostov v gostilni pri „Svedraču“ v Kosezah, 5 K 20 vin.; dr. V. Kac, Maribor, 112 K; občani in delavci v Smolniku, 112 K; Avg. Kraigher, Dol. Logatec, nabrano v Dol. Logatcu, 283 K; skupaj 989 K 10 vin. Zadnji izkaz 26.847 K 35 vin.; skupaj 27.836 K 45 vin.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Situacija na Balkanu.

Berolin, 16. novembra. Sotrudnik lista „Vossische - Zeitung“ je imel baje včeraj razgovor z bivšim srbskim poslanikom v Carigradu Nenadovićem, ki se je izrazil o situaciji, da jo je lahko bolj optimistično presojati, kakor pred enim tednom. Upati je, da se bo našel modus, ki bo zadovoljil tako Avstro - Ogrsko, kakor Srbijo. Mogoče bi bilo zediniti se na prosto pristanišče ali pa na srbsko pristanišče na ta način, da bi bilo to pristanišče skrajna točka srbske meje, pri čemer bi se morala Srbija zavezati, da ne bo tega pristanišča nikdar utrdila in ga nikdar ne odstopila kakor tuji vlesili. Tako rešitev vprašanja bi bilo smatrati za veliko prijaznost Avstro - Ogrske. Nenadović se je dotaknil tudi projekta železnice od Donave do Jadranskega morja, s Sv. Ivanom Meduo kot izhodiščem. Mogoče je, da se bomo zediniili na to tako. Nato je še izjavil: Ponujajo nam pot v Solun, mi pa gravitiramo proti zahodu. K temu pa pride še, če smo v Egejskem morju z Bolgarsko enakopravni, da pomenimo za to deželo konkurenco.

Dunaj, 16. novembra. Specijalni poročevalec lista „Neue Freie Presse“ je imel včeraj s srbskim poslanikom v Sofiji dr. Spalajkovićem razgovor, kateremu se pripisuje velika važnost. Dr. Spalajković se je bavil obširno z razmerjem med Avstro-Ogrsko in Srbijo in s srbskimi načrti. Izjavil je: Ne vem, kako sem prišel do tega, da me imenujejo vedno sovražnika Avstro - Ogrske. Bil sem pač svoj čas nasprotnik Avstro - Ogrske kot Srb, kakor so bili nasprotniki vsi pravi Srbi. Toda bil sem nasprotnik in ne sovražnik. Moja iskrena želja je bila, da bi bil postal naslednik poslanika Simića na Dunaju, ker sem hotel delati za prijateljstvo med obema državama. Glejte, mi v Srbiji smo spregledali. Vedno smo mislili, da Avstrija samo čaka na trenutek, da nas napade in uniči. Sedaj pa smo videli, da se je ta naša velika in silna sosed, ki smo jo smatrali vedno za svojo dedno sovražnico, obnašala tekem vojne nevarnosti in vojne same dobrohotno in nam ni delala nikakršnih neprijetnosti, ko smo voljaško zasedli in operirali v Sandžaku. To je za Srbijo velik političen dogodek. Mi vemo, da bi se lahko zopet sporazumeli z Avstro - Ogrsko.

Mi hočemo pristan in dohod k Jadranskemu morju ter je to tudi fiksiro v pogodbi z ostalimi balkanskimi državami. Mi smo se zavezali, da resigniramo na pristanišče v Egejskem morju. Ne preostaja nam tedaj nič drugega, kakor pristan ob Jadranskem morju. Zakaj bi nam Avstro - Ogrska ne priznala naše eksistenčne potrebe? Če Avstro-Ogrska to stori, bi bila Srbija pripravljena ji koncedirati vse mogoče trgovinske in politične ugodnosti. Smatram, da ni izključeno, da pride med Avstro - Ogrsko in Srbijo celo do carinske enote.

Kaj je Albanija in kaj pričakuje Avstro - Ogrska od nje? Albanci so vedno izigravali Italijo proti Avstro-Ogrski in narobe. Avstrijski interes je, da pride ob Jadransko morje narod, ki bo delal postavno, ki bo gradil železnice in sklepal trgovske in kupčijske zveze, z eno besedo narod, ki bo širil kulturo. Za kulturo pa je treba denarja in Avstrija bi mogla z nami vred delati dobro kupčijo. Po bosanski aneksiji se je gorilo pri vas, da more dobiti Srbija

neke kompenzacije. V čem so obstojale te kompenzacije? Morda v trgovinski pogodbi, ki je še bolj suha, kakor prejšnja? Oprostite se vendar že enkrat agrarne politike, ki vas pritiska k tlom, in dajte nam, kar nam je treba in našli boste v Srbiji najzvestejše in najudanejšje prijatelje.

Na Dunaju so napravile te poslanikove besede najboljši vtisk.

Sofija, 16. novembra. Ministrski predsednik Gešov je imel včeraj dolgo konferenco s srbskim poslanikom Spalajkovićem. Spalajković je nato konferiral tudi s predsednikom bolgarskega sobranja Danevom, ki se je izrazil, da presoja položaj precej optimistično in upa, da se bo mogel rešiti avstro - ogrsko - srbski konflikt mirnim potom. Danev se je odpeljal nato v bolgarsko glavno taborišče, med tem ko se je odpeljal Spalajković v Niš, kjer se sestane s srbskim ministrskim predsednikom Pasićem.

Dunaj, 16. novembra. Politična situacija je po zadržanju političnih krogov stacionarna. Avstro - Ogrska vztraja na svojem minimalnem programu, Srbija pa vztraja na svojem stališču ter označuje pristaniško vprašanje kot interno zadevo Balkanske zveze in poudarja, da Srbija in Balkanska zveza ne more privoliti v avtonomijo Albanije.

Kelmoraj, 16. novembra. „Kölnische - Zeitung“ poroča o razgovoru avstro - ogrskega in italijanskega poslanika s kraljem Nikolo v detaljih še sledeče: Kralj Nikola črnogorski se je izrazil v ostrih besedah, da ni mogoče misliti na samostojno Albanijo, če odpade turška suvereniteta nad pokrajinami v Evropi. Leš in Sv. Ivan Meduo bodo zasedli Srbi in Črnogorci po principu, kakor se bodo dogovorili glede razdelitve Albanije.

Sofija, 16. novembra. V političnih krogih se vzdržuje vest, da je sporazum med Avstro - Ogrsko in Srbijo blizu.

Anglija je izdelala kompromisni predlog, da naj dobita Črna gora in Srbija skupaj 12 km široko progo ob Jadranskem morju med Lešom in Sv. Ivanom Meduo. Srbija pa naj da Avstriji garancije za prosto železnisko zvezo Bosne s Solunom in ji dovolji sokontrolo nad to železnico.

Sofija, 16. novembra. Srbski poslanik Spalajković je odpotoval od tu v Niš, da konferira tam s srbskim ministrskim predsednikom Pasićem glede nesporezumljenja med Srbijo in Avstrijo v vprašanju srbskega pristanišča ob Jadranskem morju. Predno je Spalajković odpotoval, je imel dolge konference v ministrskem predsedstvu pred vsem z Gešovom in Danevom, ki sta ga informirala o uspehih poslanstva Daneva v Budimpešti. Jasno je, da so vse vesti o kakem nesporezumljenju med državami balkanske zveze, ki jih navaajo tendenciozni nemški listi neresnične in da nastopa Srbija s svojimi zahtevami v popolnem sporazumu z ostalimi balkanskimi državami zaveznicami. To je pokazala tudi Bolgarija jasno s prej navedenim dejstvom, namreč da se povsem strinja z zahtevami svoje zaveznice Srbije in da v znak tega tudi javno nastopa kot posredovalka med Srbijo in Avstrijo.

Beograd, 16. novembra. Tajnik zunanjega ministrstva dr. Šajnovič je izjavil, da so vse vesti, da je bila Srbija pripravljena resignirati na Albanijo ali na Jadransko pristanišče izmišljene in neresnične.

Beograd, 16. novembra. Ministrski predsednik Pasić se je vrnil iz Skoplja. Odkar biva v Beogradu se vrše važne ministrske konference. V političnih krogih se zatrjuje, da bo Pasić odšel na avstrijsko de maršo sledeče: Srbija ne more resignirati na pristanišče ob Jadranskem morju. Pripravljena pa je privoliti v velike kompenzacije trgovskega in političnega značaja za Avstrijo.

24. t. m. prispe tudi kralj v Beograd.

Sofija, 16. novembra. V političnih krogih se zatrjuje, da so mirovni pogoji balkanske zveze naslednji:

Mirovni pogoji.

1. Balkanska zveza vztraja napram Evropi na stališču, da je balkanska zveza edina poklicana, pogajati se s Turčijo, ne da bi se smela Evropa vmešavati.

2. Bolgarska zahteva Rumelijo z Odrinom do Marmarskega morja.

3. Bolgarska meja gre od Rodosta ob Marmarskem morju do Midije ob Črnem morju.

4. Turkom ostane Carigrad in okrožje do črte pri Čataldži.

5. Na jugu zahteva Bolgarska obal ob Egejskem morju do Kalkidike z glavnimi pristanišči Dedeja-Agač in Kavala. Proti zahodu gre meja preko Seresa do Bitolja, ki je bolgarski.

6. Ostala Makedonija s Staro Srbijo in Skopljem pripada Srbiji.

7. Novi pazar se razdeli med Črno goro in Srbijo.

8. Glede srbske zahteve za pristanišče ob Jadranskem morju, so bolgarski politični krogi mnenja, da je treba skušati doseči sporazumljenje tudi z Avstrijo.

9. Balkanska zveza bo zahtevala od Turčije precej vojne odškodnine.

10. Predpogoji premirja pa so, da izroči Turčija Odrin, Skader, Janino in Bitoli, ki so še zasedeni od turškega vojaštva.

London, 16. novembra. Reuterjev biro izve iz avtoritativne strani iz Sofije, da bo balkanska zveza v najkrajšem času formulirala svoje pogoje in jih izročila Turčiji z zahtevami, da odgovori Turčija s striktnim da, ali ne.

Balkanska zveza ne bo pripustila, da bi Turčija zavlačevala pogajanja. Če porta ne odgovori tekom 24. ur, se prično vojne operacije takoj zopet z vsjo silo.

Če pa sprejme Turčija te pogoje, je mogoče, da bolgarska armada Carigrada ne zasede.

Isti politični krogi zatrjujejo, da ni izključeno, da Bolgarska in z njo balkanska zveza v tem slučaju obdrži tudi Carigrad in Dardanele.

Bitka pri Čataldži končana! — Sijajna bolgarska zmaga! — Odločilni turški poraz!

Sofija, 16. novembra. Velika bitka pri Čataldži je končana s popolnim porazom turške armade. Na utrdbah čataldžskih že ponosno vihira bolgarska rdeče - zeleno - bela zastava. Bitka, kakršne menda še ne pozna zgodovina, je trajala pet dni — dan in noč. Pomoči se je vodila borba v luči številnih reflektorjev, ki so tako z bolgarske, kakor turške strani razsvetljevali bojišče, kakor po dnevi. Bitko je vodil general Rado Dimitrov z velikansko bravuro. Pod svojim poveljstvom je imel armado, ki je štela 150.000 mošt.

Armada je bila z vsem najbolje oskrbljena, zato je moralno visoko nadkriljevala turško, ki pa je bila veliko številnejša, saj se je Turkom posrečilo v zadnjem času dobiti iz Male Azije mnogo novih, popolnoma svežih vojev. Toda moralna uspešnost in discipliniranost te vojske je bila pod vsako kritiko, zato se kljub brezprimernemu junaštvu ni mogla z uspehom upirati vedno se ponavljajočim in vedno silnejšim bolgarskim naskokom. Natančnih podrobnosti o tej kolosalni bitki še ni, to pa se ve, da so že vse čatalške utrdbе v bolgarskih rokah in da je definitivno zlomljen vsak nadaljni turški odpor. Po poročilih, ki so došla iz avtoritativne strani semkaj, se je bitka vršila tako - le: Bolgarska armada je pričela bitko na desnem turškem križu. Tu so se bili Turki z nepopisnim junaštvom, zlasti ker so imeli tu razprejenih največ svežih vojev. — Turki so tu sprva odbili vse bolgarske naskoke. Med tem pa so Bolgari neprestano ojačevali svoje centre, ter z neodoljivo silo pritiskali na turške centralne pozicije. Bolgarski naval je bil tako silen, da so se Turki morali korak za korakom umikati. V tem trenutku je bil boj najljutejši. — Turki so se bili kakor tigri z zadnjo svojo obupnostjo. Vsak pedenji zemlje je bil odkupljen s potoki krvi. Turška artilerija je bljuvala smrt in pogin v bolgarske vrste. Toda nič ni izdalo: ~~bolgarska armada je~~

Bolgari turški bojni vrsti, dokler ni-
so prišli tako blizu, da so lahko po-
segli po bajonetih. In z bajoneti v ro-
kah so razbili center, ki se je moral
umakniti daleč za Hademköl, kjer je
bilo še do sredi bitke glavno turško
taborišče. Ko je bil prebit center, je
jelo tudi desno krilo omago vati, do-
kter ni popolnoma klonilo in se spu-
stilo v beg. Levo turško krilo je bilo
najslabše, a tudi najmanj izpostav-
ljeno, zato je tudi povzročalo naj-
manj dela Bolgarom. V bolgarskih
rokah je sedaj vseh 19 čatalških
utrd, izmed katerih je samo nekaj
modernih, ostale pa je že pred 40. leti
zgradil Nemec Blum paša; te utrdbe
se raztezajo od Črnega morja na se-
veru, na jug do Marmarskega morja.
Čisto gotovo je, ako bi bile vse te
utrdbe moderno utrjene in armirane,
da bi bile tako silne, da bi vsaka, še
tako mogočna armada rabila za njih
osvojitve več tednov, da mesecev.

Z ofenzivo proti Cataldi so Bol-
gari razmeroma kasno začeli iz več
razlogov: Prvič so hoteli izmučiti
in utrujeni armadi dati nekoliko od-
dih; drugič pa so hoteli svoje pozi-
cije pred Cataldi prele utrditi za slu-
čaj, ako bi Turki, ojačeni po novih,
svežih azijskih vojih, vendarle prešli
v ofenzivo. To se sicer ni zgodilo,
toda »previdnost in modrost v vojni,
je enakovredna hitrosti,« je rekel ge-
neral Radko Dimitrov. In da je to na-
čelo pravo, dokazujejo uspehi, ki jo
je s svojo takiko dosegel general Di-
mitrov.

Srbska Albanija.

Belgrad, 16. nov. Odločno se
dementira vest, da bi bila srbska
armada dobila na prigo-
varjanje velesil povelje, da
naj ustavi svoje prodiranje
proti Jadranskemu morju. Mi-
nistriški predsednik Pašić se
je včeraj vrnil v Belgrad ter se
pričakuje, da bo imel danes
konferenco z avstro-ogrskim
poslanikom Ugronom. Sploh
pa ni v Belgradu prav nič zna-
nega, da bi bile velesile odsve-
tovala Srbiji od prodiranja
proti Draču. Nasprotno zatrju-
jejo, da bo Srbija združila od
svojih čet zasedene obmo-
skrajine kot vojaško pokra-
jino pod imenom „Primorje“.
Glasom poročil iz teh pokrajin, so
Srbji v teh okrajih že uvedli vojaško
upravo. Natančnejši poročil o veli-
kosti teh pokrajin pa še ni.

Avstrija in Črna gora.

Dunaj, 16. nov. Kakor smo že
poročali v snočni številki, je naznanil
avstro-ogrski poslanik na Cetinju ba-
ron Giessi kralju Nikoli, da Avstro-
Ogrska ne more privoliti, da bi Črna
gora trajno zasedla pristanišči Sv. Ivan
Muduo in Leš. Kralj je na to izjavo
precej ostro in zelo energično odgo-
govoril, kar je avstrijskim nemškim
listom popolnoma zmežalo pamet. Ti
listi namreč, zlasti pa „Prager Tag-
blatt“ si dajo iz Budimpešte brzo-
javiti, da te besede kralja Nikole ne
izpreme prav ničesar na stališču
Avstro-Ogrske in da teh besed sploh
ni vzeti resno. Najbrže pa je pisava
nemških listov neresna.

Rusija — Turčija.

Carigrad, 16. nov. Iz Carigrada
prihajajo — za Turčijo pomirljive —
vesti, da je, kakor poroča turški po-
slnik Turkan paša, ruska vlada v oči
gled avstrijski politiki spremenila tudi
svojo balkansko politiko. Prenehale so
se difference med Turčijo in Rusijo
glede Perzije — kako, tega poročilo
ne navaja — in Rusija zahteva predno-
azijsko entente s Turčijo. Ruska vlada
je baje odredila razpust svojih obme-
nih armad na kavkaški meji, kar je
storila tudi Turčija. Pri tem pa se je
morala Turčija zavezati, da bo izdatno
skrbela za varstvo armenskih prebiva-
cev ob meji (— pred bežičimi Turki
iz Evrope —) in je ruska vlada o tem
obvestila tudi ostale evropske velesile.
Turške vesti pripisujejo ta preobrat
ruske vnanje politike napram Avstriji,
balkanskim državam in Turčiji pre-
obratu avstrijske politike napram Tur-
čiji in balkanski zvezi.

Avstrijsko vo no brodovje.

Dunaj, 16. nov. Na Dunaju so se
razširile vesti, da je avstrijska vojna
eskadra v Pulju odplula pred Drač.
Te vesti so vzbudile v mestu silno
razburjenje. „Militärische Correspondenz“ poroča danes iz povsem za-
nesljivih virov, da o kaki odposiljavi
avstrijske vojne mornarice v Pulju
pred Drač v vojnem ministertvu ni nič
znano. Te vesti so toraj po zatrdilu
te korespondence izmišljene.

Evropska konferenca.

Petrograd, 16. nov. V političnih
krogih se zatrjuje, da pripravlja tripe-
lantan predlog, da naj se skliče ev-
ropska konferenca, ki naj reši bal-

kansko vprašanje. Kakor znano, pa
stojte države balkanske zveze na sta-
lišču, da si urede razmerje na Balkanu
po sklenjenem miru same in da ne
pripuste nobene intervencije. Intervenc-
cija je mogoča samo glede in-
ternacionaliziranja Carigra-
da, Soluna in Dardanel, kar
se pa mora izvršiti le s privo-
ljenjem balkanske zveze, sicer
za balkansko zvezo „mnenje-
Evrope ni merodajno.“

Srbsko Primorje.

Belgrad, 16. nov. Oficijski
krogi potrjujejo, da so Srbi
zasedli sv. Ivan Meduo in Leš
in nekaj drugih krajev ob al-
banski obali. Oficijsko se
tudi zatrjuje, da bodo organi-
zirane v teh krajih Srbske ob-
lasti in da bodo ti kraji zdru-
ženi pod imenom: „Srbsko
Primorje“.

Budimpešta, 16. nov. „Budapesti
Hirlap“ poroča, da se je oddelku tretje
srbske armade posrečilo pod vod-
stvom podpolkovnika Nediča
zasesti kraje Galinik, Dibro
in Bujan, ter da ta oddelk
prodira kolikor mogoče hitro
proti Draču.

Turške mirovne propozicije.

Berolin, 16. novembra. Iz Ca-
rigrada poročajo, da je sta-
vila Turčija naslednje mi-
rovne propozicije:

Turčija prepusti Grški
Kreto — Grška vrne Solun.

Turčija uvede v Makedo-
niji najširšo avtonomijo pod
kontrolno Turčije, Bolgarske,
Srbske in Črnogore.

Albanija dobi avtonomijo,
na čelu jistoji turški cesarski
princ kot gubernator.

Srbija dobi prost dohod v Kavalo.
Črna gora dobi Sv. Ivan kot pro-
sto luko.

Turčija prepusti zaliv Suda
Angliji.

Turčija sklene entente gle-
de Male Azije in Kurdistanu.
Turčija dovoli Francoski pri-
vilegije glede Sirije.

Turčija je pripravljena
uvesti v vzhodno evropskih
provincijah decentralizirano
upravo.

Turčija Bolgarske niti ne omeni.

Avspicije miru.

Berolin 16. novembra. „Tageblatt“
poroča iz Carigrada, da je imel veliki
vezir z ruskim veleposlanikom konfe-
renco, ki ji pripisujejo veliko politično
važnost. V turških krogih se za-
trjuje, da je v najkrajšem času
pričakovati miru. Veliki vezir
Kiamil paša je konferiral nato tudi z
avstrijskim veleposlanikom.

Srbski prostovoljci.

Sarajevo, 16. novembra. Deželna
vlada je izdala odredbo, v kateri na-
znanja, da bodo vsi prostovoljci, ki
so stali na srbski strani v vojni s
Turčijo, kaznovani po avstrijskem ka-
zenskem zakoniku. Ob enem je bilo
več mladih ljudi, ki so se udeležili
bojev na srbski strani kot prostovoljci
in se nato vrnili v Bosno aretiranih.

Bolgarski prostovoljci.

Praga, 16. novembra. „Pravo
Lidu“ poroča iz Podjebrada, da je
včeraj imel voziti skozi Podjebrad
veliki vojaški vlak, s katerimi se je pe-
ljalo več 100 bolgarskih prostovoljcev
v domovino. Ker so se bali velikih
manifestacij, ki so se vedno ponavljale,
kadar so pasirali balkanski prostov-
voljci česke postaje, je bila pripravljena
policija. Policija je zastražila kolodvor.
Iz Podjebrada pa je prišla več
tisočglava množica in ker je
policija ni pustila na kolodvor,
je množica demonstrirala proti
policiji. Množica je napadla kolo-
dvor in pobila pri tem več šip. Nato
se je obrnila proti okrajnemu glav-
stvu, kjer je razbila vse šipe.

V Epiru.

Atene, 16. nov. Urad. se zatrjuje, da
albanske in turške čete v Zg. Epiru
ropajo in more. V severnem Epiru
in Argyrokastru so čete pomorile
skoraj vse grško prebivalstvo.

Bolgarski odposlanec v Atenah.

Atene 16. novembra. Bolgarski
general Hasapčiev je prispel v Atene
in imel dolgo konferenco z ministri-
skim predsednikom in z zunanjim ministrom.
Bolgarski general je bil prisrčno sprejet.
Poluradna grška „Estia“ pripominja,
da so se vsi poskusi evropskih listov
konstruirati med Grško in Bolgarsko
spor zaradi Soluna padli v vodo in
da se bodo vsi poskusi sijajno izjelo-
vili. Med Bolgarsko in Grško vlada
popolna jasnost glede ciljev in je vse
dobro in prijateljski dogovorjeno.

Bitol.

Belgrad 16. novembra. Srbske
čete so obdale Bitol tako gosto, da
bo turška posadka primorana, da se
brez boja uda, ker bi bil vsak
boj brezuspešen. Od juga prihaja
pred Bitolj grška armada pod povel-
ništvom prestolonaslednika. Glasom
drugih poročil se vrše pri Bitolju že
krvavi boji. Turki in Srbi imajo skupno
ga 1450000 mož.

V Marmarskem morju.

Carigrad 16. novembra. Francoski
parnik Dauphin poroča, da je turško
vojno brodovje bombardiralo Rodosto.
Turške krogije niso zadele bolgarskih
pozicij, ker so se Bolgari postavili za
pristaniščem in za mestom v obrambo.
Turške krogije so padale v mesto, ki
je začelo goreti.

Bolgarska carica.

Sofija, 16. novembra. Carica bol-
garska je obiskala hospital nemškega
Rdečega križa, ter včeraj popoldne
tudi bolnišnice Ogrskega in Angle-
škega Rdečega križa. Izrekla je svojo
posebno zahvalo sestram.

Masaryk o položaju.

Budimpešta 16. nov. V avstrijski
delegaciji je govoril danes prof. Ma-
saryk o položaju. Izjavil je, da se po-
polnoma strinja z izvajani poslanca
Kramafa, ki je včeraj popolnoma pra-
vilno tolmačil čustva in simpatije če-
škega naroda za Slované. Če se po-
udarja, da se morajo na vsak način
varovati interesi Avstro-Ogrske, je tudi
on tega mnenja.

Izjavljam, da sem v tem oziru
popolnoma za politiko miru. Sovražim
vojno in hočem v interesu človeštva,
da se ohrani mir.

Avstrijsko javno mnenje kaže malo
treznosti, če se da razburjati po pi-
savi nekaterih majhnih listov. Če so
včeraj razni govorniki posebno grof
Lutzw hvalili politiko bivšega srbs-
kega ministrskega predsednika Milo-
vanoviča kot Avstriji prijazno, jim za-
trjujem, da se nahaja v Srbiji mnogo
odličnih javno delujočih mož, ki sma-
trajo prijateljstvo Avstrije s Srbijo za
nujno potrebno.

Treba je razločevati med prista-
niškim vprašanjem in vprašanjem Al-
banije. Srbsko pristanišče je za nas v
gospodarskem oziru le koristno.

Zakaj se bojimo srbskega prista-
nišča? Tega ni mogoče razumeti. Pra-
vijo, da hoče Srbija zgraditi vojno
pristanišče. To je naravnost smešno.
Pravijo, da hoče Rusija imeti tam
svoje pristanišče. Tudi to je smešno,
ker ni res, da bi se srbska politika
gibala v ruskih smereh in je nasprotno
res, da je Srbija v zadnjih časih do-
kazala, da se ne uklanja absolutno
Rusiji.

Zakaj se zahteva avtonomija Al-
banije. To bo le jabolko prepira med
nami. Balkansko zvezo in Italijo.

Govornik se bavi na to še obšir-
neje s pristaniškim vprašanjem ter
poudarja, da je to vprašanje presojati
z gospodarskega in političnega stališča.
Rešitev albanskega vprašanja se smatra
sicer za velevažno, toda popolnoma
krivo je dolžiti Srbijo šovinizmu, če
hoče zasesti Albanijo. Albanija ni držav-
nopravna skupina, marveč le etnični
pojem. Kako naj se ustvari avtonomija
Albanije? N mogoče drugače, kakor
je to naglašal dr. Kramaf, da z
našim denarjem. (Odobranje.)

Na to se je bavil govornik s sta-
liščem Rumunskega namram Balkanski
zvezi ter označil govorico, kakor da
se je bati vojne med Rumunsko in
Bolgarsko za fantastično. Končno
pravi, da je samo, ob sebi umevno,
da varujemo legitimne interese Av-
strije, toda, ti ne leže toliko zunaj
nas, kakor v nas samih. Mi moramo
reformirati svojo trgovsko politiko
in bomo s tem najboljše ščitili svoje
interese. Mi moramo Srbiji ponuditi
to, kar srbski narod od nas rabi. Sr-
bijo čakajo težki časi, polni dela in
naporov, in Avstrija lahko najde tam
izvor denarja. Priznati je treba, da
ekstirira velika srbska propaganda.
Toda v Avstriji imamo tudi italijan-
sko in nemško iridento. In vendar
se je ne bojimo. Ne vidim, zakaj bi
se ne moglo uvesti tudi s Srbijo pri-
jateljskih odnosov. Veseli ga, da se
je od vseh strani obojalo dosedanje
politično avstrijske vlade. Če je res,
da mora naše razmerje proti Srbiji
postati popolnoma jasno, je dvakrat
res, da se mora pred vsem končati
jasno razmerje v državi sami. Po-
tem na se mora naša diplomacija re-
formirati.

Sprejeta je bila

resolucija,

da se mora naša diplomacija bolj ozi-
rati na gospodarske interese monar-
hije. Eventualno naj se ustanovi v
zunanjem ministertvu poseben stro-
kovni oddelek za ta vprašanja.

Za Masarykom, ki je žel splošno
priznanje je govoril Anton Seidl.

Vladni dementi zahtev hrvaško - slo-
venskega kluba.

Dunaj, 16. novembra. „Extra-
blatt“ dementuje, da bi bil hrvaško-
slovenski klub predložil ministrske-
mu predsedniku svoje postulate, med
katerimi bi bila tudi zahteva po am-
vaciji komisarja Cuvaja in po restitu-
ciji ustavnosti na Hrvaškem. V svo-
lem dementiju poudarja „Extrablatt“,
da Stürgkh ni bil v položaju, zavzeti
stališča o onih predlogih iz enotav-
nega vzroka, ker ih sloh ni sprejel.
— Klerikalne zahteve je objavila, ka-
kor je znano, „Kroatische Korrespon-
denz“.

Demonstracije na Dunaju. — Nem- ški pretepači.

Dunaj 16. novembra. Danes do-
poldne je prišlo pred vseučiliščem
zopet do krvavega pretepa med nem-
škimi burši in nemškimi klerikalnimi
dijaki. Nemški burši so zopet poka-
zali kot cvet svojega naroda — svojo
velikansko kulturo. Vseučilišče so sma-
trali za Lozengrad in klerikalce za
Turke. Ista usoda kakor Turke pred
Lozengradom je zadela pred vseučil-
liščem tudi klerikalne dijake. Umak-
niti so se morali z nevtralnega zem-
ljišča na rampi na cesto, kjer jih je
pričakovala velesila policije. Vnel se
je strahovit pretep, v katerem je tekla
tudi kri. V pretep je s posebno vneto
posegla tudi poulična družal in tako
je dunajsko vseučilišče zopet enkrat
dokazalo, da je središče nemške av-
strijske kulture. Kljub temu, da se je
zbrala cela armada policije, so se pre-
tepi nadaljevali čez 12. uro dopoldne.

Demonstracije v Zadru. — Italij- janska družal.

Zader 16. novembra. Včeraj je
pasiral Zader Ruski Rdeči križ na poti
v Črnogoro. Hrvati in Srbi so pozdra-
vili ekspedicijo na pomolu prepevajoč
narodne pesmi. Italijani so vzpirlili
protidemonstracijo ter so klicali:
Abasso i Serbi, eviva e Turchi, eviva
Austria, eviva Zagabria, eviva Cuvaj
abasso iščavi. Policija ni posegla
vmes. Italijani so šli nato pred
namestništvo in peli avstrijsko himno
ter zopet peli: Doli s Slovani,
živel Cuvaj.

Turški vojaški beguni v Avstriji.

Kaniža, 16. novembra. Včeraj se
je peljalo skozi Kanižo 197 turških
vojaških beguncev na Dunaj. Turke
so spremljali 3 častniki z močno vo-
jaško eskorto. Ti beguni so pobegnili
s turškega bojišča v Hercegovino in so
bili do sedaj internirani v vojašnici v
Bosanskem Brodu.

Ruska дума.

Petrograd 16. novembra. Ruska
duma bo takoj po svoji otvoritvi za-
čela z debato o slovenskem vpra-
šanju. Progresisti so izdelali že toza-
devne predloge in pripravljajo resolucijo.

Volitev župana v Prečni.

Novomesto, 16. novembra. Pri
volitvi župana v Prečni je propadel
Vintar in bil izvoljen za župana
bršljijski Turk.

Gospodarstvo.

— I. tečaj za lesna dokonče-
valna dela v St. Vidu (nove načine
namakanja in poliranja mizarskih iz-
delkov) priredi „Zavod za pospeševanje
obrti na Kranjskem“ s pomočjo
c. kr. oddelka učil za obrtni pouk.
Tečaj pred vsem namenjen mizarjem
v St. Vidu nad Ljubljano in okolici,
da se jih seznani z novjšimi lesnimi
dokončevalnimi deli. Začel se bo dne
2. decembra t. l. in se bo vršil v no-
vem šolskem poslopju v St. Vidu.
Trajal bo okoli 8 dni. Obisk tečaja je
brezplačen, plačati je le 5 K položnine,
ki se vrne udeležencem pri rednem
obisku ob zaključku tečaja. Sprejeti
se more le še nekaj udeležencev ter
so zadevne prijave uložiti na „Zavod
za pospeševanje obrti na Kranjskem“
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22* ali
pa potom načelstva mizarske zadruge
v St. Vidu nad Ljubljano.

— I. tečaj za kolarje v Ljub-
ljani priredi „Zavod za pospeševanje
obrti na Kranjskem“ začenši s 26. no-
vembrom do 21. decembra t. l. V te-
čaju se bo podučevalo vsak dan po
5 ur, predvsem strokovno risanje, se-
stavljanje delovnih načrtov za najraz-
ličnejše vozovne konstrukcije ter ozi-
rlo posebno še na splošno važna iz-
kustva v kolarski obrti. Tečaj bo v
dilu voditelj uзорnih obratov c. l.
obrotno-pospeševalnega urada na Du-
naju in se bo vršil na državni obrtni
šoli v Ljubljani. V tečaj se sprejme
lahko še nekaj udeležencev in so na-
sloviti zadevne prijave v najkrajšem
času na „Zavod za pospeševanje
obrti na Kranjskem“ v Ljubljani, Du-
najska cesta 22*, na prepozno došle
prijave se ne bo moglo več ozirati.
Obisk tečaja je brezplačen, plačati je
le takoj pri prijavi K 10 položnine, ki
se vrne vsem udeležencem ob za-
ključku tečaja, če so se ga redno
udeleževali.

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narod-
no-napredne stranke. Časopise je
danes najmočnejša idejna moč. Iz-
vrševalni odbor prosi vljudno svoje
somišljenike v Ljubljani, da pošilja-
jo redno vsak četrtke prečitane na-
predne časopise preteklega tedna v
tajniški urad (Wolfova ulica 10/L.)
ali naj vsaj naznanijo tajništvu svo-
je naslove. Poleg tega zbirajo kra-
jevna politična društva prečitane
časopise v svojem okraju.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za Cir I-Metodovo družbo Milan
Sterlekar, uradnik Mestne hranilnice
ljub. povodom svoje poroke 5 K.

Za Rdeči kr ž balkanskih držav
Fran Gornik v Prestranku 18 K 10 v,
nabral pri g. Ševarju na Rakeku od
lovcev, zbranih pri „Martinovi goski“,
Leni Senčar v Senožečah 5 K, nabrala
pri odhodnici gg. geometrov, Milan
Mlakar iz Král. Vinogradov 13 K 10 v,
nabral med dijaštvom v Pragi, Steno-
vec iz St. Vida nad Cerknico 35 K,
nabral pri Vidovcih, Antonija Majzelj
ml. iz St. Jerneja 13 K 30 v, nabrala
v veseli družbi, Mili Repič iz St. Vida
pri Zatični 121 K (i. s. J. Javornik iz
Žalne 50 K, gdč. Ivanka Dolinar
nabrala v Višnjigori 42 K in M. Repič
je nabrala ostalih 29 K), I. D. v Ljub-
ljani 20 K, Alojzij Jagodic iz Loža
44 K za Kegljaški klub v Ložu, Rud.
Pleskovič, preds. pev. dr. „Svoboda“
v Idriji 40 K, kot dohodek zadnje
društvene prireditve (za to prireditev
je napravila tiskarna H. Saxa v Idriji
vabila in vstopnice brezplačno), dr.
Kreft, Sv. Jurij ob Ščavnici 11 K,
zbralo na odhodnici g. Korošca 10
darovalcev, Netka Webrova iz Zaliloga
pri Železnikih 20 K, nabrala v lovski
družbi, „Prva dolenska posojilnica“ v
Metliki 50 K. ga. Hana Diehl iz Celja
106 K, nabral dr. Šander Hrašovec,
Julči Prijateljstva iz St. Janža na Do-
lenjskem 20 K, nabrala med tamošnjimi
prebivalci, trije neplesalci pri „Belem
konjicu“ na Poljanski c. 1 K in ro-
bina Haviček v Ljubljani 1 K. Skupaj
518 K 50 vin. — Ziveli nabiralci in
darovalci!

Današnji list obsega 20 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«

Ceno domače zdravilo. Za uravnavo in
ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča
raha mnogo desetletij dobro znanega, pristnega
„Mollovega Seiditza-praska“, ki se dobi
za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno
na vse težkoče prebavljanja. Originalna škatulica
2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prasek
vsak dan lekarnar A. Moll, c. in kr. dvorni
zalagatelj na Dunaju, Tuchaubau 9. V le-
karnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov
preparat, razznanovan z varstveno znamko in
podpisom. 1 19

**Od leta 1868 naprej se Bergerjeva
kotranova mila v Avstro-Ogrski in po vseh
kulturnih državah rabijo za umi-
vanje in kopeli proti izpuščajem na
koži in nečistostim kože.**
Vsaka etiketa mora imeti znano
varstveno znamko in podpis
tovarniške firme G. Hell & Comp., ker sicer
mila niso pristna, če 40 let v prometu uvedena.

„Prekrasno posteljno perje je
to“, vzkljne vsaka gospodinja kadar
dospa pošiljatev renomirane razpošiljalnice
posteljnega perja S. BENISCH v Deše-
nicah, Šumava. Ako izbornega blaga te
firme še ne poznate, zahtevajte takoj vzor-
ec in cenovnik, ki se vam dopolnje brez-
plačno. Tudi Vi boste presenečeni.

Poziv vsem gospodinjam. Pri
nastopu slabega letnega časa ni moči vsem
materam zadosti polagati na srce, naj
svoje otroke varujejo prehlajenja. Tu je
treba pravočasno poklicati zdravnika, ki
bo v prav mnogih slučajih zapisal „Si-
robin Roche“, ki je že splošno pri-
ljubljen preparat moderne medicine. Pri-
jetnega okusa je in ga radi uživajo.

Ako iščete dober, zanesljiv vir
za darilne in porabnostne predmete
vseh vrst, zahtevajte takoj po dopis-
nici bogato ilustrovani glavni katalog
s 4000 slikami od c. in kr. dvorne
firme Jan Konrad, razpošiljalnica v
Mostu št. 2382 (Češko), ki se vsakemu
pošlje gratis in franko. Obsega največjo
izbiro vseh vrst ur, zlatnine in srebr-
nine, glasbil, jeklenega in usnjatega
blaga, kadilne priprave, manufakturne
blaga, gospodinjinskih predmetov,
optičnega blaga, toaletnih predmetov,
igrač, orožja itd. po najnižjih tvorniš-
kih cenah in je najtoplejše priporočati
nakup od te firme, ki je bila odliko-
vana s c. in kr. državnim orlom ter
večkrat z zlatimi in srebrnimi razstav-
nimi svetinjami.

Umrlí so v Ljubljani:

Dne 12. novembra: Helena Zu-
pan, bivša služkinja, 75 let, Radecke-
ga cesta 11.

Dne 13. novembra: Marieta
Bajc, delavka, 75 let, Radeckega ce-
sta 11.

Dne 14. novembra: Ivan Ženko,
gostilničar, 34 let, Krakovski nasip
št. 18.

Dne 15. novembra: Marieta
Medja, hiralka, 91 let, Radeckega ce-
sta 11. — Ivan Škerjanc, bivši dela-
vec, 68 let, Radeckega cesta 11.

V deželni bolnici:

Dne 10. novembra: Franc
Zdravje, železniški nadpremikač,
50 let.

Dne 12. novembra: Anton Po-
gačnik, mlinar, 72 let.

Književnost.

— S. ... ilustrovana zgodovina balkanske vojne l. 1912., poslovenil Cvetko Golar. Balkanske države bijejo ljut boj, ki ga diplomatska umetnost ni mogla preprečiti. Borba je strahovita in neumljena. S stoletnim srdom se vojujejo balkanske države proti razpadajoči Turčiji. Za Evropo pomenja ta boj več kakor vojna za osvoboditev Makedonije in Stare Srbije izpod turške jarma. Ves svet zaslednje z največjo pozornostjo to vojno ter napeto pričakuje njega konca in njenih posledic. Založba Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani se je potrudila, podati v ilustrovani slovenski zgodovini natančno sliko vojne in njenih vzrokov ter upa, da izdajo zgodovine balkanske vojne, ki jo je spisal politični urednik nekega izmed prvih evropskih časopisov ter preložil in predelal odlični slovenski pisatelj, nuditi slovenskemu narodu zgodovinsko delo o balkanski vojni, ki se odlikuje po jasnosti, živem opisu in zgodovinski resnici. 400 ilustracij in kart, ki jih bo delo obsegalo, podaja verno sliko vojnih dogodkov in bojišč. Delo bo kmalu izšlo ter bo obsegalo približno 40 snopičev.

Naročila sprejema že sedaj knjigarna Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena in obseg se v kratkem naznanita.

Veš kaj, Pavel, lepa reč!

Prav res sem mislil, da za istino abolim. Pa sem použil 18 kosov sodenskih pastilj in se v resnici čutim že precej boljše. Odalej mi pa sodenje ne sme več zmanjkati in redno se jih bom navadil, ker male stvarce prehlajo tudi odravajo. Fajete pristne sodenske mineralne pastilje se po K 1.25 dobivajo po vseh lekarnah, drogerijah itd.

FLORIAN

ta jo prijatelj naš pravi,
Ki nas krepi,
Da smo čvrsti in zdravi!

Želodčni liker „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Varujte se ponaredb!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

Svarilo pred ponaredbami.

3 zlata

pravila za kupovanje.

1. Zatevajte vedno najboljše, posebno tedaj, ako je ceneje kot slabše stvari.
2. Pazite vedno, da v rešnici to dobiš, kar zahtevaš.
3. Kadar kupujete Maggijeve kocke za govejo juho, preprčajte se, ako nosi vsaka kocka ime MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem; kajti MAGGI-jeve kocke po 5 v. so najboljše.

Meteorološko poročilo.

nov.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
15.	2. pop. 9. zv.	736.4 735.7	1.2 0.8	sl. jvzh. sr. szah.	oblačno dež
16.	7. zj.	734.8	0.8	brezvetr.	megla

Srednja večerajšnja temperatura 0.7°, norm. 37°. Padavina v 24 urah 10.4 mm.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni karti današnje borze 15. novembra 1912

Delovni posloji.	Domeni	Diagram
4% maleva renta	84.40	84.60
4% maleva renta	87.70	87.9
4% avstr. krona renta	84.45	84.65
4% ogr.	84.05	88.25
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. čelne drž. banke	88.85	89.85

Srečke.	443—	455—
Srečka iz l. 1900 %	614—	626—
„ 1894	290—	302—
„ zemeljske l. izdaje	246—	258—
„ II.	—	—
„ ogrske hipotekne	477—	489—
„ dnu. komunalne	479—	491—
„ avstr. kreditne	65.50	71.50
„ ljubljanske	50.50	6.50
„ avstr. rdeč. kršila	30.25	36.25
„ ogr.	27—	31—
„ basifika	211—	214—
„ turške	—	—

Delovni posloji.	428—	431—
Ljubljanske kreditne banke	609.20	610.20
Avstr. kreditnega zavoda	502.50	503.50
Dunajske banke družbe	103.75	104.75
Južne železnice	682.20	683.20
Državne železnice	968—	969—
Alpine-Monten	361—	363—
Celške sladkorne družbe	264.50	265.50
Zivnostenske banke.	—	—

Valute.	11.43	11.47
Cekini	117.90	118.20
Marki	96.05	96.25
Franki	94.90	95.20
Lira	253.75	254.75
Rubli	—	—

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“.

Zahvala.

Ob priliki prebriske izgube, ki nas je zadela s tem, da nam je preminul naš ljubi soprog, oče, sin, brat in svak, gospod 4153

Ivan Zenko

posestnik in gostinčar (po domače hrakovčan)

so nam mnogi prijatelji in znanci ljubeznivo izkazali tako v boleznih kakor ob smrti svoje sočutje. Vse te in vse tiste, ki so se udeležili pogreba in ki so položili vence na krsto pokojnika, kakor posebno zadruga gostinčarjev, zadruga sodavičarjev, ljubljanski tapetarji in pokojnikovi najiskrenejši prijatelji ter so se osebno ali deputativno udeležili pogreba, zahvalni jemo najpriščneje za vse dokaze sočutja.

Ljubljana, 16. nov. 1912.

Žalostni sorodniki.

Zahvala.

Za vse številne dokaze srčnega sočutja povodom bridke izgube mojega nad vse ljubljenega brata, gospoda

Adolfa Petrina

tovarnarja

kakor tudi za tako mnogobrojno častno spremstvo drugega rajnika izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter udeležnikom sploh iskreno zahvalo.

Osebito se zahvaljujem vsem slav. telovadnim društvom „Sokola“, posebno pa slav. jezdneemu odseku „Sokola“ za častno spremstvo, dalje vsem prijateljem pevcev za genljivo petje, ljubeznivim darovalcem prekrasnih vencev ter vsem, ki so se me kakorkoli spomnili v teh zame toliko žalostnih dneh.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1912.

Filipina Petrin,

sestra.

Županstvo občine v Hotedršici na Notranjskem

naznanja tem potom slavnemu občinstvu, da je ukrenilo vse potrebno, da se

živinski semenj

dne 21. novembra izdatno zboljša.

Preskrbljeno je, da bode dosti živine in drugega blaga. — Ker je tukaj, kakor tudi v okolici krasna živina, se vabijo kupci in prodajalci

V Hotedršici, 15. nov. 1912

Ivan Potkoveč, župan

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

- 6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.
- 7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Toplice.
- 9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inmost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]
- 11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.
- 1-31 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Toplice.
- 3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.
- 6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž, Na Jesenicah zvezo na brzovlak na Beljak, Inmost, Solnograd, Monakovo, Vllissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.
- 7-44 zvečer. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.
- 10-00 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst Na Jesenicah zvezo na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inmost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

- 7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

- lina, Draždan, Prage, Linca, (London) Vllissingen, Monakovega, Solnograda, Inmost, Beljaka, Tržiča, Kranja.
- 8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
- 9-51 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inmosta, Beljaka.
- 11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.
- 3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
- 4-20 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja.
- 8-15 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.
- 9-18 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.
- 11-23 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana dr. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12, 7-12, (11-22 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-12, (10-22 ob nedeljah in praznikih).

j. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporočila sledeče knjige:

- Aleš iz Razora.** Povest. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.
- Ana Karenina.** Roman. Ruski spisatelj Lev grof Tolstoj. Cena broš. 6 K 40 vin., vez. 8 K 40 vin., s pošto 30 v. več.
- Bela kr zantema.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 vin. več.
- Beli rojaki.** Povesti. Spisal E. Gang. Cena broš. 2 K 50 vin., vez. 3 K, s pošto 20 vin. več.
- Ben Hur.** Roman iz Kristusovih časov. Spisal L. Wallace. Cena vez. 4 K 50 v., s pošto 30 v. več.
- Brodkovski odvjetnik.** Roman. Češki spisal V. Beneš-Sumavsky. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.
- Cez trnje do sreče.** Roman. Spisal F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez. 2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.
- Dvajset let pozneje.** (Nadaljevanje Treh mušketirjev.) Cena broš. 6 K, vez. 8 K, s pošto 20 v. več.
- Gospa Judit.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K 20 v., s pošto 20 v. več.
- Greh in smeh.** Zbiral Tinec Hudaklin. Cena 1 K, s pošto 10 v. več.
- Grof Monte Christo.** Roman. A. Dumas. Cena broš. 8 K, vez. 12 K, s pošto 20 v. več.
- Hiša Marije Pomočnice.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.
- Hlapec Jernej in njegova pravica.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.
- Izlet v Carigrad.** Spisal Anton Askerc. Cena 80 v., s pošto 90 v.
- Kako pišejo ženske.** Francoski spisal M. Prevost. Cena 4 K, s pošto 20 vin. več.
- Knjiga za lahkomišelnice.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K 0 vin., vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.
- Kralj Matjaž.** Zgodovinski roman. Spisal Fran Remec. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.
- Libera nos a malo.** Zgodovinski roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena br. 1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v. v.
- Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.** Zgodovinska povest. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Ljubezen Končanove Klare.** Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.
- Mali ljudje.** Spisal Milan Pugalj. Cena broš. 3 K, vez. 4 K, s pošto 20 v. več.
- Mali lord.** Roman za mladino in odrasle. Angleški spisal P. H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Mali vitez.** Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 7 K, vez. 9 K 50 vin., s pošto 20 v. več.
- Mati.** Roman. Ruski spisal Maksim Gorki. Cena broš. 4 K, vez. 5 K, s pošto 20 vin. več.
- Mina.** Socijalen roman iz ljubljanskega življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.
- Muhoborci.** Spisal Fr. Milčinski. Cena broš. 2 K 50 v., vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 v. več.
- Najhujši sovražniki.** Spisal Rado Murni. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.
- Narodni kataster Koroške.** Spisal Ante Beg. Cena 60 v., s pošto 70 v.
- Naša vas.** Spisal A. Novačan. Cena broš. 3 K, vez. 4 K 50 v., s pošto 20 v. več.
- Nina.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.
- Ob zori.** Spisal Ivan Cankar. Cena 3 K, s pošto 20 v. več.
- Oliver Twist.** Angleški spisal Charles Dickens. Cena broš. 5 K, vez. 6 K 20 v., s pošto 30 v. več.
- O dostojnosti.** Spisal Rozman. Cena 70 v., s pošto 80 vin.
- Opatov praporščak.** Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.
- Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.** Spisal Valentin Zerin. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.
- Pol litra vipavca.** Spisal D. Feigel. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Polom.** Zgodovinski roman iz nemško-francoske vojne. Spisal E. Zola. Cena broš. 5 K 60 v., vez. 6 K 80 vin., s pošto 30 vin. več.
- Ponižani in razžaljeni.** Roman. Ruski spisal F. M. Dostojevski. Cena broš. 3 K, vez. 4 K 20 v., s pošto 20 v. več.
- Potop.** Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 6 K 40 v., vez. 8 K 40 v., s pošto 20 v. več.

Poljudna pravna knjižnica:

- I. zvezek: Zakon o dovoljevanju poti za silo K — 40.
- II. in III. zvezek: Predpisi o železniških in rudniških knjigah K — 80.
- IV. in V. zvezek: Pristojbine očajšave ob konverziji v knjižnih terjatev K — 80.
- VI. — X. zvezek: Predpisi o razredbi in uredbi ter o sledbi zemljišč K 2 —.
- XI. in XII. zvezek: Predpisi zoper okvaro poljščine za Kranjsko, Koroško, Goriško, Istro, Trst in Štajersko K — 80.
- XIII. in XIV. zvezek: Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih K — 80.
- XV. zvezek: Zupanstvom izročena opravila sodišč K — 40.
- XVI. zvezek: Pristojbine o zapuščinah K — 80.
- Povesti dr. Iv. Tavčarja.** Pet knjig. Cena broš. 13 K 50 vin., vez. 16 K 10 vin., s pošto 20 v. več.
- Prava in neprava ljubezen.** Povest. Spisal Blaž Pohl. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 v. več.
- Prešernov album.** Uredil Anton Askerc. Cena 2 K 40 v., s pošto 2 K 60 vin.
- Quo vadis?** Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena vez. 5 K 50 vin., s pošto 30 v. več.
- Rodbina Polaneških.** Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena broš. 10 K, vez. 13 K, s pošto 20 v. več.
- Rdeči smeh.** Ruski spisal Leonid Andrejev, preložil Vladimir Levstik. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 20 v. več.
- Skušnjave Tomaža Krmežljavčka.** Spisal Sepetavec, 2. zvezek. Cena broš. 2 K 40 v., vez. 3 K 20 v., s pošto 20 v. več.
- Slike in revolucije.** Ruski spisal M. Arcibašev. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.
- Slovensko gledališče.** Spisal A. Trstenjak. Cena 2 K, s pošto 20 v. več.
- Slovensko-nemška meja na Koroškem.** Spisal Ante Beg. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 40 v., s pošto 20 v. več.
- Socijalizem.** Spisal V. Knaflič. Cena 4 K, s pošto 30 v. več.
- Stara devica.** Povest. Spisal J. Oblak. Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Strahovalci dveh kron.** Zgodovinski roman v dveh delih. Spisal Fr. Lipič. Cena broš. 2 K, vez. 4 K, s pošto 40 v. več.
- Stiri ruske slike.** Cena broš. 60 v., vez. 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Trije mušketirji.** Zgodovinski roman. Spisal A. Dumas. Cena broš. 5 K, vez. 6 K 80 v., s pošto 20 v. več.
- Udovica.** Povest iz 18. stoletja. Spisal I. P. Tomič. Cena 1 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Uho in sluh.** Poljudno znanstvena razprava. Spisal dr. Jos. Rakež. Cena 20 v., s pošto 30 v.
- Undina.** Povest. Francoski spisal André Thewaut. Cena 90 v., s pošto 1 K.
- Ustoličenje koroških vojvod.** Spisal Ante Beg. Cena 30 vin., s pošto 40 v.
- Vaška kronika.** Povesti iz Dolnenjske preteklosti. Spisal Ivan Lah. Cena broš. 1 K 70 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.
- Vinjete.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 3 K 60 v., vez. 4 K 60 v., s pošto 20 vin. več.
- V naravi.** Izbrani spisi Frana Erjavca, uredil dr. G. Sajovic. Cena 1 K 20 v., vez. 1 K 70 v., s pošto 20 v. več.
- V študentovskih ulicah.** Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.
- Volja in moč.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.
- Za križem.** Spisal Iv. Cankar. Cena broš. 3 K, vez. 4 K 50 v., s pošto 20 v. več.
- Zaobljuba.** Povest. Hrvaški spisal F. Bečić. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.
- Zadnji rodovine Benalja.** Roman iz kranjske preteklosti. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 vin., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.
- Zbirka citatov in aforizmov.** Uredil Slavko Klepec. Cena broš. 2 K 50 v., vez. 3 K 30 v., s pošto 20 v. več.
- Z ognjem in mečem.** Zgodovinski roman H. Sienkiewicza. Cena 4 K 50 v., s pošto 30 v. več.
- Zbrani spisi Josipa Jurčiča.** 11 zvezkov. Cena vsakemu zvezku broš. 1 K 20 v., vez. 2 K s pošto 20 v. več.
- Zbrani spisi Janka Kersnika.** Pet knjig. Cena broš. 25 K, vez. 30 K, s pošto 20 v. več.
- Zbrani spisi Frana Levstika.** Pet knjig. Cena broš. 21 K, vez. 27 K, s pošto 20 v. več.
- Zgodbe iz doline šentflorjanske.** Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.
- Zločin in kazen.** Roman. Ruski spisal F. M. Dostojevski. Cena broš. 10 K 50 v., vez. 13 K, s pošto 20 v. več.

(Konec.)

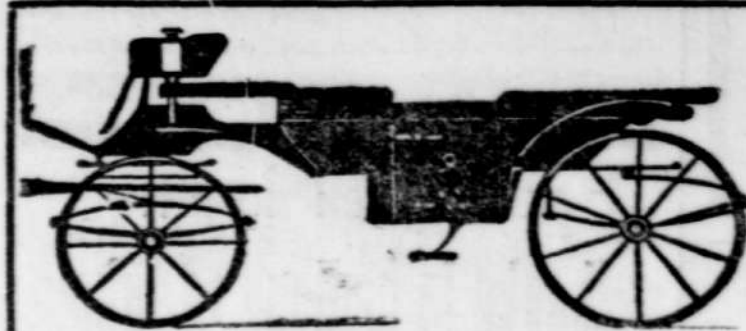
Velezanimiv

SLIKOZOR

z mehanično izmenjavo slik. Same za gospode. Zraven 50 velepikantnih fotografiskih posnetkov zastoj. Slike se spričo posebno ostrih okularjev vidijo posebno lepe in jako plastične in to panoramo z mehanično premeno slik zaradi pikantnosti radi kupujejo. Kompletna panorama s 50 fotografijami samo K 350. — Edina prodaja po povzetju: 3731

M. Swoboda, Dunaj, III., Hiesgasse 13-23.

Izdelovatelj vozov

Franc Visjan

Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

Žvepleno
zdravilno
kopališče

VARAŽDINSKE TOPLICE (Hrvaško)

Nov, zdravniški hotel z električno razsvetljavo, Staroslavne radiokativne žveplene toplice plus 58° C priporočljivo proti
protinu, revmi, ischias i. t. d.
Pitno zdraviljenje pri udarnih boleznih v vratu, hrbtu, prsih, na ledih, v želodcu in črevesih.
Električni masaža, lužne, ogljikovikisne in solne kopeli.
Vse leto otvoreno. Prekrasna okolica. Modra komfort. Vojška godba. Prospekti zastoj.

Izboljšajte promet v svoji gostilni

2150 z izvršnim cenim

plzenjskim pivom

:: iz Češke delniške pivovarne v Českých Budejovicah. ::

Največja čisto slovanska pivovarna.

Zaloga v Ljubljani: V. H. Rohrmann.

Zaloge v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru itd.

Poskusite to
pivo v
slovanskem
grandhotelu
„Balkan“ v
Trstu, Via
della Caser-
ma in v
slovanskem
hotelu
„Lacroma“
v Gradežu.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem svojo staroznano

Restavracija „pri Zvezdi“ Sp. Šiška št. 22.

zopet v svojo lastno oskrbo prevzel.

Postrežba bo točna ista kakor poprej, zatoraj cenjene goste naj-
vpljudneje vabim, da me blagovolijo ravno tako kakor poprej po-
častiti. Z odličnim spopostovanjem

Anton Stirn.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg. sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljsega 2-40 K; prima
polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K;
kg vefelnega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha,
sivga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K.
Narečila od 5 kg naprej franco.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, mo-
draga, belega ali rumenega
nankings, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60
cm šir, polnena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol
puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K,
3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglav-
nica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega,
črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franco. Lahko se franco samena za neugajajoče se vrne denar. —
Natančni cenovniki gratis in franco. S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava,

da otvoriva 17. t. m. na Sv. Jakoba trgu na novo preurejeno

vinsko klet šteč. 5.

Točila se bode pristna stara kranjska kapljica iz kleti slavne
deželne vinarske zadrage, kakor tudi istrska vina.

Gorka in mrzla huhinja vedno na razpolago.

Za obilen obisk se priporočata udano

Leopoldina in France Bergant.

Prednaznanilo.

Pripravlja se!

Pripravlja se!

ilustrov. slovenska izdaja balkanske vojne I. 1912

s 400 aktualnimi ilustracijami z bojišča.

Preložil C. G.

4155

Popolna v 40 snopičih! Popolna v 40 snopičih!

Izide v kratkem v založbi

lg. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Obrtniški koledar

za leto 1913, izdal Jos. Hauptman, oficijal
trgovski in obrtniški zbornice v Ljubljani.
Koledar ima za obrtnike mnogo pomemb-
ne vsebine, med drugim tudi knjigovodstvo
za obrtnike. Cena 60 v. po pošti 70 vin. Do-
biva se po vseh knjigarnah in pri izdajatelju.
4057

Revmatizem

v raznih delih telesa, v misli, če tudi zasta-
rel, skrivljene ude, se more hitro in temeljito
ozdraviti. Pojasnila o tem daje radevolje Fr.
Slach, Kladno, Ujezd, Češko. Vprašanjem naj se
priloži znamka za deset vinarjev. 4156

Čevljarskega pomočnika

za novo delo sprejme takoj za
stalno — plača od kosa ali na teden
Andrej Klavara Bevec, Goriško.
4152

Knjigovodkinja

zmožna samostojnega knjigovodstva,
perfektna nemške in sloj koresponden-
ce, se sprejme. Pod „Knjigovodkinja“
na upr. „Sl. Nar.“ Gospodične v staro-
sti čez 20 let imajo prednost. 4146

Mlad mesarski pomočnik

se sprejme takoj. 4137

Karl Skof, mesar, Bizeljsko.

Skladiščnik

se sprejme 4148

pri stavbi tvrdki Ivan Ogrin,
Gruberjevo nabrežje šteč. 8.

Stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz 3 velikih,
lepih sob s kuhinjo in zaprtim hod-
nikom, razgled na Ribjo ulico,

se odda takoj ali s 1. svečanom.

Vpraša se 4147

v Štirarjevi ulici 7, II. nadstr.

Vabilo

izrednemu občnemu zboru
Posojilnice za II. Bistriški okraj

R. Z. z n. z. v Trnovem

ki se bo vršil

v nedeljo dne 24. novembra 1912 ob 2. uri popoldne

v pisarniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Prememba pravil.

2. Slučajnosti. 4151

Opomba: Ako ne bi bil ob 2.
uri popoldne sklicani izredni občni
sklepčen, vršil se bode v smislu § 35.
zadr. pravil 1/2 (pol) ure pozneje, na
istem prostoru in z istim dnevnim
redom drugi izredni občni zbor, ki
sme brezpogojno sklepati ne glede na
število navzočih združnikov.

Načelstvo.

Razglednice

umetniške,

in

pokrajinske

se dobe vedno

v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica 7.

S 12
16
HP

LAURIN & KLEMMENZ

d. d. 3962

Mladá Boleslava.

AVTO

za 4 osebe za

8000 K.

Pozor! Od jutri naprej se prodaja Trgovci!
galanterijsko blago in pletenine

iz konkurzne mase Ludovika Dolenca v
Prešernovi ulici pod tvorniški cenami.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala 2307

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Najmoderneje urejena pekarna.

V nekem glavnem mestu moderno in higieniško urejena pekarna s parno pečjo
se daje radi boleznih sedanjega lastnika v najem ali se proda.

Veliki promet v luksurnem pecivu kakortudi v konsumnem dokazan. Iz-
vrstna prodajalna z mnogobrojnimi odjemalci. Najemnina zmerna. Najem-
ni pogoji po želji ker je sedanjí lastnik pekarije obenem lastnik hiše
Reflektanti, ki imajo gotovino, naj se obrnejo pod šifro „pekarna“
Zagreb, glavna pošta restant. 4034

!! Blagovolite pisati po vzorce !!

Božična prodaja po znatno zni-
žanih cenah!!

Barhenti — Flanele — Zimsko, plesno blago.

Preproge, zastori, garniture, namizne in kavine garni-
ture, brisače, žepne rute. Oprave za neveste. Havič-
kove tkanine. — Ostanki sukna in modnega blaga.

Dobre znani izvozní zavod, ustanovljen l. 1887.

V. J. Havlicek in brat, Kopališče Poděbrady (Češko).

Obrzajte najboljšo! Vzorci franco!

30 m ostankov 18 K, 40 m ostankov 24 K

Božična tkanina kos 23 m K 15-50 in 17-50

1 preproga za na steno s sliko 5 K 60 v.

20% do 30% znižane cene

radi preogromne zaloge 3979

oblek, raglanov in zimskih sukenj za go-
spode in dečke, najmodernejših, damskih
kostumov, plaščev, paletotov, bluz in kril.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.

Št. 37507,

4149

Razglas.

Z ozirom na dela, ki se vrše vsled poglobljenja Ljubljane, prepove-
duje podpisani mestni magistrat

odkladanje snega

v suho strugo Ljubljane in na novo urejene bregove Gruberjevega prekopa.

Dovoljeno je sneg odkladati le v Gradaščico in v Ljubljano južno
provizorični leseni zatvornici pri Gradaščici.

Obenem naznanja, da bo mestna občina za časa osuševalnih del v
Ljubljani le iz ozkih prometnih ulic sneg odvažala, dočim se bode na širokih
cestah sneg sicer odkidal na kupe, ne da bi se odvažal.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 16. novembra 1912

Župan: dr. Ivan Tavčar l. r.

Rnžiževnost.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Naša prekoristna šolska družba je tudi za prihodnje leto izdala svoj koledar. Družbin koledar ima predvsem namen, da poda slovenskemu narodu račun o tem, kar je dobila od onega dela slovenskega, ki zna ceniti velerodoljubno delo naše šolske družbe in kar je storila in izvršila s temi, od naroda ji zaupani sredstvi, in pa račun o tem, kar porebuje za svoje nadaljno, vevajno delovanje. In ravno letošnji koledar nam podaja vevajno sliko delovanja naše šolske družbe in pa obenem krasen vesolj tega delovanja v našem območnem mestu — Trstu. Zmagovito se dviga krasna šolska stavba družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu ter priča, kako požrtvovalen, kako močan in nevpogljiv je naš slovenski narod. Ta krasna in velpomembna stavba je pa tudi jasna priča za ono brezbriznost, za ono krivico, ki jo trpi naš slovenski narod kot popolnoma enakovreden člen med narodi avstrijskimi. Slovenski narod, siromašen kakor je, si mora navzlic visokim davkom, ki jih plačuje, sam graditi v največjem slovenskem mestu šole. Družbin koledar nam pa tudi sicer podaja mnogo lepega in koristnega. Predvsem nam slika rodoljubno delovanje naše vrle tržaške rodoljubke, gospodične Milke Mankočeve — pač ideal slovenske žene! Gospod župnik F. S. Segula nam je podal navodilo, kako delujemo za našo šolsko družbo. In pač uvaževanja vredna so njegove besede: »Prostovoljci, naprejte za slovensko obrambno šolsko društvo!« Eni ga imenujejo punčico svojega očesa, pa se ne hudejejo celo nič, če tudi drugi tako govorijo! — Toda, žalibože, da ga eni imenujejo punčico svojega očesa, dočim ga drugi smatrajo za bruno v očesu narodov. — Ante Beg nam podaja zgodovino naše družbe na Koroskem, ki nam jasno kaže, kako so se pregrešili gotovi krogi nad telesom svojega lastnega naroda — vendar na upa pisatelj, da se bodo tudi na Koroskem razjasnile razmere. — Richard Orel piše o Režijancih, teh nepozabljenih Slovincih, za katere se bomo pa morali tudi bolj pobrihati, da jih ohranimo našemu narodu. Razentega je v koledarju še par pesmic in pa temeljito poročilo o delovanju naše šolske družbe. Toda ta koledar ima pač še drug namen: Naj ne bo slovenske družine, naj ne bo slovenske hiše, ki bi ne imela tega koledarja. Zatorej, rodoljubi in rodoljubkinje, kupujte ta koledar, kajti tudi s tem koristite naši prevažni družbi sv. Cirila in Metoda.

Carniola, n. v. I. III. zv. 4. Uredniki: dr. J. Gruden, dr. J. Mantuani, dr. J. Gv. Sajovic. Pričujoča številka Carniole zaključuje letošnji letnik, ki znači lep napredek v razvoju domoznansvene publikacije Muzejskega društva. Po vsebini in opremljenosti je 4. zvezek Carniole vreden sovrstnik prvih treh in ima bogato in mnogostransko vsebino. I. Šašel je zbral zanimive podatke o naših zvonovih in njihovih izdelovalcih v članku: »Doneski k zgodovini zvonarjev in zvonov na Kranjskem«. H. Sandri opisuje zavojevanje Kranjske po Francozih v znameniti razpravi: »Die Franzosenkämpfe in Krain 1809.« K. Miklitsch priobčuje: »Ein Normale für die landesfürstliche Bürgerschaft Neumarkts aus dem Jahre 1777.« Ferd. Seidl nam je podal krasno pisano razpravo: »Širokočeljni los v starejši diluvijalni naplavin Ljubljanskega barja.« Znanstveno zasnovana razprava je tako umljivo sestavljena, da jo bo z zanimanjem čital vsak naobraženec, ki se le količkaj zanima za domačo grudo. — V referatnem delu poročajo o razpravah, tičočih se naše domovine v zgodovinskem in prirodopisnem oziru, Milan Pajk, dr. O. Hegemann, dr. J. Gruden, F. S. — Zapiski prinašajo: Fr. Pokorn, Register listin župnega arhiva na Vačah; I. Šašel Nekoliko popravkov k Peruškovi oceni mojih »Bisernic«. — K. Stranežky, Kapniki iz vapnenčeve sige v idrijskem rudniku. — V »Društvenem vestniku« je skrbno sestavljen životopis P. pl. Radicsa izpod V.

Steskovega peresa in več drobnih društvenih vesti. — Carniola je publikacija »Muzejskega društva za Kranjsko«; izhaja četrtletno in jo dobivajo društveniki brezplačno. Ker je Carniola važen faktor v razvoju našega znanstvenega sveta in je članarina »Muzejskega društva« v znesku 6 K letno nizka, priporočamo toplo vsem naobraženecem in knjižničarjem pristop k »Muzejskemu društvu za Kranjsko«.

Shujšanje — Povišanje teže.

Shujšanje po boleznih, zaradi pomankanja slasti in podobnega je na vsak način treba zatirati. Kdor v takih slučajih seže po Scottovi emulziji, pride, kakor je že večkrat pokazala izkušnja, v dvojnem pogledu hitreje do cilja. Najprej

SCOTTOVA EMULZIJA

močno povzdiguje slast do jedi, torej pospešuje zvišanje sprejema hrane, kar že samo na sebi telo krepi. Pa je tudi Scottova emulzija sama izredno redilna in zato večkrat v kratkem času povzroči vidno zvišanje moči in teže. Ker je Scottova emulzija sestavljena izključno iz najčistejših in najboljših surovin in po učinku vseskozi zanesljiva, je že zdavnaj potrjen nje svetovni sloves, da je najboljša emulzija.

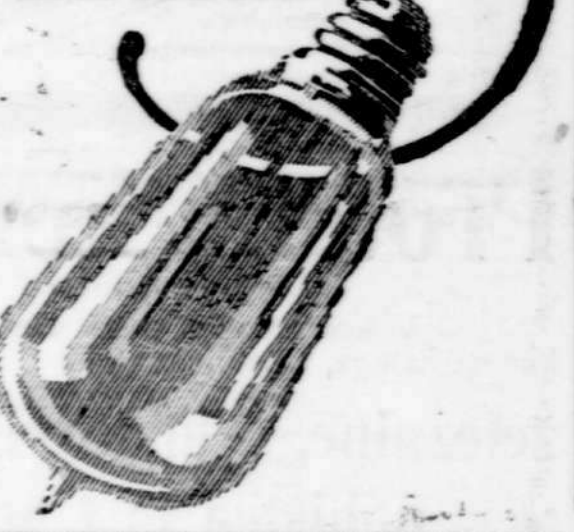
Cena originalni steklenici 2 K 50 v. dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarnih znamkah dobite od tvrdke SCOTT & BROWNE d. o. s. na Dunaju VII. sklicujejo se na naš jst enkratno vpošiljatev poskušnje od kake lekarnice.

in modno blago za gospode in gospe pripadajoča izvozna hiša ::
PRONOP SKOROVSKY in SIN
v Humpolcu na Češkem
Vsakemu zahtevno branju. Zelo umorno čeno. Na šolje da tukaj tagoviti oblake za gosp.

SUKNA ZEFIRE

Vertex

je trpežna in hrani tok

Henneberg^{sm} svila
samo direktno! — črna, bela in barvana, od 1 K 35 vin. meter naprej za bluze in obleke. Franko in še osamljeno se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. I 164
Tovarna za svilo HENNEBERG, Zürich.

se patentiranim otvorom!
Tekuče sredstvo za čiščenje kovin, koje proizvaja izvanredan sjaj.
Zajamčeno čisto od kiseline i otrova!

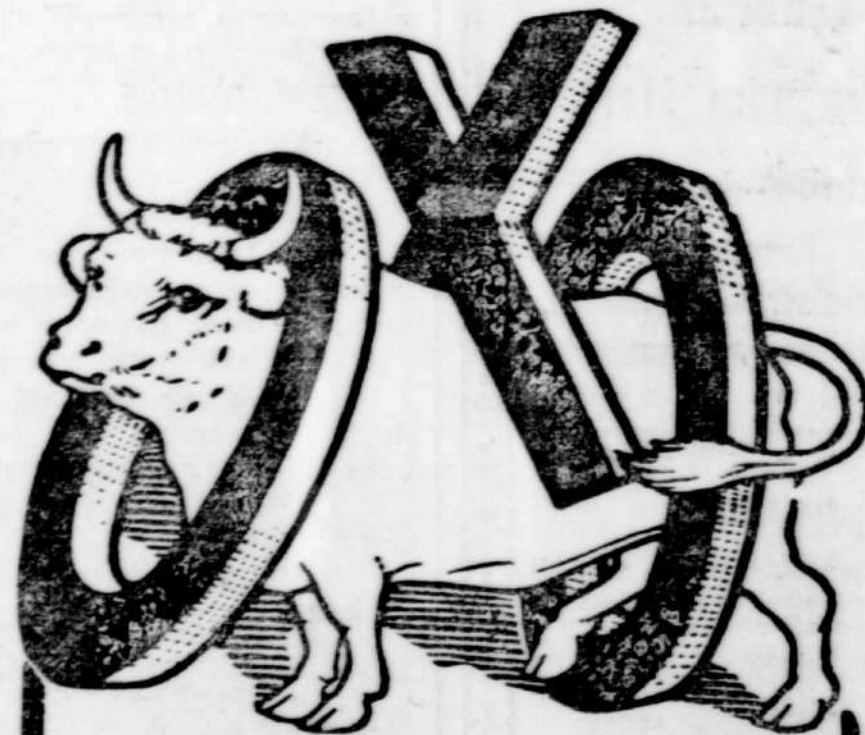
25

J. Ciuha
vključno vabi k nakupu zimskih potrebščin v svojo manufakturno trgovino ::
Pod Trančco ::
Stari trg štev. 1.

Zajamčen uspeh

ali denar nazaj.
Zdravniški izkaz o izvršnem učinku.
Bujne, lepe prsi
dobite ob rabi med.

dr. A. Rixa kreme za prsi
oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Polizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8. — Razpošiljanje strogo diskretno. 3959
Kos dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17 E

koeke za govejo juho

družbe Liebig

so koeke za izboljšanje kakovosti.

Njih fini, ne vsiljivi okus, ki izvira od uporabe najboljšega MESNEGA IZVLEČKA, jih odlikuje pred vsemi drugimi izdelki.

Cena 5 v komad.

Vrnitev od vojakov.

»Ako Vam pišem, tedaj je zaradi mojega sina, ki vrnivši se od vojakov, kašlja. Vsako jutro kašlja uro dolgo; meče iz sebe solc in slino, ki se le teko ločijo. Po zajtrku ga zapusti kašelj. Poleg tega je zdrav ter ima dober tek. Njegovi starši niso nikoli kašljali; v svoji družini nima nobene ga, ki bi bil boan na prsih. Ker imamo neko prijateljico, ki je ozdravela po vašem katranu, Vas prosim, da bi mi poslali steklenico istega zdravila. Ana Böhme, Berlin, Schönhauser-Allee 14 I. a.

Lekarnar dobivši to pismo dne 10. septembra 1897, je takoj odposlal zaželeno stekleničko. Nekaj tednov pozneje je pisala gospa Böhme v novici: »21. novembra 1896. Gospod Guyot! Kakor je moj sin zavzel zdravilo, ki ste mu ga poslali, je nehal

Böhme.

dajati od sebe slino in žolč, in ni kašljaj skoraj nič več. Moči je zopet dobil in ko je še nekaj časa rabil ono zdravilo, je bil popolnoma ozdravljen. Najsrčnejša hvala. Vse svoje življenje Vam bodem hvaležna, in bala sem se že za njegovo življenje, ki mu je potrebno za njegov vsakdanji kruh. Jaz Vam radovoljno dovolim moje pismo razglasiti, in ne morem zadostno priporočiti tega zdravila vsem, ki trpe na plućih in na prsih. — Ana Böhme.

V izogib tej strahoviti boleznini ni moči dosti priporočati, da pazimo na kašelj ali katar ali pa celo vnetje sopil ter da to zlo uničujemo takoj spočetka, da se ne izini iz tega hušja bolezen.

Od sredstev proti obolezlostim sopil spada med najstarejša in najpreizkušenejša katran in iz njega pridobljene snovi. Njih bakterije uničujoči zdravilni učinek pri kašlju, bronhialnem katarju, je že zdavnaj znan. Zatorej je bil to velik napredek, ko se je pred 30 leti posrečilo g. H. Guyotu, slavnemu lekarnarju v Parizu, iznajti postopanje, kako se kotran v vodi topi.

Po tem postopanju pripravljena koncentrirana kotranova raztoplina se dobiva po vseh lekarnah pod imenom »Gudron Guyot«. Ena ali dve kavali žlički na kozarec vode ali na kak drugi pijate, ki jo običajno pijemo pri jedi zadošča, da imamo takoj uspešen kotranov preparat.

Te razredčene raztopline je treba redno in neprestano uživati pri vsaki jedi eden do tri kozarce. Zdravljenje stane torej nekako 10 vinarjev na dan.

V odstranitvi pomot naj se natančno pazi na znamko. Gudron-Guyotova nosi ime »Guyot« natisnjano v velikih črkah v vijoličasti, zeleni in rdeči barvi, kakor naslov: Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris. Gudron-Guyot ima v litru 100 g najizvrstnejšega norveškega smrekovega kotrana.

Oni, ki se ne morejo privaditi katranovemu okusu, ga lahko nadomestijo s kroglicami Guyot, ki so narejene iz pravega norveškega katrana, in katere zavzemajo 1—2 pred ali tudi med jedjo, so lahko prebavljive, koristne želodcu in stanejo jako malo.

Barva pastil Guyot je bela, in vsaka je zavarovana s črno natisnanim podpisom »Guyot«.

Zaloga: Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris, in v vseh lekarnah. Dobiva se v lekarnah: Gabr. Piccoli, Sušnik, U. pl. Trnkoczy, Ph. Mr. Jos. Cizmař in pri vseh priznanih lekarnah.

Dobiva se pristen:

Mit viel Erfahrung las!
Mit viel Erfahrung las!
Lasni - Petrolin
utinknjive, nanesljive proti ispadanju las in priklajaj, pospešuje rast las in brade in je upraben za splošno negovanje las. Obštevno preiskuten in od zdravnikov priporočen. Na tisoče pričeval od zdravnikov in laikov. Steklenica K 8 — in K 150. Pristom samo s firmo P. Schmidbauerja nasl. Salzburg. La mo olje Petrolin na brke las K 1 — Dobira se po vseh lekarnah in drogerijah vseh dežel.

P. Schmidbauerja nasl.
kem. laboratorij, Salzburg, Bahnhofstrasse štev. 29.

Bernhardinec

1 1/2 leta star, dresiran, izvrsten čuvaj, oz. sobni varuh, zvest spremljevalec, vodni, reporter ki tudi otroški voziček z veseljem in dobro vozi, se prodaja. Več pove upravnistvo »Slov. Naroda«, 4091

Izvoz svinjske masti.

5 kg sveže surove masti naravnost iz klavnice razpošiljam po povzetju za 11 K. pa tudi razstopljeno svinjsko mast. Poštino plačam sam. — V. Hamák, izvoz svinjske masti, Praga-Karlín, Češko.

Laški

konverzacijski večerni tečaj, 2 krat na teden — K 4 mesečno

otvori od udeležbi vsaj 8 učencev Marjana Chiossino, učiteljica laščine, rodom iz Turina, 4061

Knafljeva ulica 4, pritličje, levo.

Jako lepo 1104

posestvo

v Grabštanju

prva postaja od Celovca, ki meri 28 hektarov njiv, travnikov in gozda in lepo posloje (slovenski kraj),

proda takoj pod ugodnimi pogoji

Anton Benko trgovec Celovec.

Skoro nova 3976

HIŠA

v Spodnji Šiški, z vrtom in praznim svetom, pripravna za večje podjetje,

se prodaja.

Več pove upravitelj Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40, I. nadstropje.

Radi pomanjkanja delavskih moči bo spodaj podpisani prostovoljno

na dražbi prodajal

18. t. m. ob 10. uri dop.

sljedeče: 4043

2 težki kravi, 1 bik, 18 mesecev starega, sive barve, za pleme, 5 juncev po 14 mesecev starih, 1 konja, 1 kobilu, 3 dobro ohranjene vozove, nekaj konjske vprege.

Alojzij Slajpah, pos. na Veliki Loki pri Trebnjem, Dolenjsko.

Gostilna

„hotel Vega“ 4108

se odda v najem ali na račun

s 1. februarjem 1913.

Na račun se odda le onim moškim, ki so zmožni opravljati lažja domača dela z mesečno plačo 80 K.

Anton Maver, Metelkova ulica 19.

apneno železnati sirup

Že 43 let zdravniško preizkušen in priporočan prsni sirup. Razkrajja slez, blaži kašelj, pospešuje tek. Povzdiguje slast in reditev trupla in je izboren za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. — Steklenica 2 K 50 h, po pošti 40 h več za zavoj.

Edino izdelovališče: Dr. Hellmanna lekarnica „Zur Barmherzigkeit“ na Dunaju VII/1, Kaiserstrasse 73—75.

glavno razpečevališče:

Pred ponaredbami se varj.

(HERBABINJEVO naslednik).

Zaloga pri gg. lekarnarjih v Ljubljani in Novem mestu.

aromatiška esenca

Že 43 let uvedeno in vrlo preizkušeno bolečine tolažeče sredstvo za vdrgnenje. Lajša in odstranja bolečine v sklepih in mišicah ter živčne bolečine.

Steklenica stane 2 K, po pošti 40 h več za zavoj.

na Dunaju VII/1, Kaiserstrasse 73—75.

Fourgon (Kastenwagen)

skoro nov, na Dunaju napravljen, s kozlom in dvema vratoma za zapiranje, vozi se enovprežno ali dvovprežno, z napolnjenimi osmi se ceno proda.

Vprašati: Nova infanterijska vojašnica, (27. pehotni polk) pri proviantnem častniku. 4140

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštenu povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron.

372

Ni več beganja kadilcev cigaret „Ottoman“

ker so s sodbo upravnega sodišča na Dunaju od 9. marca 1912 vse imitacije izbrisane.

prejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšajočimi se 101

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ... Rezervni fond K 53.758.283-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.803-01. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Generalno zastopstvo v Ljubljani V Gosposki ulici števil. 12.

Zavaruje poslojpa in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

CERESIT

dela mokre kleti vlažna stanovanja
zajamčeno suha
I. REFERENCE. AVSTRA PATENT
ZASTON. ST. 36 PROSPEKT

Avstr. ceresitna družba z. d. Dunaj XIX. Eisenbahnstrasse No. 61. T. 1222 QR

E 4837/12-2.

4139

Dražbeni oklic.

Dne 19. in 20. novembra 1912 dopoldne ob 9. uri prodado se v Ljubljani na Starem trgu št. 28 in v Sp. Š. št. 207 po javni dražbi sledeči predmeti:

razna steklenina in prodajalniška oprava.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani oddelek V, dne 7. novembra 1912.

Ozdravljen bolezni v želodcu v dobi 80 let.

Vitez del' Harnal star 80 let, je več kot 30 let trpel bolečine na želodcu, uporabil je brezuspešno (pravi on) različna zdravila sredstva n. p. zdravilo od L. ... od M. ... , bilo mostardno seme. Nekega dne se mu je priporočilo vzeti po vsaki hrani eno žlico prahu oglja Belloc. Skozi 10 let rabim to sredstvo in od takrat ne čutim nikakoršnih bolečin več. Odpravljam redno naravno potrebo brez vsakih ovir, in od tistega časa uživam zdravje kar je kljub moji starosti pravi čudež.

Vitez del' Harnal.

v presledkih spi.

Oglje Belloc lahko samo koristi, škoditi pa ne more, v kakršnikoli množini ga rabimo. Dobiva se po vseh lekarnah.

Poskušali so oglje Belloc ponarejati, ali so to ponaredbe brez učinka in ne ozdravijo nič, ker so pač slabo pripravljene.

Da se izognete vsaki pomoti, pazite natančno na to, da je na vsaki steklenici ime Belloc in naslov laboratorija: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

Oni, ki se ne morejo privaditi ogljev prašek požirati, naj vzamejo raje pastilje Belloc.

2-3 pastilje po vsaki jedi in kadar nastopijo želodčne bolečine, zavzeti zadostujejo popolnoma, in imajo isti gotov učinek. Pastilje vsebujejo čisto oglje Belloc. Zadostuje v usta jih dati, in s slinami, ki jih raztopi, požreti.

Dobiva se v Ljubljani: Lekarna br. Piccoli, lekarna Sušnik, lekarna U. pl. Trnkoczy

A. Bohinc lekarna Ph. Mr. Jos. Čizmar.

Razglas.

Deželno gospodarstvo Božjakovina (Hrvaško)

železn. postaja Dugoselo pri Zagrebu

prodajalo bo 25. novembra t. l. ob 2. pop. svoje

vinske pridelke na javni dražbi.

Naprodaj se postavijo sledeče vrste:

Stara vina za steklenice

600 litrov renske graševine 1904 700 litrov renske graševine 1907
1600 » italijanske » 1904 1600 » traminca » 1907

Stara vina od leta 1911

9400 litrov renske graševine 6900 litrov italijan graševine
2500 » traminca 1400 » kraljevine
900 » burgundca belega 1700 » namiznega vina

Novo vino l. 1912

2000 litrov namiznih vin, okoli 2000 l droženke, tropin. in slivovice

Pogoji: Zaloga se bo prodajala brez posode. Za količino je merodajna uradna oznaka. Zaloge preidejo na onega, kdor največ ponudi in mora blago prevzeti najpozneje 4 tedne od dne dražbe naprej. Odgovornost za zalogo prevzame kupec s svojim pečatom. Kupec pride v last kupljenega po plačilu kupnine in se mora pri licitaciji položiti 50% kavcije, ostanek pa plačati pri prevzemu v gotovini. 4123

Proda se skoraj čisto nova, prava italijanska

mandolina

(21 delna) z 8 strunami. Prvotna cena s skatljio in praktično šolo je bila 32 K. Proda se sedaj vse skupaj za 25 K. Naslov: Kaučič, Velika Nodolja, Štatsrsko. 4141

Veliko zalogo

božičnih — novoletnih

razglednic in reklamnih koledarjev

priporoča cenj. trg. cem 4154

J. Bonač v Ljubljani.

priporoča

kanceliski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir

Razsete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige

v vseh velikostih, tiskane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, poročnikov, radirk, kamoučkov, tablic, goblet, črnala itd.

Barve za šole in umetnike

Razglednice — pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst od najpreprostejših do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne oeske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Odvetniška pisarna

Dr. Fran Devidé

se nahaja

v Zagrebu, Jurišićeva ulica 10.

Telefon št. 10-25. 4125 Telefon št. 10-25.

Christofle
jedilno in namizno orodje.

Samo ona sama kakovost najboljša.

Dunaj I. Opernring 5 Heinrichshof.

Po vseh mestih preprodajali.

Cenovnik zalogi.

1/2 namiznih žlic	30.-
1/2 namiznih vilic	30.-
1/2 namiznih nožev	30.-
1/2 desertnih vilic	27.-
1/2 desertnih nožev	22.-
1/2 kavčnih žlic	16.-
1/2 zalozalka za juho	10.-
1/2 žlica za soljenje	8.-

Prodaja konkurzne zaloge.

V konkurzu gospoda Josipa Tomšič, v Ilirski Bistrici se prodaja konkurzna zaloga, obstoječa iz

železnine, galanterijskega in mešanega blaga, pohištva in trgovinske oprave itd. itd.

v inventurni vrednosti 4662 K 39 v. Ofertnim putem v celoti — en bloc najboljšemu ponudniku. Pismene ponudbe z vadijem 400 K. — (štiristo kron) je poslati najdalje

4116

do 15. decembra 1912.

oskrbniku konkurzne mase.

Došle ponudbe se odpro 17. decembra 1912 ter se sprejme le najvišji ponudki; upravitelj konkurzne mase pa si pridrži pravico, zavrniti posamezne ponudbe brez navedbe vzrokov.

Vsak ponudnik je vezan na svojo ponudbo do 20. decembra tega leta.

Ako se sprejme ponudba, kar se dotičnemu ponudniku naznani pismeno do 20. decembra t. l., položiti je kupnino v gotovini na roke konkurznega upravitelja ter mora zdraviti prevzeti zalogo takoj po kupninski polozbi.

Inventurni zapisnik in zaloga sta na ogled v uradnih urah do 15. decembra 1912.

Upraviteljstvo konkurzne mase ne prevzame nobenega jamstva, tudi ne za kakovost, niti množino blaga, navedeno v inventurnem zapisniku.

Dr. Alojzij Žnidaršič

c. kr. notar v Il. Bistrici kot kurzni upravitelj.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York

Red Star Line
Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je svažnost, izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak orek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc Anversa

v Ljubljani, Kolodvorska ulica odsej stev. 35,

od južnega kolodvora na desno poleg prodajalnice.

Lepe prsi
dobre deklice in žene vsake starosti, ako radijo svoje najnovije **mazilo ali vodo za prsi**, rabi se samo na sunaj, edine resnično učinkovite sredstvo, sajamčno neškodljivo. Cena K 3.—, 6.— in 8.—. Zraven spadajo mila 60 vinarjev.

Suhi
dobre lepe, polne telesne oblike s mojo rodilno moko «Käthe», sajamčno neškodljivo, mnogo sahalnih pism. Cena kartona K 1.20 po povzetju. Od 4 kartonov naprej: polje prosto. — Pošiljate pošte restane samo če se pošlje denar naprej. — Raspoloža ga Käthe Menzel, Dunaj IX., Währingerstr. 55 I. P.

Po porabi.

Naročila za
== vizitnice ==
sprejema
Narodna tiskarna
in
Narodna knjigarna

P. n. občinstvu se priporoča 3616
velika zaloga pohištva lastnega izdelka,
iz finega suhega lesa, najmodernejši izdelek za hotele in vile,
posebno se priporoča novoporočencem v nabavo popolne hišne opreme.
Za vse izdelke jamči
Matej Gogala, mizar na Bledu.
Proračuni na zahtevo brezplačno. Proračuni na zahtevo brezplačno.

Od dobrega najboljše!

SINGER
IZVIRNI
SINGERJEVI
SIVALNI STROJI

Singer Ko. deln. družba šiv. strojev
Ljubljana, Sv. Petra cesta 4. Kranj. Kočevje. Novo mesto.

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otroških vozičkov
in navadne do najfinejših
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Beznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Sukna Ekrt & Koška
Praga I. 4066
: Reprezentacijska palača. :
pošilja krasne vzorce gg. krojaškim mojstrom.
Pošilja po povzetju.

Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.
Najkrajša vožnja iz **Havre v New York.**

Veljavne vozne liste (šifkarte) za vse razrede dobiš **edino** pri 3439
ED. ŠMARD
oblastveno potrjena potovalna pisarna v
Ljubljani, Dunajska cesta 18
v hiši Kmetijske posojilnice, nasproti gostilne pri "Figovcu".
Vozne listke iz Amerike v staro domovino po najnižji ceni. Izdaja vozne listke po vseh telegrafih za prirejanje zabavnih in romarskih vlakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

Josip Rojina
krojač prve vrste
se nahaja sedaj v lastni hiši
Franca Jožeta cesta 3.
konkurira z največjimi tvrdkami glede **finega kroja** in elegantne izvršitve.
Tvarniška zaloga najfinejših angl. in franc. specijalitet blaga.
: Zavod za uniformiranje. :

Vsaka obitelj
naj pred nakupom jesenskih in zimskih potrebščin in sicer damskega in moškega blaga, barhentov, damskega in moškega perila, kosekacije, pletenja, robov, platna, zastorjev, preprog itd. nepogojno zahteva od tvrdke
KASTNER & ÖHLER v Gradcu
bogato ilustrovani cenovniki gratis in franco, da se prepriča o ogromni izbiri in posebno nizki ceni vsakega blaga.

Ustanovljeno leta 1900.
Odlikovana:
Pariz 1905.
London 1905.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vlijudno priporočam največjo zalogo krasnih **nagrobnihih vencev in trakov z napisi.**
Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno
:: Cene brez konkurence. ::
V zalogi je vedno do 500 kosov od 2—60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

FR. IGLIČ Ljubljana,
Mestni trg 11-12.
Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Najboljši kosmetični predmeti za olepšanje polti in telesa so:
Ada mila po 80 h. : cream po 1 K;
Ada : Menthol : ustna voda po 1 K;
zobni prašek po 60h; za ohranitev in rast las:
Ada lasna voda po 1 K;
lasna pomada 1 K.

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v
Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Čizmar v Ljubljani.
Kupujte zaupno te domače izdelke!

Na drobno razprodana
pod skrajno ugodnimi plačilnimi pogoji bodo od 21. nov. do 16. decembra t. l. **vselej na licu mesta**

vsa Predovičeva posestva:
številne hiše, njive, travniki in gozdi na Poljanah, v Trnovem, Udmatu, na Selu, v Mostah, na Golovcu in Barju. Pričetek dražbe je določen na 9. uro dop., začne pa sodišče dražbo:

- 1) v četrtek, 21. nov. pri Rdečem Križu na Dolenjski cesti,
- 2) v petek, 22. nov. pri šupi za seno p. št. 336 k. o. Trnovsko predm.,
- 3) v ponedeljek, 25. nov. na travniku p. št. 1062 Rakova Jelša,
- 4) v torek, dne 26. nov. v gozdni parceli št. 301 k. o. Moste,
- 5) v četrtek, dne 28. nov. pri hiši št. 57 ob Zaloški cesti,
- 6) v petek, dne 29. nov. pri hiši št. 7 za žrebčarno na Selu,
- 7) v ponedeljek, 2. dec. pri hiši št. 7 na Ambroževem trgu,
- 8) v torek, dne 3. dec. pri hiši št. 60 na Poljanski cesti,
- 9) v četrtek, 5. dec. na gozdni parceli št. 1429/15 k. o. Lipoglav,
- 10) v ponedeljek, 9. dec. pri hiši št. 38 na Predovičevem Selu,
- 11) v sredo, 11. " " " " 45 " " "
- 12) v petek, 13. " " " " 29 " " "
- 13) v ponedeljek, 16. " " " " 52 " " "

Natančnejši podatki so razvidni iz uradnega razglasa v „Lai-bacher Zeitung“ z dne 9. t. m. št. 258 in jih daje tukajšnje sodišče v sobi št. 13, pritličje, levo.

Vsa natančnejša pojasnila in zlasti še ona o plačilnih pogojih daje tudi

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in odv. pisarna dr. Karel Trillerja v Ljubljani.

Fr. Ševčik Ljubljana, Zidovska ul. 7.
puškar
priporoča svojo **veliko zalogo** raznovrstnih
pušk in samokresov
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, suških in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke troceve in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi
veliko zalogo vseh lovskih potrebščin
po najnižjih cenah.
Popravila in naročila se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštino preste.

Odlikovana
Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana
Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša
RUDOLF A. WARBINEK
Jamstvo šest let. Ekspert v vse dežele.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianino, klavirje in harmonije tudi samogralne za gotov denar, na dolga odplačila ali napolnodo.
Poprave in ugleševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje.
Največja tvornica na avstrijskem jugu

Triumph
Štedilnike, peči,
trajnogoreče vlože
(za uzidat v lončene peči)

varstvena znamka

ceniki zastorj!
Do bavi nastavi se usakemu naznani jo.

Triumph tovarna
Štedilnikov in peči z.z.o.z. Wels
Gorenje Avstrijsko.

„BLAUGAS“
je dosedaj najlepša luč na svetu,
gori navzdol kakor električna, ne zamrzne nikoli,
ni potreba nikoli snaziti kakor pri acetilenu (karbid),
nobene eksplozije, nobenega smrada, in je aparat
dober za zmeraj. Pripravno za cerkve, gradove,
vile, hotele, gostilne, šole, trge in mesta.

Pripraven za laboratorije za zobozdravnike in za avtoveno varjenje.

Generalno zastopstvo Blaugas Celje, Zavodna 49.
Proračuni in načrti franko. 3884
Razsvetljavo z Blaugasom ima g. Jos. Jebračin v Ljubljani, Dolenjska cesta.

Najboljši češki nakupni vir!
perje in pahuljice

1 kg novega sivega, puljenega posteljnega perja K 2—, boljsega K 2-40, polbelega K 2-80, belega K 4—, boljsega K 6, gosposkega puljenja, sneznobelega K 8—, puh, siv K 6—, 7—, 8—, puh, bel K 10—, prsni puh K 12—, carski puh K 14— od 5 kilogramov naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nankinga, pernica okoli 180 x 120 cm vel. z dvema zglavnikoma okoli 80 x 60 cm vel., zadosti novim, sivim, stanovitnim perjem K 16—, napol puh K 20—, puh K 24—, pernica sama K 12—, 14—, 16—, zglavnik sam K 3—, 3-50 in 4—. Pernica okoli 180 x 116 cm vel. K 15—, 18—, 20—, zglavnik okoli 90 x 70 cm vel. K 4-50, 5— in 5-50, spodnja blazina okoli 180 x 116 cm vel. K 13—, 15—, 18—. Otroške postelje, posteljne preobleke, rjuhe, flanelaste odeje, kovtr, modroci itd. najceneje razpošila po povzetju, zavojnina zastorj, od K 10— naprej franko. 4063

JOZEF BLAHUT, Dešenice št. 38 (Sumava).
Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj. Zahtevajte natančen ilustrirani cenik gratis in franko.

Pozor! Na obroke! Berite!
Največja in najposobnejša trrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij

ALFONZ BREZNIK
sodno zapriseženi strokovnjak c. kr. dež. sodnije in učitelj Glasbene matice.
»Zvezda« nasproti : nunske cerkve : Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti : nunske cerkve :

Na obroke od 10—15 K naprej klavirji, pianini in harmoniji : prvovrstnih svetovnih trrdk : Bösendorfer, Stelzhammer, (najboljši klavirji sedanosti) Hölz & Heitzmann (neprekosljivi pianini), Laub & Gloss (koncertni harmoniji) in Hörügel (amer. harmoniji od 90 K naprej). Opozorjam, da imam klavirje gor. omenj. najboljših dvornih trrdk izključno le jaz (nikdo drugi), edini generalni zastopnik za Kranjsko in velikanski izbiri (vedno 30 do 40 klavirjev). 10letna postavnoobvezna garancija. Tudi preigrani klavirji v zalogi. Ugodna zamenjava. Najemnik postane lastnik klavirja, dočim je dosegla najemnina višino kupnine. Ugaševanje in popravila točno in ceno. Velikanska zaloga violon, citar, tamburic, kitar, strun itd.

Najnižje cene! Najboljše harmonike (zahtevajte cenik). Najnižje cene

**ELEKTROTEHNIŠKA
DELNIŠKA DRUŽBA
PREJE
KOLBEN IN DR.
PRAGA-VYSOCANY**

Dinamo stroji in električni motorji. :
Naprave za električno razsvetljavo in
prevajanje električne sile. : Električni
obrat vseh vrst. : Ventilatorji. : Tur-
bogeneratorji, električne železnice in
lokomotive, žerjavi in dvigala. : Obloč-
nice in žarnice vseh vrst. : Vodne
turbine vseh sestavov (Francis, Pelton).
: Točna, ceno in hitra popravila vseh
električnih strojev drugih trrdk. : Vse
potrebe za instaliranje. : : : : :

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priporoča svojo

veliko zalogo gotovih oblek
za gospode in dečke, jopice
in plaščev za gospe, nepre-
močljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzor-
cih in najnižjih cenah izvršujejo.

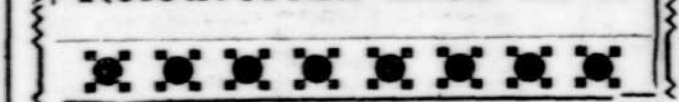
Pekarija, slaščičarna in kavarna Jak. Zalaznik

Stari trg št. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6,

Kolodvorska ulica št. 6.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine
priporoča

klobuke slamnike

čepice, razno moško perilo,
kravate, ovratnike itd. itd.
Blago imam solidno, cene
zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solnčnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Usta-
novljeno
L. 1042.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Telefon
številka
154.

Brata EBERL
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohišvena pleskarja

Prodajalnica:
Miklošičeva ulica št. 6.
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:
Igriška ulica št. 6.
Električna sila.

Združeni čevljarji
v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14

Odlikovani na mednarodni raz-
stavi na Dunaju leta 1900.

priporočajo svojo bogato zalogo obuvajal za poletno sezijo.

Vse vrste moških, damskih in otroških čevljev
lastnega in tujega izdelka.

Gumi za poto, vrvice, zaponke, čistila itd.
vedno v največji izbiri.

Specialisti za prave gorske in lovške čevlje.
Izdelujejo se po meri v lastni delav-
nici, sprejemajo se tudi popravila.

Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja
naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenike.

Za izdelovalno ceno

prodajamo večjo kakovost preizkušenega dobrega češkega blaga n. pr.

6 rjuh izvrstne kakovosti 150/200	K 16—
6 rjuh izvrstne kakovosti 150/220	17-80
20 m rumbarške tkanine, močnejša vrsta	11—
20 m Krejcarjeve tkanine, vefelina, izvrstna kakovost	18—
20 m šifona, primissima, vefelin	16—
20 m krizeta beljenega, močna, dobra vrsta, 120 cm šir.	26—
popolnoma platnena garnitura za 6 oseb 145/145, 65/65 cm	7-50
Tucat batistastih žepnih robcev	2-60
Tucat čisto platnenih finih z robom	6-50
3 pristno na roko vezene damske srajce	10-50
30 m najrazličnejših kolekcijstih ostankov za perilo, bluze in obleke, vse pristnih barv	18—
30 m vefelinah	24—

Neugajajoče brez ugovora sprejememo nazaj. Vzorci različnih barhentov, flanel, platnine, damasta, kanafasa, rjuh, itd. ter prekr. ilustr. katalog gratis in franko.

Bratje Krejcar, tkalnica za opremno perilo.
Dobruška, Češko.

Mihael Kastner

Najcenejši nakup za:

špecerijsko blago, kuhinjsko in živinsko sol. Petrolej, tudi v originalnih pločevinastih kangljah, obdavčeni in neobdavčeni bencin (za motorje in avtomobile). Gasolin, ligroin (za razsvetljavo). Kurilno olje za Dieselove motorje. Vseh vrst strojna olja. Parafin. Vse mineralne vode in vsi proizvodi izvirkov vedno sveži v zalogi.

Ljubljana, Kongresni trg 10.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz
3411
Bremna
v
New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.
Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorska ulica št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojavnika, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, rečina in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor Colorado, Meksiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioning, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebn ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.

se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta kakor Brazilijo, Kuba, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor!! Berite!!

Naznanilo.

Stem si usojam obveščati p. n. občinstvo da sem

Kreutzerjevo gostilno na Marije Terezije c. 8.

s tem mesecem na svoj račun prevzel, ter se priporočam za obilen obisk.

Z velespoštovanjem

Ivan Kmet.**Klobase**dobre sveže jetrne in krvave
se dobe vsak petek, soboto in nedeljo
v gostilni pri Kreutzerju.

4082

Naznanilo.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je otvoril

zalogo peči in štedilnikov

v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 8

(v hiši gostilne pri Kreutzerju)

ter se priporoča za obilna naročila.

Anton Kovačičtovarna peči in štedilnikov
na Viču pri Ljubljani.**Perje**

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

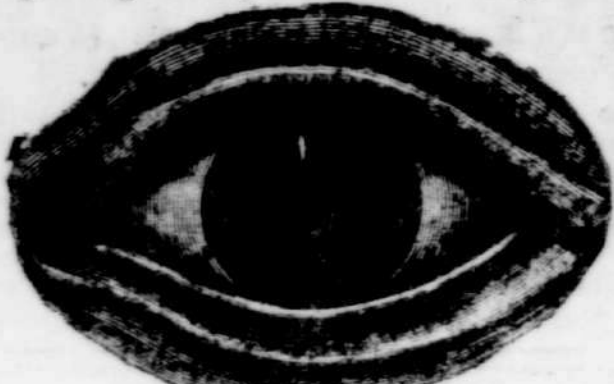
preje F. Hiti

Pred Skofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 9.

Kot prvi edini slovenski oblastveno konce
slon. optik in strokovnjak priporoča svo**optični zavod**kakor vsakovrstna očala in ščipalnike,
toplomere, zrakomere, hygrometre, dalj-
nogledne vse vrste, kakor „Zeiss, Busch,
Goertz“ itd., ter vse v to stroko spada-
joče predmete. Vsa popravila izvršujem
točno in solidno v svoji z električnim
obratom urejeni delavnici.

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj.

Ustanovljena 1846.

Parno barvarstvoter kemično čiščenje in
snaženje oblek.**Apretura sukna.****JOS. REICH**

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

***

Avgust Agnola

Ljubljana,

Dunajska cesta 13

Izborna zaloga

namiznih in

nastropnih

svetilk

najnovejše

vrste

po nizkih cenah

F.K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebin, vseh del koles (biciklov)
kakor tudi

umetnični ogenj po najnižjih cenah.

Popravila pušk, samokresov in biciklov
točno in solidno.

Cenovnik zastonj in poštnine prosto.

Vedno krasne novosti, dobro blago

in po že znane najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, I^a kako-
vosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših
moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklce itd.
ter velika izbira najmodernejše kožuhovine.**Naznanitev.**Na predlog upniškega odbora se bode prodala v konkurzno maso
Jurija Mravlja**trgovina z mešanim blagom v Gor. Logatcu,**spadajoča zaloga manufakturnega, konfekcijskega, galanterijskega
in nekaj lončarskega blaga, sodno cenjena na 4787 K 60 v ofertnim
potom, kakor leži in stoji, brez jamstva konkurzne mase za kakovost in
količino blaga.Pismene ponudbe, opremljene z 10%, vadijem se morajo založiti pri
podpisnem upravitelju konkurzne mase najkasneje

4132

do 10. decembra 1912. Ponudniki ostanejo vezani za svoje ponudbe do 24. decembra 1912.
Kupnino mora plačati kupec takoj, ko se mu sporoči, da je njegova
ponudba sprejeta.Prodana zaloga se izroči kupcu takoj po plačilu kupnine ter je kupec
obvezan zalogo nemudoma prevzeti. Inventarnocenivni zapisnik je na vpogled
pri e. kr. okrajnem sodišču v Idriji odd. I. in v prepisu pri podpisnem kon-
kurznem upravitelju. Natančnejša pojasnila pa daje podpisani upravitelj.**Dr. Anton Bartol**

e. kr. notar kot upravnik konkurzne mase.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg št. 7.

337

Največja zaloga pohištvaza spalne in jedilne sobe, salone in gospodarske
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti
zimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Senzacionalno ceno

sezijeke novosti.

Damski čevlji na tra-
kove, hoke usnje, ve-
lemoderni in solidni

8:50

Damski čevlji na tra-
kove, usnje Chevron,
prev elegantni

9:50

4130

Prve vrste, elegantni in cenó

so naši

čevlji.**Alfred Fränkel** kom. dr.

Največje podjetje svoje vrste v monarhiji.

Prodajalnica:

Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Moški čevlji na trakove,
American-Style
eleganti in zelo solidni

12

130 lastnih prodajalnic.
Katalog gratis in franko.Moški čevlji na trakove,
hoke usnje, moderni in
solidni

10

Razglas.

V smislu §§ 22. uklč. 27. se razpisuje s tem

dopolnilna volitevv predstojništvo delavske zavarovalnice proti nezgodam
za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu
ter se določa kot dan volitve 20. december 1912.V tem letu izstopivši člani in namestniki predstojništva zavoda pripadajo na-
slednjim trem volitvenim kategorijam:**Kat. I. Železnice, prevozna in skladiščna podjetja,
čiščenje strug.****Kat. II. Rudarstvo in plavžarstvo, kovinarstvo,
stroji, orodje i. t. d.****Kat. VI. Papir in usnje, lesne in rezbarske snovi,
kmetijski in gozdarski obrati, mlini.**Toliko podjetnikov kolikor zavarovalnici vsake kategorije volijo po enega člana
in po enega namestnika v predstojništvo zavoda.Glasovnice se bodo dostavile obratom, ki imajo volilno pravico, najdalje do
21. novembra 1912. naravnost po poštiOddaja glasovnic se vrši potom vpošiljanje na **volilno komisijo delav-
ske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu, Via Val-
dirivo št. 40, II. nadstropje.**Glasovnice, ki dospejo na dan volitve po 4. uri popoldne se ne vpoštevajo.
Reklamacije v zadevi volitev se imajo vposlati najmanj dva tedna pred dne-
vom volitve, to je do 5. decembra 1912 na volilno komisijo.Volilni imeniki so na vpogled v uradnih prostorih zavoda v Trstu, Via Valdi-
rivo št. 40, II. nadstropje, in sicer v delavnikih ob uradnih urah od
9 ure popoldne do 1 ure popoldne.Natančnejše določbe glede volitve so zabeležene v izpiska pravil, ki je natisnjen
na obratni strani glasovnic.**Delavska zavarovalnica proti nezgodam**

za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu.

V Trstu, dne 15. novembra 1912.

Predsednik:

H. v. Ritter-Zahony I. r.

Ravnatelj:

Colcuc I. r.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

NEIGE DE FLEURS

(Cvetlični sneg)
nova znanstveno izdelana
krema za roke in obraz

higiensko najboljšo toaletno sredstvo sedanjosti. Dobiva se povsod! Lenček 80 h., škatlja K 1-00.
Zaloga: „Adria“, B. Cvančara v Ljubljani. Zaloga.

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Fer-
lach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, sprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
vzvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
in od mene preizkušene. — Ilustra-
vani ceniki zastoj.

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31

priporoča
klobuke vseh vrst.
Izvršuje vsa 3613
popravila.

:: Žalni klobuki ::
vedno v zalogi.

PATENTE

vseh dežela izpostuje inženir 20
M. GELHAUS, oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Za nabavo vsakovrstne železnine se priporoča
veletrgov. z železnino Merkur

Peter Majdič :: Celje

Priporočamo špeciialno
damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg šte. 9. — Lastna hiša.

Velika izbira najmodernejših
kostumov, oblek, jop, plaščev, kril in pelerin
v vsaki velikosti in fazoni, tudi po meri.

Bluze, nočne halje, predpasnike, perilo, modno in športno blago,
nanovo vpeljana kožuhovina po najnižjih cenah.

Otroške obleke, plaške, pelerince, čepice in klobučke.

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

➔ Pošilja na izbiro tudi na deželo. ➔

NAJODLIČNEJŠA ZNAMKA

JAS. HENNESSY & CO. COGNAC
LE V IZVIRNI POLNITVI.

MOËT & CHANDON

C IN KR. DVORNA
IN KOMORNA
DOBAVITELJA

KRALJ ANGL.
DVORNA
DOBAVITELJA
V EPERNAJU
USTANOVLJENE
1743

NAJFINEJŠI
ŠAMPANJEC
FRANCOSKI
IZDELEK

Generalni reprezentant: J. WEIDMAN · DUNAJ · III

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka.
Juveli, zlatina,
srebrnina ter razne ure.

Popravila in
nova dela po
najnižji ceni.
Edina zaloga ur
z znamko
„TUP“
Lud. Černe,
juvelir, trgovec z urami ter zapri-
seženi sodni cenilec.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.
Ceniki zastoj in poštnine prosti.

KASLJAJOCIM
otrokom in odraslim

zapisujejo zdravniki z najboljšim uspehom

THYMOMEL SCILLAE

pomoček, ki razkroja in odločuje sluz,
lajša in pomirjuje dušljivi kašelj, od-
pravlja težkoče dušljivosti in zmanjšuje
njih število. Na stotine zdravnikov je
že oddalo mnenja o presenetljivo točnem
učinek **Thymomel Scillae** pri oslovskem
kašlju in drugih vrstah dušljivega kašlja.

Prosim vprašajte svojega zdravnika.

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco ako
se pošlje naprej 2-30 K. 3 steklenice ako
denar naprej 7-10 K. 10 steklenice ako
denar naprej za 20- K.

Izdelovanje in glavna zaloga

B. Fragnerja lekarna

c. kr. dvorni dobavitelj

Praga III., št. 203.

Pazite na ime izdelka,

izdelovalca in na var-

stveno znamko.

V Ljubljani v lekarnah:

Jos. Mayr, dr. G. Piccoli

in Jos. Cizmár.

A. Hauptmann-a nasledniki
A. ZANKL SINOVI
LJUBLJANA.

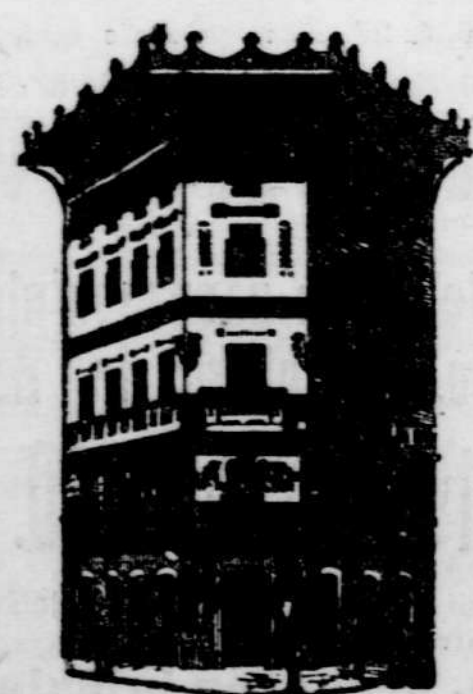
Žvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate
barve

Suhe
barve

Emajlne
barve

Fasadne
barve

Marljin trg št. 1.

Vse vrste:
:: firnežev, ::
:: čopičev, ::
:: lakov, ::

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastoj!

Ceniki zastoj!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica K 8.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 800.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

:: ter jih obrestuje od dne vloge po čistih ::

4 1/2 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.